

مركز تحقيقات و بررسى هاى اقتصادى

ساختار شورای گفتگو دولت و بخش خصوصی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

۱۳۹۰

شماره صفحه	فهرست مطالب
۲	بیانیه ماموریت شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
۳	خلاصه مدیریتی
۴	مقدمه
۷	فصل اول: ادبیات موضوع
۸	۱. ضرورت گفتگوی دولت و بخش خصوصی
۹	۲. منافع گفتگوی دولت و بخش خصوصی
۱۲	۳. الزامات گفتگو دولت و بخش خصوصی
۱۲	۴. شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
۱۳	۵. ساختار اجرایی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
۱۳	۱.۵- دبیرخانه شورا
۱۶	۲.۵- کارگروه‌ها
۱۶	۶. ترکیب شرکت کنندگان در جلسات عمومی گفتگو
۱۸	۷. چرخه عمر شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی
۱۹	ضمیمه فصل اول
۲۰	نحوه عملکرد کارگروه‌ها
۲۱	فصل دوم: ساختار شورای گفتگو در ایران
۲۲	۱. ساختار شورای گفتگو در ایران
۲۴	۲. کمیته راهبری
۳۲	۳. دبیرخانه
۴۰	۴. کارگروه‌ها
۴۳	۵. نحوه تشکیل و آغاز به کار دبیرخانه شورای گفتگو
۴۴	مروری کلی بر ساختار شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در ایران
۴۶	پیوست اول : مورد کاوی شورای گفتگو
۴۷	۱. ترکیه: شورای هماهنگی به منظور بهبود محیط سرمایه‌گذاری در ترکیه
۵۰	۲. اوکراین : وزارتخانه توسعه بین‌المللی در اوکراین
۵۳	۳. بلغارستان: اثر گفتگوی بخش خصوصی و دولت در بلغارستان
۶۳	۴. مالزی: همکاری دولت و بخش خصوصی برای توسعه مالزی
۷۲	پیوست دوم: نهادها و سازمان‌ها

همکاران طرح:

آیدا ابونبی- شیما نوروزی- نصیبه خیری- مهدی تاجیک- احمد پرخیده

۱۳۹۰

"بیانیه ماموریت شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی"

چشم‌انداز (آرمان):

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی به عنوان نهادی غیر انتفاعی، در راستای نیل به اهداف سند چشم‌انداز و به عنوان یکی از دستاوردهای برنامه پنجم توسعه کشور تشکیل شده است. این شورا به عنوان نهادی پیشرو، خلاق و مبتکر به تقویت اعتماد بین بخش خصوصی و دولت کمک کرده و از طریق تقویت کمی و کیفی تعاملات بخش خصوصی و دولتی موجب همگرایی در خواسته‌های دولت و بخش خصوصی شده و در نهایت زمینه مساعدی را برای ارائه راهکارهای موثر و کارآمد جهت رفع موانع رشد و توسعه اقتصاد کشور فراهم می‌نماید. دیدگاه‌های این شورا همواره نقشی تعیین‌کننده در ترسیم سیاست‌های بهبود فضای کسب‌وکار و دستیابی به چشم‌اندازهای توسعه اقتصاد ملی خواهد داشت.

ماموریت (رسالت):

- ۱- فراهم کردن بستری مناسب برای استفاده از نظرات و دیدگاه‌های بخش خصوصی از طریق مشارکت بیشتر این بخش در سیاست‌گذاری‌هایی که عملکرد فعالان اقتصادی را تحت تاثیر قرار خواهد داد؛
- ۲- بهبود فضای کسب‌وکار از طریق پیشنهاد تصویب قوانین اصلاحی مورد نیاز و یا حذف موانع قانونی فراروی توسعه اقتصادی کشور؛
- ۳- شناسایی موانع محدودکننده رشد و رقابت‌پذیری در بخش خصوصی؛
- ۴- ارائه راهکارهای موثر و ابزارهای سیاستی مناسب برای دستیابی به اهداف مورد نظر از طریق بسط گفتگوهای اثربخش و بهره‌گیری از نظرات خبرگان بخش خصوصی؛
- ۵- بررسی مسائل و مشکلات مبتلا به بخش خصوصی از طریق استفاده از دیدگاه‌ها و نظرات زیربخش‌ها و زیرگروه‌های کاری مختلف به فراخور موضوع مورد بحث.

ارزش‌ها و باورها:

- ۱- شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی با درک اهمیت نقش بخش خصوصی در توسعه اقتصادی-اجتماعی کشور حداکثر توان خود را برای توسعه بخش خصوصی به کار خواهد بست.
- ۲- شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی از هرگونه تاثیرپذیری از احزاب سیاسی و گروه‌های اقتصادی مبرا است و در تصمیم‌گیری‌های خود توسعه اقتصاد ملی را در چارچوب سند چشم‌انداز معیار قرار خواهد داد.
- ۳- شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی اصل شفافیت را در انعکاس دقیق تصمیمات خود رعایت خواهد نمود و نتایج مباحثات، اولویت‌های سیاست‌گذاری، اهداف مورد نظر، استراتژی‌های ممکن و راهکارهای پیشنهادی را در اختیار عموم قرار خواهد داد.

خلاصه مدیریتی

دستیابی به رشد و توسعه اقتصادی یکی از دغدغه‌های اصلی کشورهای درحال توسعه و کمتر توسعه یافته در دهه‌های اخیر بوده است. در این راستا اعمال اصلاحات اقتصادی نظیر خصوصی‌سازی به عنوان یکی از راهکاری اثر بخش برای رسیدن به این هدف در این کشورها مورد توجه قرار گرفته است. در ایران هدف از خصوصی‌سازی بهبود فضای کسب‌وکار و افزایش بهره‌وری بنگاه‌های اقتصادی در جهت دستیابی به توسعه اقتصادی بوده است. رسیدن به این اهداف تنها با تعامل نزدیک دولت و بخش خصوصی امکان پذیر است. به همین منظور در راستای بهبود فضای کسب‌وکار سامانه پایش و بهبود محیط کسب و کار با محوریت شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مصوب قانون برنامه پنجم و به پیشنهاد اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران طراحی شد تا این سامانه، قوانین، مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی مانع کسب و کار را شناسایی و اصلاح نماید.

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران به عنوان نماینده بخش خصوصی و پیشنهاد دهنده این سامانه تلاش دارد تا در گزارش پیش‌رو مکانیسم‌هایی را برای اجرایی شدن هر چه بهتر شورای گفتگو در ایران ارائه نماید. این گزارش شامل دو فصل و دو پیوست است. در فصل اول که به بررسی ادبیات موضوع می‌پردازد، تلاش شده است تا اطلاعاتی جامع و کامل از شورای گفتگو به طور عمومی ارائه شود. در این فصل به ضرورت‌ها، الزامات و منافع این گفتگوها پرداخته و در ادامه یک مدل ساختاری که به طور معمول در کشورهای مختلف تقریباً مشترک است را مورد بررسی قرار می‌دهد که مطالعات به عمل آمده نشان می‌دهد این مدل در بسیاری از کشورها موفق عمل کرده است. این ساختار اجرایی شامل یک کمیته راهبری، دبیرخانه و کارگروه‌هایی است که در ادامه به تفصیل توضیح داده می‌شود.

در فصل دوم ساختار پیشنهادی برای شورای گفتگو در ایران ارائه می‌شود که با توجه به اینکه قانون تصریح کرده است دبیرخانه شورا در اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران مستقر گردد، در این فصل سعی شده است تا از ظرفیت‌ها و قابلیت‌های موجود در اتاق ایران جهت تشکیل دبیرخانه مذکور استفاده شود. در این فصل وظایف، ساختار و فرآیندهای مترتب بر کمیته راهبری، دبیرخانه و کارگروه‌ها با توجه به ساختار پیش بینی شده در قانون برنامه پنجم در ایران شرح داده خواهد شد.

پیوست اول مشتمل بر مطالعه موردی نمونه‌هایی از شورای گفتگو در کشورهای مختلف است. در این فصل سعی می‌شود تا تجربه کشورهای در حال توسعه در زمینه تشکیل شوراهای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مورد ارزیابی قرار گیرند که بر این اساس چهار کشور ترکیه، بلغارستان، اکراین و مالزی انتخاب شدند. بررسی تجربه این کشورها در زمینه تشکیل چنین نهادهایی می‌تواند ایده‌آفرین الگوهای خوبی برای سایر کشورهای باشد که به تازگی در این مسیر گام برداشته‌اند. با توجه به ضرورت شناسایی نهادها، سازمان‌ها، تشکلهای و تمامی گروه‌هایی که به نوعی می‌توانند در فرآیند مباحث مطرح شده در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مشارکت داشته باشند، در پیوست دوم سعی شده است که تمامی گروه‌های ذی‌نفع مذکور شناسایی شده و در واقع اصل جامعیت این شورا حفظ گردد.

اصل ۴۴ قانون اساسی یکی از مهم‌ترین اصولی است که می‌تواند ساختار اقتصاد ایران را تحت تاثیر قرار دهد و تمام ابعاد و حوزه‌های اقتصادی کشور را با تحولات بنیادی روبه‌رو سازد. انتظار می‌رود چنانچه این اصل به درستی اجرا شود از ظرفیت‌های بخش خصوصی استفاده شده و عامل شتاب رشد اقتصادی در کشور گردد.

به‌طور مشخص خصوصی‌سازی و سیاست‌های کلی اصل ۴۴، چند هدف عمده نظیر ارتقای بهره‌وری، بهبود فضای کسب‌وکار و افزایش تولید و اشتغال را دنبال می‌کند و امکان حضور گسترده آحاد جامعه در سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی را فراهم می‌آورد. در این راستا مهم‌ترین محور، جذب مشارکت بخش خصوصی است که لازمه آن بسترسازی و توانمندسازی این بخش است. انتقال مالکیت و مدیریت بنگاه‌های اقتصادی به بخش خصوصی در صورتی به بهبود شرایط اقتصادی کشور می‌انجامد که منجر به افزایش رقابت‌پذیری گردد که این خود منوط به رفع موانع کسب و کار است. شرایط اقتصاد کشور در چند دهه گذشته و عدم حصول نتایج مورد انتظار در خصوص ارتقای بهره‌وری و اصلاح فضای کسب و کار برای بخش خصوصی موجب شده است تا بهره‌وری کل اقتصاد در سطح نازلی قرار گیرد. بدین ترتیب از جمله موانع اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ عدم انگیزه و مشکلات پیش روی بخش خصوصی است.

چنانچه بخش خصوصی بخواهد مطابق با سیاست‌های کلی اصل ۴۴، وظیفه مشارکت در مدیریت‌های اقتصادی کشور را عهده‌دار شود لازم است جایگاهش به رسمیت شناخته شده و فضا برای فعالیت آن از نظر حقوقی و اقتصادی فراهم شود. از این رو واگذاری فعالیت‌ها به بخش خصوصی به تنهایی کافی نخواهد بود و دستیابی به اهدافی مانند ارتقای سطح بهره‌وری و توسعه عدالت اجتماعی بدون اصلاح محیط کسب و کار محقق نخواهد شد.

شناسایی و بررسی مشکلات و محدودیت‌های موجود برای فعالیت اقتصادی که نهایتاً منجر به اصلاح بسیاری از قوانین و سیاست‌ها می‌گردد، پیش‌زمینه‌ای برای بهبود فضای کسب‌وکار است. این مقوله چند سالی است که مورد توجه سیاست‌گذاران اقتصادی کشور قرار گرفته و موادی از قانون برنامه چهارم توسعه نیز به این امر اختصاص یافت. همچنین، بند «۳-۲۱» سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه، ابلاغی مقام معظم رهبری، نیز به این موضوع پرداخته و بر اساس آن دولت موظف است با فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای ثبات اقتصادی، کاهش ریسک‌های اقتصادی، فراهم آوردن زیرساخت‌های لازم و ارائه مستمر آمار و اطلاعات در قالب برنامه پنجم توسعه، شرایط را برای فعالیت‌های مولد اقتصادی مهیا کند. مواد ۶۹ تا ۷۸ برنامه پنجم توسعه نیز ناظر بر بهبود فضای کسب و کار است. بر همین اساس شناسایی موانع کسب و کار در کشور و از همه مهم‌تر چگونگی تسهیل و بهبود فضای کسب و کار جهت رونق فعالیت‌های اقتصادی جامعه در دستور کار اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران قرار گرفته است که در این مسیر از تحقیقات و اقدامات مراجع و نهادهای ذیربط داخلی و خارجی استفاده شده است. به دنبال آن اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون به عنوان نمایندگان بخش‌های خصوصی و تعاونی راهکارهای خود را برای کاهش هرچه بیشتر موانع موجود در مسیر بهبود فضای کسب و کار تحت عنوان "طرح قانونی ایجاد فضای مساعد کارآفرینی و رفع موانع کسب و کار" ارائه کردند تا به بهبود فضای کسب و کار، اجرایی شدن هر چه بهتر سیاست‌های کلی اصل ۴۴

قانون اساسی و سند چشم انداز ۲۰ ساله کمک نمایند. این قانون اولین تجربه در تاریخ ایران برای بهره‌گیری از ظرفیت فعالان اقتصادی کشور در تهیه پیش‌نویس یک قانون اقتصادی بوده که به تدبیر هشتمین دوره قانون‌گذاری در جمهوری اسلامی ایران عملی شده است. لازم به یادآوری است که هدف از تدوین و اجرای این قانون، منحصر به بهبود جایگاه ایران در رتبه بندی‌های متعارف بین المللی نظیر فضای کسب و کار^۱ (بانک جهانی) و امثال آن‌ها نیست. هدف این قانون، رفع موانع کسب و کار برای عموم بنگاه‌ها است، موانعی که الزاماً در گزارش‌های بین المللی کسب و کار به آن‌ها اشاره نمی‌شود. در تدوین این قانون از اصلاح قوانین دیگر نظر قوانین مالیاتی، بیمه، کار و... اجتناب شده و به جای این کار، سامانه پایش و بهبود مستمر محیط کسب و کار با محوریت «شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی» مصوب قانون برنامه پنجم توسعه طراحی شده تا این سامانه، قوانین، مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی مانع کسب و کار در سراسر ایران را مستمراً شناسایی و آن‌ها را اصلاح کند. در واقع ایده اولیه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در پیش‌نویس قانون ایجاد فضای مساعد کارآفرینی و رفع موانع کسب و کار به وجود آمد که در نهایت پس از آنکه در تهیه و تدوین برنامه پنجم توسعه از اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران نیز دعوت شد تا نظرات خود را جهت هرچه پر بارتر شدن برنامه پنجم توسعه به عنوان نماینده بخش خصوصی ارائه دهد به عنوان یکی از پیشنهادها اتاق در زیرمجموعه فضای کسب و کار مطرح شد. سرانجام نیز این ماده در بررسی نهایی لایحه برنامه در مجلس تصویب شد. در واقع اتاق ایران این مهم را در نظر گرفته که بهبود فضای کسب و کار بدون در نظر گرفتن نظرات بخش خصوصی و فعالان اقتصادی که در این فضا فعالیت می‌کنند امکان پذیر نیست. در نتیجه با پیشنهاد تشکیل این شورا تلاش شد تا در تصمیم سازی‌های مهم اقتصادی نظرات بخش خصوصی و دولتی هرچه بیشتر با هم همسو و هماهنگ گردد. در این ماده از قانون برنامه پنجم آمده است:

" به منظور تبادل نظر دولت و بخش خصوصی و ایجاد تسهیلات برای فعالیت های اقتصادی این بخش، بررسی و رفع موانع کسب و کار و اتخاذ تصمیم برای اقدامات اجرایی مناسب، شورای عالی گفتگوی دولت و بخش خصوصی تشکیل می‌شود. "

گفتگوی دولت و بخش خصوصی در شورایی با همین نام، ایده بسیار کارگشایی است که با چنین تناوب زمانی و حضور رده‌های بالای دولتی تقریباً بی نظیر است. تشکیل این شورا به معنای بلوغ دولت و احساس نیاز به همکاری با بخش خصوصی برای رفع مشکلات فضای کسب و کار و عبور از این مرحله است. چنین اندیشه‌ای در جایگاهی که برای دولت وظیفه حکمرانی و تسهیل و اداره امور در نظر گرفته شده است بسیار نیکو تلقی می‌گردد چرا که با برطرف شدن مشکلات بخش خصوصی و واگذاری فعالیت های اقتصادی به این بخش دولت می‌تواند به وظیفه و جایگاه اصلی خود که همانا حکمرانی شایسته می‌باشد، عمل نماید.

گفتگو میان دولت و بخش خصوصی سابقه‌ای طولانی دارد و در اکثر کشورهای دنیا چنین شورایی برای همکاری و هماهنگی میان این دو بخش وجود داشته است. البته در حال حاضر این اعتمادسازی و همکاری در اکثر کشورهای توسعه یافته به وجود آمده و دیگر چنین ساختاری در این کشورها به چشم نمی‌خورد. اما در کشورهای در حال توسعه که به خصوصی سازی و استفاده بهینه از توان بخش خصوصی در جهت توسعه اقتصادی توجه دارند چنین

^۱ Doing Business

ساختارهایی کم و بیش وجود دارد. تجربه این کشورها نشان داده است برای اینکه شورای گفتگو به اهداف عالی خود دست یابد ضروری است که تعامل سازنده میان دولت و بخش خصوصی به وجود آید که در نتیجه دولت بتواند در سیاستگذاری‌های اقتصادی نظرات فعالان اقتصادی را نیز اعمال نماید. می‌توان گفت که اولین و مهم‌ترین گام برای موفقیت شورای گفتگو، تجمیع نظرات بخش خصوصی و هماهنگ سازی آن‌ها به منظور تبادل نظر با دولت است که از اینجا می‌توان به اهمیت دبیرخانه شورای گفتگو پی برد. اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران با توجه به اینکه از یک سو پیشنهاد دهنده اصلی این طرح محسوب شده و از سوی دیگر دبیرخانه این شورا نیز بر طبق قانون اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران است، لازم دید که برای اجرایی کردن هر چه بهتر این گفتگوها در تدوین ساختار دبیرخانه نیز نقش ایفا نماید. ساختار دبیرخانه شورا باید به گونه‌ای باشد که در عین انعطاف پذیری و سبک بودن، توانایی به مشارکت گرفتن همه اصناف، گروه‌ها و تشکلهای بخش خصوصی را داشته باشد. یک دبیرخانه عریض و طویل با بوروکراسی اداری قوی، بسیار دست و پاگیر خواهد شد و از آنجا که جلسات عمومی شورای گفتگو هر دو هفته یک بار برگزار می‌شود دبیرخانه باید توانایی سازماندهی و هماهنگی را در این مدت کوتاه داشته باشد. از سویی دیگر با توجه به اینکه کارآمدی و تاثیر شورا به شنیده شدن صدای کلیه فعالان اقتصادی بستگی دارد، لذا این مهم نیز بر عهده دبیرخانه است که با مکانیسم‌هایی این فراگیری را تحقق بخشد. به عبارتی می‌توان گفت ساختار شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی باید به گونه‌ای باشد که رسیدن به اهداف اصلی تشکیل این شورا را به بهترین شکل تسهیل بخشد.

امید است اهمیت شکل‌گیری شورای گفتگو مورد توجه سیاستگذاران، فعالان اقتصادی و سایر بازیگران این عرصه قرار گیرد و همکاری و هماهنگی دولت و بخش خصوصی در بالاترین سطح ممکن در این شورا تجلی یابد.

فصل اول

ادبیات موضوع

۱. ضرورت گفتگوی دولت و بخش خصوصی^۱

دولت‌ها در همه جوامع مسئول بسترسازی و فراهم آوردن محیطی مناسب برای فعالیت صاحبان کسب و کار هستند و روز به روز این مهم بیشتر مورد توجه سیاستگذاران اقتصادی قرار می‌گیرد. توسعه بخش خصوصی یکی از راهکارهای رشد و توسعه اقتصادی در اقتصادهای رو به رشد است که لازمه این امر آگاهی داشتن از مشکلات، محدودیت‌ها و موانع موجود بر سر راه بازیگران اقتصادی است. ایران نیز به عنوان کشوری که طی چند سال اخیر به دنبال گسترش خصوصی‌سازی در بخش‌های مختلف اقتصاد است، باید به این مهم توجه ویژه‌ای مبذول دارد. بخش خصوصی در ایران با مشکلات عدیده‌ای دست به گریبان است که شناسایی و تلاش برای رفع این مشکلات و موانع از اساسی‌ترین راهکارها در جهت توسعه بخش خصوصی و شکوفایی اقتصادی است.

یکی از راه‌های توسعه بخش خصوصی فراهم شدن فضایی برای گفتگوی این بخش با دولت است. گفتگوی دولت و بخش خصوصی مفهوم تازه‌ای نیست. در واقع این موضوع در برخی کشورها بخشی از فعالیت دولت‌ها محسوب می‌شود، اما در سال‌های اخیر به عنوان ابزار توسعه بخش خصوصی نمود پیدا کرده است. گفتگو بخش مهمی از فرآیند اصلاحات در یک اقتصاد پویا است. به طور مثال در کشور ترکیه شورای هماهنگی جهت بهبود محیط سرمایه‌گذاری به منظور ارتقای قدرت رقابت‌پذیری و در راستای جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در این کشور وجود دارد که با تعیین مقرراتی از یک طرف قدرت رقابت‌پذیری را افزایش می‌دهد و از طرف دیگر با پیشگیری از موانع اداری که سرمایه‌گذاران ملی و بین‌المللی در تمامی مراحل سرمایه‌گذاری با آن روبرو می‌شوند، به سیاستگذاری می‌پردازد. همچنین در کشور اکراین به دلیل درک دولت از این واقعیت که محیطی مناسب و مطلوب برای فعالیت بنگاه‌های کوچک و متوسط در اوکراین وجود ندارد، ضرورت گفتگوی دولت و بخش خصوصی احساس شد که در نتیجه اداره توسعه بین‌المللی جهت این امر تاسیس شد.

به طور کلی دولت‌هایی که توجه بیشتری به دغدغه‌های بخش خصوصی دارند، برای اصلاحات عملی‌تر، معقول‌تر و محسوس‌تر موفق‌تر عمل می‌کنند. همچنین صاحبان کسب و کار و کار آفرینانی که درک بهتری از اهداف دولت دارند، توان بالاتری برای حمایت از این اصلاحات خواهند داشت. یکی از مشکلات فراروی دولت‌ها در کشورهای در حال توسعه این است که از اعتماد و باورمندی کافی از سوی بخش خصوصی برخوردار نیستند. در بسیاری از مواقع بخش خصوصی در این کشورها در قبال سیاست‌های اعلام شده از سوی دولت، موضع‌گیری کرده و به دنبال راهی برای فرار از اجرای آن‌ها می‌باشد که این امر فضای کسب و کار را با مشکل رو به رو می‌سازد. بر اساس تحقیقات انجام شده، اعتماد به توان دولت‌ها بیش از سایر متغیرهای سیاسی در تعیین عملکرد اقتصادی دولت در کشورهای در حال توسعه تعیین‌کننده است. عدم حضور نظرات و آراء بخش خصوصی در فرآیند سیاستگذاری و نادیده گرفته شدن این بخش در اقدامات کلان بر میزان عدم اطمینان می‌افزاید. از طرف دیگر حضور بخش خصوصی در فرآیند سیاستگذاری، به واقعی‌تر شدن تصمیمات و سیاست‌ها می‌انجامد، چرا که این بخش به عنوان موتور محرک اقتصاد

^۱ www.publicprivatedialogue.org/tools/PPDhandbookintro.pdf

که درگیری نزدیک با عوامل متعدد اقتصادی و اجتماعی دارد، درک مناسب‌تری از فضای کسب و کار داشته و اطلاعات مناسب و به موقع را جهت اتخاذ تصمیمات و تدوین سیاست‌های بلندمدت و کوتاه‌مدت در اختیار دولت قرار می‌دهد. تجربیات چند دهه گذشته حاکی از آن است که فاصله محسوسی بین دولت و بخش خصوصی در کشور وجود دارد که از نتایج این شکاف کاهش بهره‌وری اقتصادی و رقابت‌پذیری و همچنین ناکارآمدی فضای کسب و کار است. این شرایط در نهایت مانع تحقق اهداف برنامه‌های توسعه و سند چشم‌انداز کشور و در نتیجه دستیابی ایران به جایگاه شایسته‌ای در منطقه خواهد شد.

از این‌رو در کشورهای درحال توسعه‌ای مانند ایران که به دنبال توسعه اقتصادی و بهبود سیاست‌های دولت هستند، تاکید زیادی بر گفتگوی بین این دو بخش می‌شود.

قانون‌مداری دولت‌ها در موفقیت گفتگوی دولت و بخش خصوصی بسیار حائز اهمیت است. به‌کارگیری این گفتگوها منعکس‌کننده تغییر دیدگاه دولتمردان در توسعه اقتصادی است. گفتگوی دولت و بخش خصوصی درک دولتمردان را از اثرات سیاست‌ها و تصمیمات خود بر انواع فعالیت‌های اقتصادی بهبود می‌بخشد و بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌ها نقش پررنگ‌تری پیدا خواهد کرد. به طور مثال در مالزی وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌ها و ادارات دولتی نیز در سطوح فدرال، ایالتی و بخشی به طور مرتب به برگزاری جلسات گفتگو با بخش خصوصی می‌پردازند تا موجبات مطرح شدن آزاد مسائل مربوط به سیاست‌های دولت، قوانین، مقررات و رویه‌ها را فراهم آورند، مسائلی که بر عملکرد کسب و کار بخش خصوصی اثر می‌گذارد. همچنین برگزاری این جلسات برای تدوین و اجرای سیاست‌های آتی دولت مفید است زیرا دولت از واکنش بخش خصوصی نسبت به سیاست‌های کنونی خود آگاه می‌شود.

در ایران نیز چنانچه دولت در پی حل مسائل و مشکلات اقتصادی کشور است، به همراهی بخش خصوصی و استفاده از آرا و نظرات فعالان این حوزه نیازمند است. ناگفته پیداست که گفتگو میان دولت و بخش خصوصی تا چه اندازه در تجمیم و همسوسازی نظرات طرفین موثر خواهد بود.

۲. منافع گفتگوی دولت و بخش خصوصی

گفتگوی دولت و بخش خصوصی مزایا و منافع بسیاری دارد. تعامل دولت با فعالان اقتصادی از طریق گفتگو می‌تواند منجر به شناسایی مشکلات، یافتن راه‌حل و انجام اصلاحات اساسی در اقتصاد گردد. گفتگوی بین این دو طرف، بهترین روش برای انتخاب اولویت‌ها در یک اقتصاد است. در این گفتگوها نقش دولت باز تعریف می‌شود، همچنین مشخص می‌گردد که بخش خصوصی در کدام حوزه‌ها توان حضور ندارد تا دولت در آن زمینه‌ها وارد شود. در واقع این گفتگو نقش هر یک از دو طرف را در افزایش کارایی و توسعه اقتصادی بر اساس ظرفیت‌ها مشخص می‌کند. بهره‌مندی از گفتگوی این دو بخش باعث شفاف‌سازی هرچه بیشتر و مسئولیت‌پذیری بالاتر دولت در قبال بخش خصوصی می‌گردد. گفتگو همچنین پذیرش بخش خصوصی را نسبت به سیاست‌های دولت تقویت می‌کند و رفتارهایی نظیر فرار مالیاتی، قانون‌شکنی، رشوه دادن و مواردی از این قبیل در بخش خصوصی کاهش می‌یابد که این

امر ثبات سیاسی و اقتصادی را در این کشورها در پی خواهد داشت. حضور بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی می‌تواند در تسریع روند اصلاحات اثرگذار باشد و غفلت از این امر، تهدیدی جدی برای انجام اصلاحات خواهد بود.

گفتگوی دولت و بخش خصوصی گامی در جهت اداره کارا تر اقتصاد است و نه تنها منجر به بهبود عملکرد دولت‌ها و ایجاد اصلاحات لازم در اقتصاد می‌گردد، بلکه باعث ایجاد فضای کسب و کار شفاف‌تر و بهتر نیز می‌شود و عدم اطمینان و فاصله بین دو بخش را کاهش می‌دهد. با چنین دیدگاهی گفتگوی دولت و بخش خصوصی پیش نیاز رسیدن به اصلاحات در سطح گسترده است.

این گفتگوها برای بخش خصوصی به عنوان اهرمی است که از طریق آن می‌تواند دولت را متقاعد به بهبود عملکرد خود و در صورت نیاز دخالت در موارد شکست بازار نماید. به عبارت دیگر منفعت آن برای بخش خصوصی بهبود فضای کسب و کار از طریق افزایش شفافیت از سوی دولت است. همچنین تعامل دولت و بخش خصوصی می‌تواند منجر به کاهش فساد شود.

نقش بخش خصوصی در گفتگو زمانی موثر خواهد بود که همه اقشار آن از بنگاه‌های کوچک تا بزرگ در این گفتگوها نقش داشته باشند و بتوانند صدای خود را به گوش دولتمردان برسانند. در صورت عدم وجود یک گفتگوی منصف و دوطرفه، دولت‌ها معمولاً تمایل دارند که در این گفتگوها نقش مسلط داشته باشند، در این حالت دیدگاه‌ها و منافع بخش خصوصی به حاشیه رانده می‌شود. همچنین شکست رابطه دولت و بخش خصوصی، منجر به شکست در درک دغدغه‌های دو طرف خواهد شد که نهایتاً عدم اطمینان و عدم همکاری این دو بخش را افزایش خواهد داد. از دیگر پیامدهای این شکست، ناکارآمدی و اتلاف هزینه و زمان است که خود مانعی برای رشد و توسعه اقتصادی است. درک نادرست از خواسته‌های این دو بخش منجر به روابط نه چندان مناسب و عدم پاسخ‌گویی دولتمردان به نیازهای بخش خصوصی می‌شود. به طور مثال در کشور مالزی، منطق همکاری نزدیک و نیاز به گفتگوی میان دولت و بخش خصوصی از آنجا ایجاد شد که بین دولت و بخش خصوصی وابستگی ذاتی متقابلی وجود دارد. بخش خصوصی بازاری تجاری و اقتصادی کشور را تشکیل می‌دهد درحالی‌که دولت چارچوب و جهت اصلی سیاست‌گذاری را تعیین می‌کند تا شرایط را برای فعالیت مناسب بخش خصوصی فراهم آورد. هرچه موفقیت بخش خصوصی بیشتر باشد، تعداد بنگاه‌های خصوصی تجاری بیشتر خواهد شد، فرصت‌های اشتغال بیشتر خواهد شد و درآمد دولت افزایش خواهد یافت. به عبارت دیگر دولت با انجام مسئولیت‌های اصلی خود، درآمدهای بیشتری به دست می‌آورد. بنابراین، مشارکت بخش خصوصی و دولت برای همگان از جمله مردم و کل کشور سودمند است.

در نگاهی اجمالی منافع بالقوه گفتگو شامل موارد زیر می‌شود:

• تشخیص بهتر مشکلات اقتصادی و طراحی اصلاحات سیاستی:

دولت‌هایی که به محدودیت‌های بخش خصوصی توجه دارند، اصلاحات کاربردی‌تر و طرح‌های عملی اولویت‌بندی شده‌تری را در نظر می‌گیرند. این مسئله در مقابل باعث اصلاح دیدگاه فعالان اقتصادی نسبت به اهداف بلندمدت دولت و هماهنگی با قوانین و مقررات می‌شود. اما زمانی که روابط دولت و فعالان اقتصادی

سرشار از عدم اعتماد باشد، به تدریج فعالان اقتصادی طرح‌های کوتاه مدت و بخش‌های غیر رسمی را ترجیح می‌دهند.

• **تسهیل روند اصلاح سیاست‌ها با حمایت بخش خصوصی:**

زمانیکه بخش خصوصی دریابد که دولت درصدد اصلاحات است، تمایل بیشتری به پذیرش و حمایت از اصلاحات را در عمل نشان می‌دهد. ممکن است در واقعیت قوانینی تصویب شود اما بسیاری از آن‌ها به دلیل عدم پیگیری تحقق نیابد. شورای گفتگو از طریق انتشار اخبار این اصلاحات، انعکاس اطلاعات و پیگیری‌های مستمر می‌تواند تضمین کند که اصلاحات در واقعیت هم پیاده شود و بخش خصوصی همکاری‌های لازم را به عمل خواهد آورد.

• **ایجاد شفافیت:**

در واقع بدون ساختارهای ایجاد شده از سوی شورای گفتگو، ممکن است بخش خصوصی برای رسیدن به خواسته‌های خود، به راه‌های میانبر برای ایجاد اصلاحات روی آورد و در این حالت زمینه‌ای ایجاد شود که تلاش یک بخش برای اصلاحات در یک زمینه خاص، تأثیر ناخواسته بر بخش دیگر داشته باشد. اما سیستم نظارت و ارزیابی شورای گفتگو، دولت را مجبور می‌کند که ابتدا اثرات ناشی از قوانین را برآورد کند. در واقع شورای گفتگو با ایجاد سیستم کنترل و نظارت بخش خصوصی، اجازه می‌دهد که نتایج اقدامات قبل از اجرا مورد بحث قرار گیرد و با توجه به بررسی موضوع توسط دولت و بخش خصوصی دیدگاه کامل‌تری از آنچه که برای کل اقتصاد مفید است شکل گیرد.

• **ایجاد فضای اطمینان و درک متقابل دولت و بخش خصوصی، بهبود جامعه مدنی و همبستگی اجتماعی:**

در بسیاری از کشورها عدم اعتماد و فقدان درک متقابل میان دولت و بخش خصوصی به مانع بزرگی برای اصلاحات تبدیل شده است. شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی می‌تواند فضای اعتماد و درک متقابل را میان این دو بخش از طریق گفتگو و مبتنی بر فرآیندهای قانونی ایجاد کند و محیطی مناسب را برای رسیدن صدای فعالان بخش خصوصی به گوش دولت فراهم نماید.

از جمله شاخص‌هایی که نشانگر موفقیت گفتگوها است عبارتند از:

- تداوم مشارکت افراد و سازمان‌ها در نشست‌ها
- افزایش تعاملات
- افزایش مطالب و بازخوردها بعد از برگزاری هر یک از جلسات
- افزایش فعالیت اقتصادی بنگاه‌های مرتبط با موضوعات مطرح شده

با توجه به منافع و مزایایی که برشمرده شد، اجرای مناسب این گفتگوها در ایران می‌تواند نقش فعالان اقتصادی را در کشور پررنگ‌تر سازد و فرآیند رسیدن به توسعه اقتصادی را تسهیل نماید.

۳. الزامات گفتگوی دولت و بخش خصوصی

برای دستیابی به اهداف گفتگو و بهره‌مندی از منافع و مزایای آن باید بسترسازی‌های مناسبی صورت گیرد تا گفتگو از مسیر اصلی آن منحرف نگردد. به همین جهت الزاماتی برای گفتگوی دولت و بخش خصوصی وجود دارد که شناخت و رعایت آن می‌تواند در رسیدن به اهداف تعیین شده کمک به‌سزایی نماید که از جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. فهم اهداف دو طرف از گفتگوها
۲. شناسایی انواع سازمان‌ها برای همکاری توسط دولت
۳. رفع موانع محدود کننده برای کسب و کار توسط دولت
۴. ایجاد عادات و روحیات جدید در دو طرف
۵. شفاف‌سازی سیاست‌ها و راهبردهای دولت در ارتباط با سازمان‌های خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد
۶. ایجاد پیوند میان نهادهای مختلف دولتی به منظور ایجاد انسجام
۷. شناخت نقاط قوت و ضعف دولت و بخش خصوصی

۴. شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

با توجه به اهمیت تعامل دولت و فعالان اقتصادی و مزایایی که در قسمت قبل برشمرده شد، این گفتگوها باید تحت یک نهاد یا سازمانی اداره شود که قواعد گفتگو را مشخص کند و همچون پایگاهی برای تعاملات این دو بخش عمل نماید. این گفتگوها می‌تواند در قالب یک شورا و با حضور دولتمردان و بخش خصوصی شکل گیرد. میزبان این گفتگوها باید محلی برای تصمیمات شفاف و کارا باشد و چارچوبی فاقد هرگونه جهت‌گیری را برای گفتگو مهیا نماید. این شورا نقش تاثیرگذاری را به عنوان یک نهاد مدنی در جامعه ارائه می‌کند. شورای گفتگو می‌تواند نقش‌های ذیل را ایفا نماید:

۱. تعریف قوانین لازم برای تعامل میان دولت و بخش خصوصی: این قوانین ممکن است رسمی یا غیر رسمی باشد. بنابراین نقش شورا ایجاد یک مکانیسم برای هماهنگی میان دولت و بخش خصوصی است که منافع بالقوه این دو طرف و همچنین روش‌های هماهنگی را در بر می‌گیرد.
۲. ایجاد شفافیت و اعتماد میان این دو بخش و امکان شناسایی مشکلات بازار.

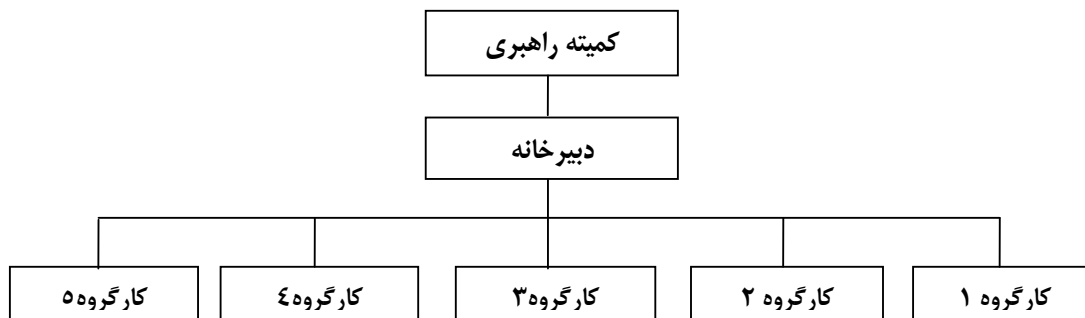
پیشنهاد تشکیل شورایی برای گفتگوی این دو بخش معمولاً از طرف دولت‌ها، بخش خصوصی یا سازمان‌های حمایت‌کننده بین‌المللی ارائه می‌شود. به‌طور مثال در کشوری نظیر اکراین، دولت به دلیل فضای نامناسب کسب و کار نیاز به گفتگو با بخش خصوصی را احساس کرد اما در بلغارستان فشار سازمان‌های بین‌المللی سبب ایجاد این گفتگوها شد. در ایران نیز پیشنهاد تشکیل شورای گفتگو توسط اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران ارائه شده است

اولین و مهم‌ترین گام برای ایجاد یک شورای گفتگو تهیه بیانیه هدف و بیانیه مأموریت است. بیانیه مأموریت توسط اعضا تهیه می‌شود و می‌تواند اهدافی را که شورا در پی آن است، روشن نماید.

۵. ساختار اجرایی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

ساختار واحدی برای همه شوراهای گفتگوی موفق در دنیا وجود ندارد زیرا متغیرهای متعددی باید مد نظر قرار گیرند. طراحی این ساختار به نهادها، موسسات و رویه‌های موجود هم بستگی دارد. ساختار یک شورا باید قابل مدیریت و انعطاف‌پذیر باشد. همچنین این ساختار می‌تواند دائمی یا موقتی، رسمی یا غیر رسمی یا مجموعه‌ای از این دو باشد و با ساختاری گسترده یا متمرکز بر موضوعاتی خاص، فعالیت کند. ایجاد تعادل در ساختار و نحوه مشارکت دشوار است چرا که رسمیت بیش از حد، صرفاً موجب ائتلاف زمان و انرژی شده و ساختار بیش از حد غیر رسمی نیز منجر به انحراف از اهداف خواهد شد. در مورد میزان مشارکت نیز، تعداد یا تنوع بیش از اندازه مشارکت کنندگان می‌تواند گفتگو را عملاً غیر قابل مدیریت کند. از طرف دیگر محدود کردن بیش از اندازه تعداد مشارکت‌کنندگان، خطر بر هم خوردن تعادل را افزایش دهد. همچنین لازم است فعالیت‌های سازمان زیر چتر یک دبیرخانه انجام خواهد شد. دبیرخانه معمولاً جای مناسبی است که می‌تواند اعضا را از مسیر حرکت منطقی و مرتبط سازمان در راستای اهداف گفتگو مطمئن سازد و به علاوه یک چارچوب سیاستگذاری فراگیر را شکل دهد.

به طور کلی یک ساختار اجرایی خوب برای گفتگوی بخش خصوصی و دولت شامل کمیته راهبری، یک دبیرخانه و کارگروه‌های مختلف است. چنین ساختاری منجر به رویه‌های مشارکتی مشخص در تعدادی از کارگروه‌ها خواهد شد که با وجود یک دبیرخانه، گفتگوی دو طرف شکل منسجمی خواهد یافت.

۱.۵- دبیرخانه شورا

هدف از تشکیل شورا تسهیل گفتگو بین دولت و بخش خصوصی است. دبیرخانه این شورا باید بدنه‌ای چالاک و کارآمد داشته باشد. از جمله وظایف اصلی دبیرخانه شورا می‌توان به ۱- تنظیم و سازمان‌دهی جلسات، ۲- تهیه پشتیبان تحقیقاتی لازم جهت حصول اطمینان از صحت بحث‌ها، ۳- اطمینان یافتن از جامع بودن نظرات بخش خصوصی، ۴-

پیگیری اجرای مصوبات جلسات اشاره کرد. معمولاً دبیرخانه زیر نظر یک کمیته راهبری متشکل از ذی‌نفعان اصلی آن فعالیت می‌کند.

- وظایف دبیرخانه:

وظایفی که معمولاً برای دبیرخانه برشمرده می‌شود عبارتند از:

۱. آماده سازی و تعیین دستور جلسات:

دبیرخانه موظف است که دستور جلسه و هر موضوعی که در جلسه بناست در مورد آن بحث شود را آماده نموده و حتماً قبل از برگزاری جلسه دستور آن را میان شرکت‌کنندگان در جلسات توزیع نماید تا این افراد وقت کافی برای آماده شدن و برنامه‌ریزی داشته باشند.

۲. انتخاب فردی با دانش کافی جهت ریاست جلسات:

رئیس که در ایران برابر قانون برنامه پنجم وزیر امور اقتصاد و دارایی است در ابتدای هر جلسه اهداف تشکیل جلسه را مطرح می‌کند و خود نیز می‌بایست در طول جلسه به آن اهداف پایبند باشد. این فرد می‌بایست توانایی پرسیدن سؤال‌های دقیق و تخصصی جهت جستجوی علل مشکلات را داشته باشد. همچنین رئیس شورا باید در سرتاسر جلسه و در طول بحث و گفتگوی حضار، موقعیت بی‌طرفی و متعادل خود را حفظ کند طوری که حضار جلسه که از نگرش‌ها و دیدگاه‌های متفاوتی در خصوص موضوع مورد بحث برخوردارند، احساس کنند که در یک جلسه بی‌طرف حضور دارند و به راحتی می‌توانند عقاید خود را اظهار کنند.

۳. ثبت اهم موارد مطروحه در جلسات:

در جلسات شورا بسیار مهم است که مطالب مطروحه به‌دقت ثبت شود. همچنین خلاصه‌ای از مهم‌ترین نکات مطرح شده شامل توافقات صورت گرفته در جلسات، چارچوب زمانی در نظر گرفته شده جهت اجرای مصوبات و تمام نکاتی که بر روی آن عدم توافق صورت گرفته، می‌بایست ثبت گردند. سپس پیش نویس این صورت‌جلسه باید برای کلیه اعضاء ارسال گردد تا بتوانند در مورد آن نظر دهند. وقتی نظرات از جانب کلیه اعضاء دریافت گردید (عدم ارسال نظرات از سوی برخی شرکت‌کنندگان در جلسه در بازه زمانی از پیش تعیین شده مبنی بر موافقت این افراد با صورت‌جلسه تلقی می‌گردد)، باید تا حد امکان در صورت‌جلسه نهایی تجمیع شده و سپس همه اعضاء خلاصه این گزارش را از طریق امضاء تأیید کنند.

۴. انتخاب نمایندگان مناسب از بخش خصوصی بسته به مسائل مطروحه:

دبیرخانه نباید حضور بخش خصوصی در جلسات را تنها به واحدها و اتحادیه‌های عضو اتاق بازرگانی محدود کند بلکه بسته به موضوع، اگر در مواردی نیاز به حضور نمایندگان جدید از جامعه تجار، بازرگانان و فعالان اقتصادی که عضو اتاق نیستند در جلسات جهت گفتگو با دولت وجود دارد، باید این پیشنهاد را مطرح نماید.

۵. حفظ تمرکز در بحث‌ها:

کمک به اتحادیه‌ها، صنوف، تشکل‌ها، اتاق‌های شهرستان‌ها برای تعیین نظرات خود جهت ارائه در شورا. در واقع دبیرخانه محلی است که با تجمیع نظرات و مشکلات کلیه فعالان اقتصادی فرصت مناسبی را جهت بیان دیدگاه‌های بخش خصوصی در شورا فراهم می‌آورد.

۶. تغذیه اطلاعات تخصصی:

یکی از مهم‌ترین وظایف دبیرخانه تهیه و گردآوری اطلاعات تخصصی و فنی است تا موضوعات کاری که جهت بحث برای شورا فرستاده می‌شوند، چارچوب اقتصادی و حقوقی محکمی داشته باشند. این منابع تخصصی می‌توانند توسط کارگروه‌ها (البته این احتمال وجود دارد که منابع تهیه شده توسط این کارگروه‌ها نامرتب باشند)، دبیرخانه (مرتبط با موضوع جلسه) و یا دیگر مراکز تحقیقاتی تهیه گردند.

۷. پیگیری اجرای مصوبات جلسه:

از دیگر وظایف دبیرخانه پیگیری در مورد اجرای مصوبات جلسات است.

- بودجه دبیرخانه:

دبیرخانه شورا هزینه‌های مختلفی دارد که در نظر گرفتن آن‌ها در بودجه بسیار مهم است. هزینه‌های عمده‌ای که باید برای دبیرخانه لحاظ کرد عبارتند از:

۱. حقوق دبیران دبیرخانه (ارشد و دستیار)

۲. حقوق کارشناسان فنی: حضور کارشناسان حقوقی و اقتصادی برای دستیابی به اهداف شورای گفتگو بسیار مهم است. از این‌رو حضور این کارشناسان در دبیرخانه الزامی است. موارد مطرح شده از طرف بخش خصوصی می‌بایست توسط این کارشناسان مورد بازنگری قرار گیرد و از جنبه‌های مختلف حقوقی و اقتصادی بررسی شود تا در راستای بهبود فضای کسب و کار تنظیم گردند. اولویت با کارشناسان حقوقی است و کارشناسان اقتصادی در صورت کمبود بودجه می‌توانند به صورت مشاور همکاری داشته باشند.

۳. حقوق مشاوران: حضور فعال، مستمر و اثربخش مشاوران متخصص به صورت دعوت موقتی یا جلسه‌ای جهت تنظیم و بیان مشکلات به زبان علمی بسیار ضروری است.

۴. حقوق پرسنل اداری: جهت انجام امور پشتیبانی، تدارکات و ترجمه نیاز به نیروی اداری در دبیرخانه وجود دارد.

۵. هزینه‌های اجرایی: این هزینه‌ها بسته به خروجی دبیرخانه می‌تواند متغیر باشد. هرچه فعالیت دبیرخانه بیشتر و حرفه‌ای‌تر باشد، هزینه و زمان بیشتری مورد نیاز خواهد بود. (برگزاری جلسات، چاپ بروشورها، تشکیل کارگاه‌های آموزشی و ...)

۶. هزینه‌های عملیاتی: اگر دبیرخانه در یک ساختار موجود (مثل یک اداره دولتی، اتحادیه تجاری و یک سازمان خیریه و یا ...) شکل بگیرد هزینه‌های عملیاتی کاهش می‌یابد اما اگر به صورت مستقل شکل بگیرد، این هزینه‌ها قطعاً بیشتر خواهد بود.

۷. هزینه‌های پیش‌بینی نشده: همواره در تعیین بودجه هر سازمان یا نهادی هزینه‌های احتمالی و پیش‌بینی نشده را نیز باید لحاظ کرد.

تأمین مالی دبیرخانه باید به نحوی باشد که استقلال آن حفظ شود و در عین حال کیفیت جلسات و هزینه‌های آن تأمین گردد.

۲.۵- کارگروه‌ها

کارگروه‌ها بر اساس یکی از معیارهای زیر می‌تواند شکل گیرد:

۱. رشته‌ها و بخش‌های اقتصادی (کشاورزی، گردشگری، صنعت و ...)

۲. موضوعات و سیاست‌های مورد بحث (زیرساخت‌ها، نیروی کار، مقررات‌زدایی و ...)

۳. موقعیت جغرافیایی

این تقسیم‌بندی‌ها امکان تمرکز کاراتر بر امور را ایجاد می‌کند و امکان گرد آوردن نیروهای متخصص بیشتری را در ارتباط با هر موضوع فراهم می‌آورد. کارگروه‌ها بر اساس ماهیت موضوعی خود باید دارای متخصصین و کارشناسان مرتبط باشند.

کارگروه‌ها بر اساس اهمیت موضوعات، جلسات متعددی را برای همسو سازی نظرات برگزار می‌کنند. در واقع تعداد جلسات کارگروه‌ها با دفعات بیشتری نسبت به جلسات عمومی تشکیل می‌شود. کارگروه‌ها دارای یک رئیس هستند که با کارگروه‌های دیگر و دبیرخانه شورا (که این کارگروه‌ها را هماهنگ می‌کند و بر کار آن‌ها نظارت دارد) در ارتباط است. همچنین این کارگروه‌ها راهکارهای سیاست‌گذاری را به جلسات عمومی ارائه می‌دهند. همچنین کارگروه‌ها می‌توانند دائمی یا موقتی باشند.

۶. ترکیب شرکت‌کنندگان در جلسات عمومی گفتگو

در کشورهایی که رابطه میان بخش خصوصی و دولت هنوز در حال شکل جدی به خود نگرفته، بهتر است در ابتدا جلسات بر موضوعات کمتر بحث برانگیز تمرکز کند و دستور جلسات محدود بوده تا مدیریت کارا بر جلسات وجود داشته باشد. در ایران با توجه به قانون شورای گفتگو، جلسات با حضور نمایندگان سه قوه و بخش خصوصی به صورت رسمی برگزار می‌شود.

برای تشکیل جلسات موارد زیر حائز اهمیت است:

۱. حضور کارشناسان فنی وزارتخانه‌ها در جلسات لازم است زیرا این افراد باید مواد قانونی و حقوقی مورد نیاز جهت اجرایی شدن توافقات و پیشنهادات مصوب این جلسات را تنظیم کنند. یک راه حل مناسب دیگر، درگیر شدن کارشناسان فنی از سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها در کارگروه‌ها و حضور مقامات بلند مرتبه دولتی در جلسات عمومی است. وزارت اقتصاد و دارایی مالزی نمونه خوبی از یک وزارتخانه است که با بخش خصوصی جلسات گفتگو برگزار می‌کند. این جلسات که ریاست آن را وزیر اقتصاد و دارایی بر عهده دارد، درصدد است تا اطلاعات و واکنش‌های سازمان‌های غیردولتی، گروه‌های جامعه مدنی و نمایندگان بخش خصوصی را کسب کند. سپس طرح‌های پیشنهاد شده و واکنش‌های بخش خصوصی نسبت به سیاست‌های اتخاذ شده دولت در این جلسات، به عنوان یک داده اطلاعاتی در تهیه بودجه سالانه مورد استفاده قرار می‌گیرند.
۲. حضور تشکل‌ها، اتحادیه‌ها و اتاق‌های استانی در حد امکان در جلسات عمومی شورای گفتگو بسیار مهم است. در این راستا می‌توان از اتاق‌های بازرگانی یا سایر سازمان‌های مشابه که تشکل‌ها و واحدهای تجاری عضو آن‌ها هستند کمک گرفت تا بدون نیاز به برگزاری جلسات بزرگ، امکان دسترسی به تعداد زیادی از واسطه‌های بخش خصوصی فراهم گردد.
۳. مشارکت بنگاه‌های اقتصادی کوچک و بزرگ در جلسات گفتگو ضروری است. مسلماً گفتگو با یک مجموعه زیادی بنگاه کوچک و متوسط مشکل ساز است اما باید توجه داشت که حضور بنگاه‌های کوچک و متوسط باعث می‌شود که نظرات همه فعالان اقتصادی در جلسات لحاظ گردد.
۴. شرکت بخش خصوصی در گفتگوها می‌بایست از جانب سایر شرکت‌کنندگان مورد احترام واقع شود و منجر به حضور پویای این بخش در گفتگوها گردد. همچنین جمع جلسات باید باز و منصفانه باشد به گونه‌ای که بخش خصوصی بتواند به راحتی عقاید خود را اظهار کند.
۵. با توجه به این که منافع شرکت‌های دولتی و خصوصی در بسیاری از موارد بر هم منطبق نیست، در خصوص حضور و چگونگی مشارکت بخش خصوصی و دولتی در جلسات باید ملاحظات ویژه‌ای صورت گیرد. حضور بخش دولتی نباید به گونه‌ای باشد که صدای بخش خصوصی به گوش نرسد. ایجاد تعادل در این جلسات بسیار حائز اهمیت است.
۶. معیارهای شرکت در گفتگوها می‌بایست به صورت شفاف اعلام شود. همچنین از همه متقاضیان باید خواسته شود که دلایل علاقه خود را به شرکت در گفتگوها اعلام کنند. از طرف دیگر باید دقت شود که معیارها به گونه‌ای نباشند که کاندیداهای خوب و مناسب، احساس کنند از مشارکت محروم خواهند شد.
۷. دعوت از سفارتخانه‌ها، اتاق‌های بازرگانی سایر کشورها و سرمایه‌گذاران خارجی برای حضور در جلسات و استفاده از نظرات آن‌ها می‌تواند در بهبود و افزایش کارایی این گفتگوها موثر باشد.

۷. چرخه عمر شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

به طور طبیعی طول دوران گفتگو در دو فاز زیر دیده می‌شود:

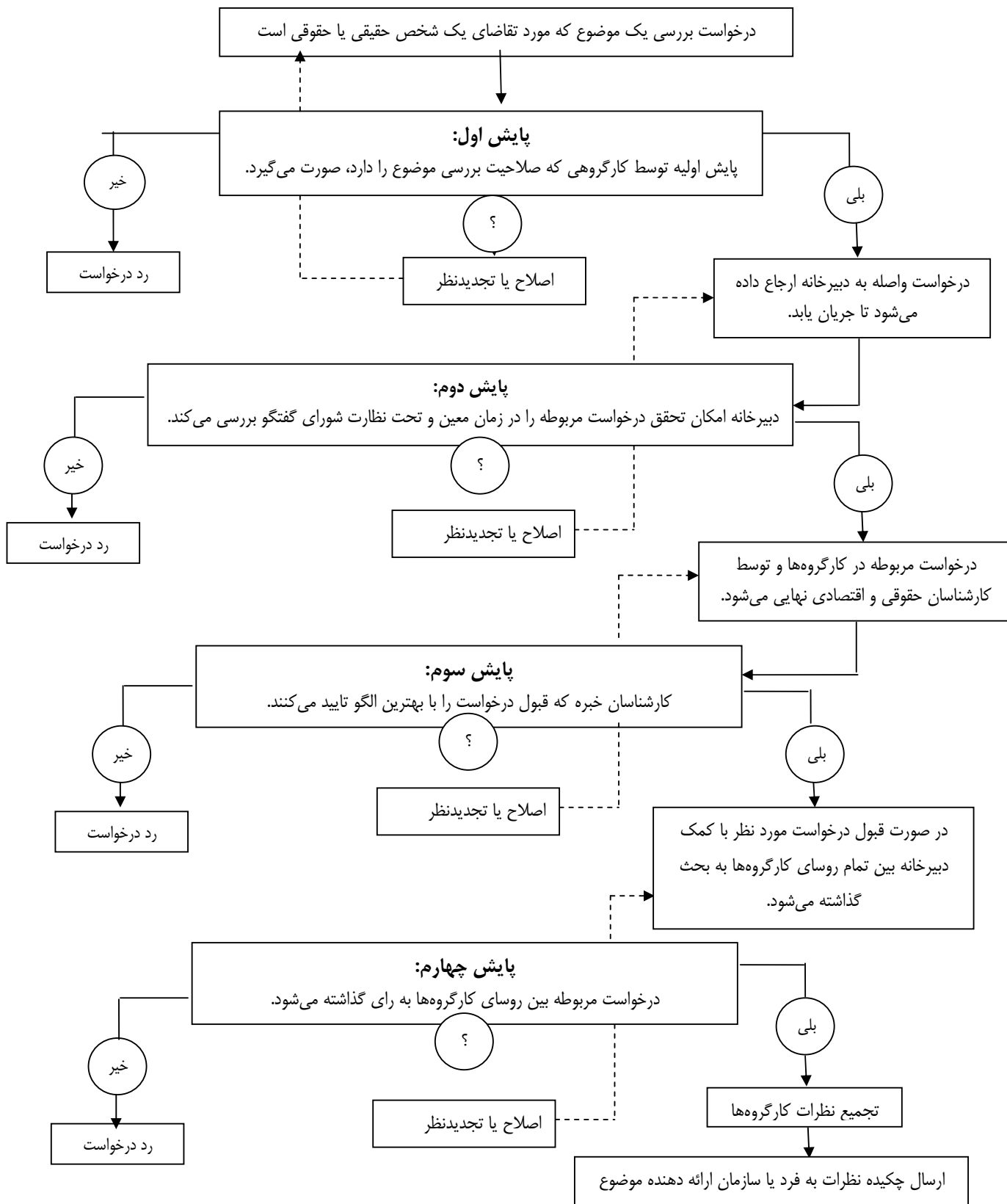
- **فاز یک یا مرحله کشف:** در این مرحله تمرکز روی پی‌ریزی اعتماد میان دولت و بخش خصوصی است. در این مرحله به فعالان این عرصه آموزش داده می‌شود که چگونه باید در روابط متقابل عمل کنند و اینکه چه چیزی عملیاتی است و چه چیزی در مسیر اصلاحات، کاربردی ندارد. در مراحل اولیه همین فاز است که فرآیند گفتگو تنظیم می‌شود و روند اصلاحات نیز در جای خود قرار گرفته و در نهایت کارگروه‌ها، دبیرخانه، پشتیبانی، دامنه اصلاحات، دستورالعمل‌های سیاسی حساس و بخش هدایت و رهبری کار، مشخص می‌شوند.
- **فاز دو یا مرحله اثرگذاری عمیق:** این فاز ممکن است یک تا سه سال طول بکشد. فاز دو بسیار سازنده‌تر از فاز یک است زیرا مشارکت‌کنندگان با توجه به نتایج اولیه که در مرحله یک به دست آوردند ترغیب به مشارکت بیشتر شده‌اند و از سویی تجارب بیشتری برای طراحی الگویی موفق برای اصلاحات کسب کرده‌اند. در فاز دوم همچنین از منافع حاصل از ظرفیت‌سازی میان دولت و بخش خصوصی که در فاز اول ایجاد شد به خوبی می‌توان بهره‌برداری کرد. به همین جهت مسائل مطروحه از حمایت بیشتری نسبت به فاز یک برخوردارند. با توجه به نتایج فاز یک، فعالان بخش خصوصی تشویق شده‌اند که مرزها و محدودیت‌های خواسته‌های خود را از دولت گسترش دهند. در واقع با توجه به محدودیت‌هایی که در فاز اول برداشته شد، دولت دیگر فشار مشابهی را همانند روزهای اولیه گفتگو برای قبول خواسته‌های بخش خصوصی احساس نمی‌کند.

در پایان ذکر این نکته ضروری به نظر می‌رسد که مدل ذکر شده در این فصل برای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، ساختاری است که با اندکی تفاوت در کشورهایی که چنین شورایی وجود دارد، کم و بیش از آن استفاده می‌شود. در فصل بعدی تلاش شده تا با استفاده از این الگو، ساختار شورای گفتگو در ایران پایه‌ریزی شود.

ضمیمہ

فصل اول

نحوه عملکرد کارگروه‌ها

فصل دوم

ساختار شورای گفتگو در ایران

۱. ساختار شورای گفتگو در ایران

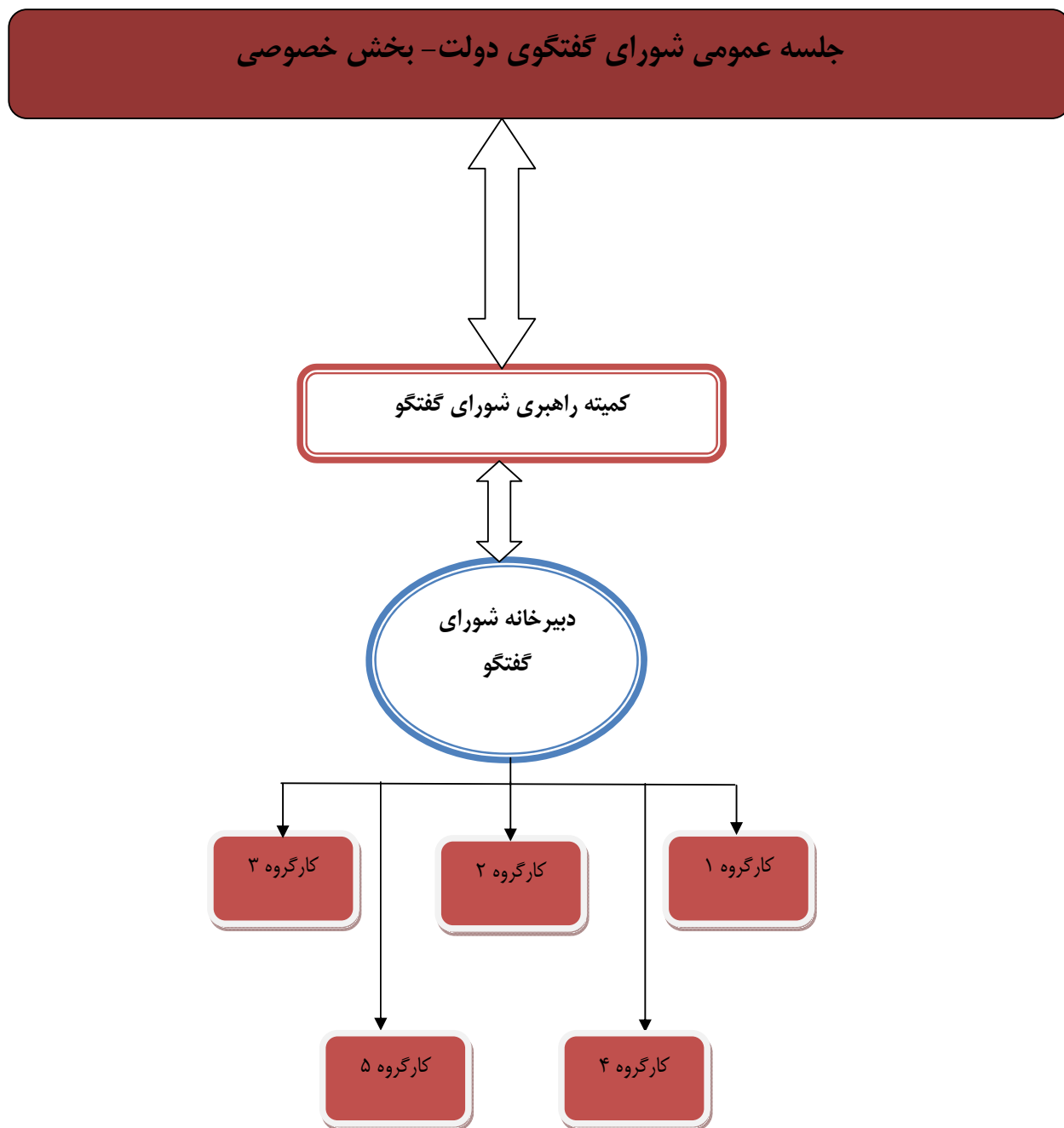
با توجه به منافی که در فصل پیش برای شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی بر شمرده شد که از جمله آن‌ها می‌توان به تشخیص بهتر مشکلات اقتصادی، تسهیل روند اصلاح سیاست‌ها با حمایت بخش خصوصی، ایجاد شفافیت و ایجاد فضای اطمینان و درک متقابل دولت و بخش خصوصی اشاره کرد، تشکیل این شورا برای اقتصاد ایران نیز بسیار مفید و ضروری به نظر می‌رسد. از سویی توجه به الزامات این گفتگو نظیر شناسایی انواع سازمان‌ها برای همکاری، رفع موانع کسب‌وکار و شناخت نقاط قوت و ضعف بخش خصوصی و دولت می‌تواند در دستیابی حداکثری به اهداف این شورا کمک شایانی کند. از این‌رو در برنامه پنجم توسعه توجه به این مهم مدنظر قرار گرفت. در قانون برنامه پنجم که در تاریخ ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ در صحن علنی مجلس تصویب شد، فصل پنجم قسمت بهبود فضای کسب و کار ماده ۷۵ آمده است: به منظور تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی این بخش‌ها، بررسی و رفع موانع کسب و کار و اتخاذ تصمیم موثر برای اقدامات لازم در چارچوب قوانین و مقررات موجود و ارائه پیشنهادها و راهکارهای اجرایی مناسب به مراجع ذی ربط، شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی با ترکیب اعضاء زیر تشکیل می‌شود:

۱. وزیر امور اقتصاد و دارایی (رئیس شورا)
۲. رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
۳. معاون برنامه ریزی و راهبردی رئیس جمهور
۴. وزیر صنایع و معادن
۵. وزیر تعاون
۶. وزیر بازرگانی
۷. وزیر جهاد کشاورزی
۸. وزیر کار و امور اجتماعی
۹. وزیر نفت
۱۰. وزیر نیرو
۱۱. ۲ نفر از معاونان قوه قضائیه به انتخاب رئیس قوه قضائیه
۱۲. رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس
۱۳. رئیس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس
۱۴. رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس
۱۵. رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی
۱۶. رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران
۱۷. دبیر کل اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران
۱۸. شهردار تهران

۱۹. ۸ نفر از مدیران عامل شرکت های برتر خصوصی و تعاونی از بخش ها و رشته های مختلف

نحوه انتخاب اعضاء ردیف ۱۹ و چگونگی تشکیل جلسات که حداقل هر پانزده روز یکبار برگزار می گردد و ارائه پیشنهادهای و گزارشها طبق دستورالعملی است که در نخستین جلسه شورا تهیه و تصویب می شود. محل دبیرخانه شورا نیز بدون دریافت کمک از دولت در اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تعیین شده است.

ساختار کلی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

۲. کمیته راهبری

کمیته راهبری شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، همانگونه که در ادامه خواهیم دید شورایی است که اعضای آن را مهم‌ترین نهادها و خبرگان بخش خصوصی تشکیل می‌دهند. برای این کمیته وظایف گوناگونی پیش‌بینی شده است که مهم‌ترین آن نظارت بر دبیرخانه شورا و اداره آن به بهترین نحو است. دبیرخانه شورا که وظیفه جمع‌آوری و سازماندهی موضوعات و مسائل مطرح شده از جانب بخش خصوصی را بر عهده دارد، نیازمند سازماندهی دقیق و در عین حال فرآیندهای روش‌مندی است که علاوه بر افزایش کارایی، قادر باشد نیازهای بخش خصوصی را به درستی ارائه نماید.

کمیته راهبری برای دستیابی به این مقصود وظیفه مهمی بر عهده دارد که جلوگیری از انحراف موضوعات و انعکاس مشکلات و مسائل به نحوی که حاوی منافع آحاد اقتصادی و در نهایت کل کشور باشد در رأس همه آن‌ها قرار می‌گیرد. ادامه موثر گفتگوها و اثر بخشی آن‌ها علاوه بر نقش بی‌بدیل دولت، نیازمند همکاری و هماهنگی این کمیته با دبیرخانه شورا است.

• ساختار

کمیته راهبری شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی دارای نه عضو است. رئیس اتاق بازرگانی، ریاست کمیته و رئیس اتاق تعاون قائم مقام کمیته راهبری خواهند بود. برای این کمیته هفت عضو دیگر از میان نهادهای فعال بخش خصوصی و فعالان و صاحب‌نظران در نظر گرفته شده است. به منظور تحصیل نظر کمیته و امکان استخراج نظر نهایی آن تعدا اعضای کمیته فرد در نظر گرفته شده است.

• اعضا

۱. رئیس اتاق بازرگانی ایران
۲. رئیس اتاق تعاون
۳. رئیس شورای اصناف کشور
۴. یک استاد خبره دانشگاه در حوزه اقتصاد یا رشته مرتبط
۵. یک نفر حقوقدان خبره
۶. یک مقام آگاه دولتی مانند رئیس نهاد «دفتر برنامه ریزی و معاونت راهبری ریاست جمهوری»
۷. دو نفر از هشت نفر فعال بخش خصوصی شرکت کننده در جلسات عمومی شورا
۸. یک نفر از روسای کارگروه‌ها بسته به موضوع مورد بحث

انتخاب این افراد برای عضویت در کمیته راهبری دبیرخانه شورای گفتگو به دلایل متعددی انجام گرفته است. نخست آنکه تقریباً اکثر این اعضا در جلسه عمومی شورای گفتگو عضویت دارند و حضور در کمیته راهبری دبیرخانه امکان

برنامه‌ریزی، هماهنگی و اتفاق نظر بیشتر میان اعضا را فراهم می‌آورد. توافق نظر روی موضوعات مطرح شده، هماهنگی مواضع بخش خصوصی و امکان تعامل سازنده‌تر با دولت از مزایای این همفکری و همکاری خواهد بود. دلیل دیگر انتخاب چنین اشخاصی برای شورای گفتگو، حضور نهادهای خصوصی متولی بخش خصوصی در این کمیته است. اتاق بازرگانی و اتاق تعاون دو محفل اصلی بخش خصوصی تلقی می‌شوند که تاکنون نمایندگی فعالان اقتصادی، بویژه در حوزه بخش خصوصی را بر عهده داشته‌اند. این دو نهاد به همراه شورای اصناف کشور تا اندازه زیادی منعکس کننده نظرات بخش خصوصی کشور می‌باشند. در کنار این افراد حضور دو نفر از فعالان بخش خصوصی شرکت کننده در جلسه عمومی پیش‌بینی شده تا ترکیب کاملی از افراد و نهادهای درگیر در مسائل این حوزه به‌وجود آید تا بتوانند به طور کامل مشکلات و مسائل بخش خصوصی را پوشش دهند.

حضور یک استاد خبره دانشگاه در این کمیته راهبری، می‌تواند به بررسی مشکلات و مسائل مطرح شده از زاویه آکادمیک و علمی گردد. راه حل بسیاری از مشکلات کنونی فعالان اقتصادی کشور در تئوری‌های علمی نهفته است که حضور اساتید مرتبط به حوزه‌های علم اقتصاد، علاوه بر افزودن به غنای علمی کمیته، امکان ارائه راه‌حل‌های علمی و منطبق بر دانش روز جهان را به دنبال خواهد داشت که این امر به معنای استفاده از حداکثر امکانات در راستای تحقق اهداف بخش خصوصی است.

همچنین در کمیته راهبری حضور یک حقوقدان پیش‌بینی شده است. علت حضور حقوقدان خبره در کمیته، بررسی پیشنهادهای و راه‌حل‌های ارائه شده از جانب بخش خصوصی در کارگروه‌ها، به لحاظ حقوقی است. مطابقت پیشنهادهای بخش خصوصی با قوانین آمره در عین تضمین حقوق فعالان اقتصادی کشور، علاوه بر افزایش امکان پذیرفته شدن این آراء از جانب دولت، سبب کاهش زمان بررسی مصوبات جلسه عمومی شورای گفتگو و کوتاه شدن زمان اجرایی شدن مصوبات می‌گردد. همچنین گفتگو با زبان مشترک قانون، قابلیت برقراری تعاملات سازنده و فهم متقابل میان دولت و بخش خصوصی را فراهم خواهد آورد.

در آخر نیز حضور یکی از روسای کارگروه‌ها پیش‌بینی شده است که همانگونه که در ادامه خواهیم دید موضوعات مورد نظر پس از انتخاب توسط کمیته راهبری به کارگروه‌ها فرستاده می‌شود تا توسط فعالین بخش خصوصی در آن موضوع خاص مورد بحث و بررسی قرار گیرد. از این رو حضور رییس کارگروه مربوطه برای انتقال نظرات و تبادل آرا ضروری به نظر می‌رسد.

• وظایف

کمیته راهبری، ساختاری است که وظیفه مرتبط ساختن بخش خصوصی با جلسه عمومی شورای گفتگو را بر عهده دارد. نکته حائز اهمیت آن است که اگرچه ساختار شورای گفتگو به منظور ارتباط مستقیم دولت و بخش خصوصی طراحی شده است اما با توجه به کلیه محدودیت‌ها، امکان حضور و ارتباط با این اشخاص برای همه مردم امکان پذیر نخواهد بود.

اعضای کمیته راهبری به همراه سایر نمایندگان بخش خصوصی که به نیابت از بخش خصوصی در آن حضور دارند، وظیفه خطیری در ادای این مسئولیت بر عهده دارند. به همین دلیل برای کمیته راهبری وظایف متعددی پیش‌بینی

شده است که هر یک در برقراری گفتگوی خوب و مؤثر دولت و بخش خصوصی نقش عمده‌ای بازی می‌نمایند. عمده وظایف کمیته راهبری عبارتند از:

۱. انتخاب اولیه موضوع
۲. تعیین اولویت های پردازش موضوعات
۳. پایش نهایی مصوبات کارگروه‌ها
۴. انتخاب رئیس دبیرخانه
۵. نظارت بر دبیرخانه
۶. پیشنهاد موضوع و دغدغه‌های بخش خصوصی به کارگروه‌ها و در صورت نیاز شرکت در جلسات کارگروه‌ها
۷. شرکت در جلسه عمومی شورای گفتگو
۸. انتخاب و دعوت از اعضای مدعو بخش خصوصی برای حضور در جلسه عمومی شورای گفتگو

۱. انتخاب اولیه موضوع:

گفتگوی میان دولت و بخش خصوصی در ایران اگرچه در غالب شوراهای و مجامع گوناگون وجود داشته است اما ارتباط نظام‌مند میان این دو بخش تاکنون وجود نداشته است. تشکیل شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی ضمن برآوردن این نیاز، فضایی برای شنیدن مشکلات، نظرات و پیشنهادهای گوناگون پیرامون مسایل روز کشور می‌گردد و راه را برای فهم متقابل و اتحاد بیشتر این دو بخش فراهم می‌سازد. فراهم شدن چنین فضایی علی‌رغم تمام مزایای آن مشکلاتی را نیز در پی خواهد داشت. بسیاری از مسائل و چالش‌های بخش خصوصی در سطح محلی و ملی و حتی بین‌المللی مطرح خواهند گردید و همه پرسشگران به حق به دنبال یافتن جواب و حل مشکلات خواهند بود. اما محدودیت انکارناپذیر زمان مانع از طرح همه موضوعات در جلسه عمومی شورای گفتگو خواهد گردید. از این رو، پایش اولیه موضوعات و ارجاع آن به کارگروه‌ها جهت بحث، تبادل نظر و ارائه راه‌حل به عهده کمیته راهبری نهاده شده است. در این مرحله تشخیص درجه اهمیت موضوع و تصمیم‌گیری در مورد اینکه آیا باید در شوراهای گفتگوی استانی و یا جلسه عمومی مطرح شوند بر عهده کمیته راهبری گذاشته شده است.

۲. تعیین اولویت های پردازش موضوعات:

بدون شک موضوعات رسیده به کمیته راهبری با توجه به میزان فراگیری و اثرگذاری از درجات اهمیت متفاوتی برخوردار خواهند بود. کمیته موظف است پس از تأیید اولیه موضوعات، درجه اهمیت آن‌ها را از دید کمیته راهبری تعیین نماید.

۳. پایش نهایی مصوبات کارگروه‌ها:

پس از بررسی موضوعات در کارگروه‌ها، نظر نهایی به کمیته راهبری ارسال می‌گردد. کمیته راهبری در این مرحله وظیفه پایش نهایی مصوبات را برعهده دارد. هدف از پایش نهایی تغییر و یا اعمال سلیقه در مصوبات کارگروه‌ها نیست بلکه با توجه به حضور یک حقوقدان خبره، استاد دانشگاه و سایر اعضای کمیته، هدف تطابق این مصوبات با قانون، مبانی علمی و مصالح عموم بخش خصوصی است. به بیان دیگر، از آنجاییکه هر بخش تنها به دنبال حل موضوعات و مشکلات حوزه تخصصی خود می‌باشد طبیعی است در مصوبات تنها به یک جنبه خاص تمرکز نماید و مصالح سایر بخش‌ها مورد غفلت واقع گردد. کمیته راهبری باید ضمن در نظر گرفتن ملاحظات مذکور و بویژه تاکید بر تطابق آن‌ها با قوانین، مصوبات کارگروه‌های مختلف را مورد بررسی قرار دهد و هرگونه تناقض میان آن‌ها را برطرف نماید.

۴. انتخاب رئیس دبیرخانه:

دبیرخانه شورای گفتگو مهمترین بخش این شورا در اطلاع رسانی و هماهنگی به شمار می‌رود و انعکاس صریح و شفاف مسایلی که در شورای گفتگو می‌گذرد بر عهده دبیرخانه خواهد بود. اداره چنین مکانی با توجه به انتظارات مطرح شده نیازمند فرد شایسته‌ای است که علاوه بر داشتن قابلیت‌های مدیریتی باید از انگیزه قوی برای حل مشکلات بخش خصوصی برخوردار باشد و بتواند در راستای خدمت به کشور از حداکثر توان خود و واحد دبیرخانه استفاده نماید. با توجه به نقش نظارتی که برای کمیته راهبری در نظر گرفته شده است، وظیفه انتخاب رئیس دبیرخانه به این کمیته محول گردیده است.

۵. نظارت بر دبیرخانه:

دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی محل دریافت مشکلات، نظرات و پیشنهادهای فعالان اقتصادی و صاحب‌نظران در سراسر کشور است. فراهم آوردن زمینه‌ای که امکان اطلاع رسانی و انعکاس همه عقاید را به وجود آورد وظیفه مهمی می‌باشد که بر عهده این واحد گذاشته شده است. بدون شک دبیرخانه نیز همانند هر سیستم دیگری باید در قبال نحوه انجام وظایف محوله پاسخگو باشد تا انگیزه آغاز و ادامه فعالیت در آن بوجود آید. این وظیفه به عهده کمیته راهبری است.

۶. پیشنهاد موضوع و دغدغه‌های بخش خصوصی به کارگروه‌ها و در صورت نیاز شرکت در جلسات کارگروه‌ها:

اعضای کمیته راهبری را رؤسای نهادهای خصوصی حامی بخش خصوصی، نخبگان علمی و مدیران برتر این بخش تشکیل داده‌اند و به طور قطع مشکلات و مسایلی مد نظر این اشخاص قرار می‌گیرد که قابلیت مطرح شدن و بحث و بررسی در کارگروه‌ها را دارا است. بدون شک به دلیل آشنایی و احاطه این اشخاص به مسایل بخش خصوصی موضوعات مطرح شده از جانب آنان از قابلیت جامعیت برخوردار خواهد بود.

۷. شرکت در جلسه عمومی شورای گفتگو:

اعضای منتخب کمیته راهبری از اعضای دائمی جلسه عمومی شورای گفتگو هستند و شرکت در این جلسات به نمایندگی بخش خصوصی از وظایف اجتناب ناپذیر آنان تلقی می‌شود که به واسطه قانون برنامه پنجم توسعه کشور بر عهده آنها نهاده شده است.

۸. انتخاب و دعوت از اعضای مدعو بخش خصوصی برای حضور در جلسه عمومی شورای گفتگو:

همانطور که قبلاً نیز گفته شد، یکی از اهداف تشکیل شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی ایجاد ارتباط مستقیم میان دولت و بدنه بخش خصوصی و فراهم شدن زمینه آشنایی دولت با مشکلات بخش خصوصی به طور مستقیم است. از آنجایی که حضور در جلسات و امکان برقرار ارتباط مستقیم تک تک آحاد اقتصادی کشور با دولت امکان‌پذیر نیست، کمیته راهبری موظف است تا از میان کسانی که مایلند و مناسب است جهت شرکت در جلسات عمومی نفراتی را انتخاب نماید.

ذکر این نکته ضروری است که این افراد از میان کسانی انتخاب می‌شوند که مشکل مطرح شده، مربوط به آنها است. حضور این اشخاص در جلسات عمومی، با توجه به اینکه خود این افراد مشکل را از نزدیک لمس نموده‌اند، می‌تواند تأثیر بسزایی در نحوه مطرح شدن موضوع و به نتیجه رساندن آن داشته باشد. از طرف دیگر فراهم بودن امکان حضور و ارتباط مستقیم فعالان بخش خصوصی در جلسات عمومی سبب افزایش انگیزه آنان در طرح منطقی مسایل و مشکلات و مشارکت فعالانه در مباحث کارگروه‌ها و پیگیری نتایج مصوبات شورا خواهد شد.

• نحوه انتخاب اعضا

یکی از عواملی که می‌تواند در موفقیت سیستم‌ها و ساختارهای گوناگون نقش عمده‌ای داشته باشد، افراد حاضر در آن سیستم و نحوه انتخاب آنها است. فرآیند انتخاب باید به نحوی انجام گیرد که حداکثر منافع بخش خصوصی تأمین گردد و در عین حال هدف نهایی سیستم، که در این برهه برقراری ارتباط مستقیم میان دولت و بخش خصوصی، برطرف ساختن موانع تولید و بهبود فضای کسب و کار است، به بهترین وجهی محقق گردد.

- انتخاب رئیس کمیته راهبری

بر اساس قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی کشور، محل دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی، بدون دریافت کمک از دولت، در اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تعیین شده است. بنابراین ریاست کمیته راهبری بر عهده رئیس اتاق بازرگانی گذاشته شده است که سمت دبیری شورای عالی گفتگو را بر عهده دارد. بخش تعاونی کشور، یکی از بزرگترین بخش‌های فعال اقتصادی کشور است و رئیس اتاق تعاون به نمایندگی از این بخش، سمت قائم مقام رئیس کمیته راهبری و قائم مقام دبیر شورای گفتگو را بر عهده دارد.

- انتخاب دو نفر از هشت نفر فعال بخش خصوصی شرکت کننده در جلسات مجمع عمومی شورای گفتگو

برای کمیته راهبری ساختار و وظایفی پیش‌بینی شده است که چابکی و سرعت عمل را طلب می‌کند. به همین دلیل در تعداد اعضای کمیته محدودیت‌هایی وجود دارد و نمی‌تواند اعضای زیادی داشته باشد. بنابراین افرادی که انتخاب می‌شوند باید بتوانند منافع گروه‌های بیشتر بخش خصوصی را تأمین نمایند.

همین محدودیت سبب گردیده است تا از میان ۸ مدیر برتر بخش خصوصی دو نفر از آن‌ها امکان حضور در کمیته راهبری دبیرخانه شورای گفتگو را بیابند. این دو نفر از میان گروه ۸ نفره مذکور و با انتخاب خود آن‌ها به کمیته راه می‌یابند. هر زمان که مدیران برتر بخش خصوصی از عملکرد نماینده‌گانشان در کمیته راهبری رضایت حاصل نمایند و یا افراد دیگری را برای ادامه حضور در کمیته مناسب بیابند، می‌توانند اقدام به تغییر آن‌ها نمایند.

- انتخاب حقوقدان و استاد دانشگاه

به دلایل حضور یک حقوقدان خبره و یک استاد دانشگاه در کمیته راهبری پیش از این اشاره شد. با توجه انتخاب‌های متعددی که در این زمینه وجود دارد، باید گزینه‌ها به دقت بررسی شود و از میان آن‌ها بهترین اشخاص انتخاب شوند.

برای نیل به این مقصود، رئیس کمیته راهبری گزینه‌های مدنظر خود را مطرح می‌نماید. سایر افرادی که توسط بقیه اعضای کمیته راهبری معرفی می‌شوند نیز می‌توانند پس از تأیید رئیس کمیته راهبری به عنوان یکی از گزینه‌ها مطرح شوند. پس از تعیین گزینه‌های مورد نظر، فردی که بیشترین تعداد موافقان را داشته باشد، به عضویت کمیته راهبری انتخاب خواهد شد.

در صورت عدم رضایت اکثریت کمیته راهبری از نحوه عملکرد حقوقدان و استاد دانشگاه عضو کمیته، ریاست کمیته راهبری می‌تواند این اشخاص را عزل و فرد دیگری با مکانیسمی که در بالا گفته شد، انتخاب گردد.

• فرآیندها

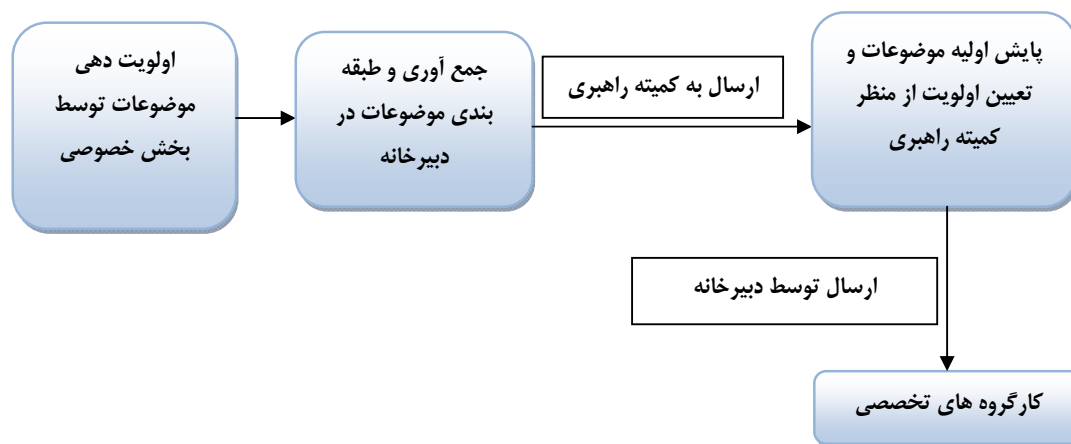
برای کمیته راهبری وظایف متعددی در نظر گرفته شده که برای انجام هر یک فرآیند مرتبط با آن پیش‌بینی شده است. در طراحی و انتخاب فرآیندها سعی بر آن بوده است تا حداکثر کارایی از کوتاهترین مسیر ممکن و با بیشترین سرعت حاصل گردد و در عین حال بر کیفیت نحوه انجام امور تأثیر نگذارد.

الف- انتخاب و پایش اولیه موضوعات

چنانچه موضوعی از طرف کمیته راهبری یا وزرای دولت در جلسه عمومی شورا مطرح شود، مستقیماً به کارگروه‌ها ارجاع داده می‌شود و جلسات کارگروه‌ها پیرامون آن تشکیل می‌گردد و نتایج جهت طرح در جلسات عمومی به کمیته راهبری فرستاده خواهد شد. در مورد موضوعات رسیده از جانب تشکل‌ها، صاحب‌نظران و فعالان بخش خصوصی موضوع مذکور در سایت شورای گفتگو درج می‌گردد و به رای گذاشته می‌شود. حداکثر یک هفته زمان برای انتخاب

موضوع به عنوان دغدغه بخش خصوصی تعیین گردیده است. پس از آن موضوعاتی که بیشترین رای را کسب نموده‌اند، پس از طبقه بندی توسط دبیران کارگروه‌ها به اعضای کمیته راهبری از طریق فکس و ایمیل ارسال می‌شوند و آن‌ها موظف هستند ظرف ۲۴ ساعت نظر خود را پیرامون مطرح شدن موضوعات مذکور در کارگروه‌ها اعلام نمایند. مشخصات کامل کسانی که به یک موضوع به عنوان دغدغه بخش خصوصی رای داده‌اند ثبت می‌گردد تا از برخی از آن‌ها، در صورت تصویب موضوع، برای شرکت در جلسات کارگروه دعوت به عمل آید و همچنین از بروز خطا و یا نظرات غیر کارشناسی در اظهار نظرات جلوگیری گردد. در صورت موافقت بیش از نیمی از اعضای کمیته موضوع مذکور مورد تایید بوده و در کارگروه‌ها مطرح خواهد شد. عدم اعلام نظر از جانب اعضای کمیته به معنای تایید موضوع مذکور است و وظیفه آن‌ها ارائه دستاورد کارگروه در جلسات عمومی خواهد بود. آراء کمیته راهبری در مورد موضوعات مورد تایید و اولویت‌های تعیین شده در دبیرخانه مورد جمع بندی قرار گرفته و به کارگروه‌های مرتبط ارسال خواهد شد.

ب- تعیین اولویت موضوعات

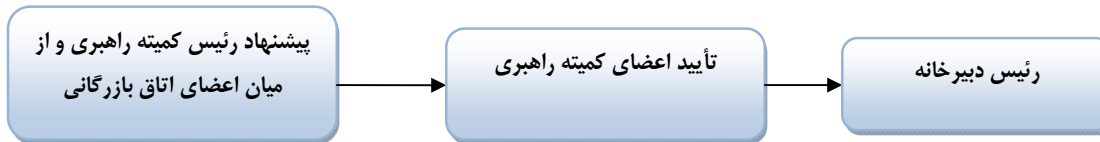

موضوعات گوناگون و مشکلاتی که در شورای گفتگو مطرح می‌شوند بدون شک از دید مطرح کنندگان آن‌ها از اولویت ویژه‌ای برخوردار است اما ممکن است از زاویه دید کلان‌تر مسایل دیگری وجود داشته باشند که اهمیت ویژه‌ای برای مطرح شدن داشته باشند.

محدودیت زمانی و تعدد موضوعات، احساس ضرورت برای اولویت بندی موضوعات را تشدید می‌کند. بنابراین فرآیندی برای امتیاز دهی موضوعات طراحی گردیده است که همزمان دیدگاه فعالان بخش خصوصی و نهادهای خصوصی فعال حامی بخش خصوصی که زاویه دید کلان‌تری نسبت به مسایل مطرح شده دارند، مد نظر قرار گیرد. اولویت موضوعات از دید فعالان اقتصادی، از طریق سایت شورای گفتگو و با فرآیندی که در ادامه توضیح داده خواهد شد، تعیین می‌شود. اعضای کمیته راهبری نیز ضمن اظهار نظر اولیه پیرامون تایید یا عدم تایید موضوعات،

عناوین مورد تایید خود را اولویت‌بندی می‌نمایند. موضوعات در غالب چهار گروه الف، ب، ج و د طبقه‌بندی می‌شوند و به کارگروه‌ها ارسال می‌شوند. نحوه انتخاب و بررسی موضوعات در کارگروه‌ها در ادامه شرح داده خواهد شد.

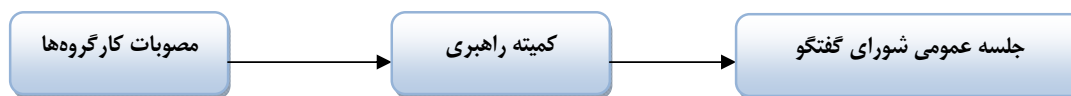
ج- انتخاب رئیس دبیرخانه و نظارت بر آن

دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی طبق قانون برنامه پنجم توسعه، بر عهده اتاق بازرگانی گذاشته شده است و ریاست آن از میان اعضای اتاق، به پیشنهاد رئیس اتاق بازرگانی انتخاب می‌گردد. با توجه به ظرفیت‌های موجود در اتاق بازرگانی، مرکز تحقیقات و بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی ایران، یکی از گزینه‌های مناسب برای ریاست دبیرخانه است.

دبیرخانه شورای گفتگو امور اجرایی این شورا را بر عهده دارد که مهم‌ترین آن اطلاع‌رسانی و انعکاس اخبار، نتایج و به طور کلی اموری که در کارگروه‌ها می‌گذرد است. دبیرخانه شورای گفتگو نقشی اساسی در موفقیت گفتگوها از طریق اطلاع‌رسانی و پیگیری نتایج ایفا می‌نماید. نظارت بر حسن انجام کار این واحد بر عهده کمیته راهبری است. روش‌های گوناگونی برای انجام احسن این وظیفه وجود دارد که نخستین و ساده‌ترین روش آن مراجعه به سایت شورا و دریافت نظرات، انتقادات و پیشنهادهای بخش خصوصی از نحوه عملکرد بخش خصوصی است. همچنین کمیته راهبری دارای ارتباطات متعددی با دبیرخانه شورا است که این امر می‌تواند بر ارزیابی آن‌ها از عملکرد دبیرخانه تأثیر شایسته‌ای داشته باشد. آخرین و مهم‌ترین مرحله از نظارت بر امور دبیرخانه، تشکیل جلسه و استماع گزارشات عملکرد و گزارشات مالی رئیس دبیرخانه به بازه‌های زمانی سه ماهه است.

ه- پایش نهایی مصوبات کارگروه‌ها

کارگروه‌های شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی محفلی برای حضور متخصصان و کارشناسان فعال در زمینه‌های اقتصادی به منظور بحث و بررسی مشکلات بخش خصوصی و ارائه راه‌حل مناسب پیرامون آن‌ها است. بدون شک حضور این اشخاص و نیز احصا نظرات فعالان بخش خصوصی از طریق سایت شورای گفتگو منتج به بررسی ابعاد متنوع و بسیار مهم موضوعات می‌گردد. همچنین حجم موضوعات و اشتغال به بررسی ارجاعات رسیده به کارگروه‌ها، اطلاع از مباحث سایر کارگروه‌ها و مصوبات آن‌ها را غیر ممکن می‌سازد. کمیته راهبری وظیفه بررسی مصوبات کارگروه‌ها در نقش تلفیقی و رفع تناقضات احتمالی میان آن‌ها را بر عهده دارد. به‌علاوه چنانچه مصوبات یک

کارگروه تنها تضمین کننده منافع یک گروه خاص و به ضرر عمده سایر فعالان بخش خصوصی تشخیص داده شد، کمیته راهبری باید اقدام به رفع و اصلاح آن‌ها بنماید. مصوبات کارگروه‌ها حداقل ۱۰ روز قبل از تشکیل جلسات عمومی باید به کمیته راهبری ارسال گردد. کمیته موظف است ظرف این مدت جلسه‌ای تشکیل داده و مصوبات را مورد پایش نهایی به لحاظ تطابق با قانون و نیز همسویی با سایر منافع بخش خصوصی قرار دهد. یک نسخه از متن نهایی مصوب کمیته که قرار است در جلسه عمومی مطرح شود، برای دبیرخانه ارسال می‌شود تا به منظور اطلاع رسانی همه ذینفعان روی سایت قرار گیرد. این کار باید قبل از تشکیل جلسه عمومی انجام شود تا همه فعالان اقتصادی از مواردی که قرار است در جلسه مطرح شود مطلع گردیده و امکان پیگیری موضوعات برای آن‌ها فراهم گردد.

• محل تشکیل جلسات

محل تشکیل جلسات کمیته راهبری در ساختمان دبیرخانه و زمان آن حداقل ۲ هفته یک‌بار، پیش از تشکیل جلسه عمومی جهت هماهنگی و پایش نهایی پیشنهادات کارگروه‌ها خواهد بود. جلسات افزون بر این تعداد، با توجه به نیاز و نظر کمیته راهبری و با هماهنگی با دبیرخانه تشکیل خواهد شد.

۳. دبیرخانه

دبیرخانه واحد سازمانی مشخصی است که اداره امور دفتری سازمان را بر اساس روش‌های تدوین شده و معین بر عهده دارد. اگرچه انجام این امور از وظایف اصلی دبیرخانه محسوب می‌شود اما سازمان‌ها و نهادهای گوناگون به فراخور نیاز وظایف متعددی بر عهده این واحد گذاشته‌اند. وظایفی نظیر دریافت پیشنهاد و نظرات، جمع‌آوری اطلاعات، نیازسنجی، هماهنگی، اطلاع رسانی و طیف بسیاری از سایر مسئولیت‌ها بر عهده دبیرخانه بوده است که نشان از اهمیت جایگاه آن دارد.

دبیرخانه شورای گفتگوی همانطور که در فصل قبل اشاره شد، دارای نقش اجرایی است و طوری طراحی شده که دارای بدنه‌ای چالاک و سریع باشد تا بتواند وظایف و مسئولیت‌های متعدد را به صورت کارآمد انجام دهد و به بهترین نحو ارتباط میان دولت و بخش خصوصی را قوام بخشد.

• ساختار

دبیرخانه در ساختار پیش‌بینی شده از واحدهای دبیری، روابط عمومی و پشتیبانی تشکیل شده است.

در حوزه دبیری همانطور که از نام آن مشخص است، افرادی تحت عنوان دبیر به انجام امور مرتبط با کارگروه‌ها اشتغال دارند. دبیران در واقع نقش ارتباطی میان فعالان اقتصادی، کارگروه‌ها و کمیته راهبری ایفا می‌نمایند. واضح است که هرچه این ارتباطات قوی‌تر باشد منجر به تقویت گفتگوها و تسریع روند دستیابی به نتایج خواهد شد. روابط عمومی هر سازمان انعکاس دهنده نظرات و دیدگاه‌های سازمان متبوع خود است اما روابط عمومی دبیرخانه شورای گفتگو دارای وظیفه‌ای فراسازمانی و در ابعاد ملی است. این واحد علاوه بر اطلاع رسانی در زمینه گفتگوها، اقدامات کارگروه‌ها، نتایج و پیگیری‌ها باید منعکس کننده خواسته‌ها و تمایلات واقعی بخش خصوصی کشور باشد. بدون شک تشکیل جلسات کارگروه‌ها، کمیته راهبری و سایر وظایفی که بر عهده دبیرخانه نهاده شده است نیازمند تدارکاتی است که واحد پشتیبانی دبیرخانه مسئولیت انجام آن را بر عهده دارد. در واحد پشتیبانی یک بخش حسابداری پیش‌بینی شده است که کلیه امور مالی دبیرخانه توسط این بخش کنترل و نگهداری می‌شود.

• کارکنان

جایگاه دبیرخانه شورای گفتگو و وظایف محوله آن حضور افرادی را در دبیرخانه طلب می‌کند که از توانایی‌ها و ویژگی‌هایی در ادای وظایف خود برخوردار باشند تا بتوانند در مورد همه مسئولیت‌هایشان به نحو احسن عمل کنند. اشخاصی که به عنوان کارمند در دبیرخانه به کار گرفته می‌شوند توسط رئیس دبیرخانه گزینش و استخدام می‌شوند. رئیس دبیرخانه توسط کمیته راهبری انتخاب می‌شود که باید بتواند ارتباط مناسبی میان کارگروه‌ها و کمیته راهبری برقرار نماید. با توجه به حجم بالای اطلاعات رسیده به دبیرخانه وی باید قادر به مدیریت اطلاعات و در عین حال انعکاس صحیح اخبار و اطلاعات رسیده باشد. انتخاب افراد شایسته برای انجام امور دبیرخانه و نظارت بر حسن انجام کارها می‌تواند به انجام این وظیفه کمک شایانی نماید.

• وظایف

همان‌طور که در فصل اول اشاره شد وظایفی بر عهده دبیرخانه است که آماده‌سازی و تعیین دستور جلسات، تهیه اطلاعات تخصصی و انتخاب نمایندگان مناسب از بخش خصوصی از جمله اهم آن‌ها است. در طراحی وظایف دبیرخانه در ایران نیز تلاش شده است تا با توجه به ساختار کلی شورای گفتگو در کشور، دستیابی به اهداف این شورا میسر گردد.

تا کنون در مورد دبیرخانه و نقش و جایگاه آن صحبت و به طور پراکنده به وظایف آن اشاره شد. در این قسمت جزئیات وظایف هر یک از حوزه‌های دبیرخانه و شرح مختصری در مورد هر یک از آن‌ها آمده است.

- وظایف رئیس دبیرخانه

ریاست دبیرخانه شورای گفتگو، جایگاه حساسی است که در مورد شرایط فردی که قابلیت احراز این شغل را دارا است، پیش از این سخن گفته شد. وظایف مختلفی برای ریاست دبیرخانه پیش‌بینی شده است و کمیته راهبری مسئولیت نظارت بر نحوه انجام همگی آن‌ها را برعهده دارد.

۱. انتخاب و استخدام کارمندان:

مسئولیت دبیرخانه بر عهده ریاست دبیرخانه است و به همین دلیل به وی این اختیار داده شده است تا مجموعه افراد خود را شخصا انتخاب نماید. بدون شک داشتن یک مجموعه هماهنگ و توانا به همراه مدیریت توانمند می‌تواند دبیرخانه را در حصول به اهداف خود موفق گرداند.

۲. نظارت بر کلیه امور دبیرخانه:

ریاست دبیرخانه که مسئول و پاسخگوی کلیه امور انجام گرفته در دبیرخانه است باید از کلیه فعالیت‌های انجام گرفته در دبیرخانه مطلع بوده و در صورت لزوم به اصلاح، جهت دهی و یا تشویق به ادامه روندها و فعالیت‌های مطلوب بنماید. این نظارت شامل نظارت بر حسن انجام وظایف توسط کارمندان و اطلاعات مندرج در سایت شورای گفتگو است.

۳. هماهنگی امور دبیرخانه:

دریافت اولیه موضوعات، ارسال و دریافت موضوعات پیشنهادی به کمیته راهبری و کارگروه‌ها، برگزاری جلسات کارگروه‌ها، انتشار مصوبات کارگروه‌ها و مصوبات نهایی جلسه عمومی شورای گفتگو، همکاری و هماهنگی با رابط‌های وزارتخانه، پیگیری و انتشار نتایج حاصل از گفتگوها، همگی وظایف متنوعی است که بر عهده دبیرخانه شورای گفتگو نهاده شده است و ریاست دبیرخانه مسئولیت هماهنگی همه این امور را بر عهده دارد.

۴. تنظیم و تخصیص بودجه:

دبیرخانه مانند هر ساختار دیگری نیازمند تخصیص بودجه‌ای است که هزینه‌های آن را پوشش دهد. بودجه دبیرخانه در اختیار رئیس دبیرخانه قرار دارد تا در مورد نحوه هزینه کردن آن به نحو بهینه تصمیم‌گیری نماید. چنین اختیاری جهت تسریع امور و جلوگیری از بوروکراسی‌های متداول در هزینه کردن بودجه به رئیس دبیرخانه داده شده است که توسط کمیته راهبری بر نحوه انجام آن نظارت می‌شود.

۵. تعیین خط مشی و نظارت بر فعالیت روابط عمومی:

با توجه به اینکه روابط عمومی نقش مهمی در اطلاع‌رسانی و انتشار اخبار دارد، نظارت بر حسن اجرای این وظایف و تعیین اولویت‌ها بر عهده رئیس دبیرخانه است.

- وظایف دبیران

دبیران کارگروه‌ها از جایگاه حساس و پراهمیتی در ساختار دبیرخانه برخوردار هستند. این افراد مسئولیت اصلی ارتباط دبیرخانه و کارگروه‌ها را عهده دار هستند. این جایگاه علاوه بر توانایی‌های اجرایی نیازمند ذکاوت، قدرت انتقال و روابط عمومی بسیار بالا است به نحوی که فعالان بخش خصوصی، که صاحبان اصلی شورای گفتگو تلقی می‌شوند، بتوانند به راحتی با شورا ارتباط برقرار نموده و مشکلات خود را بازگو نمایند. عمده وظایف دبیران عبارت است از:

۱. شرکت در جلسات کارگروه‌ها و تهیه دستور جلسات:

کارگروه‌های مختلف پیرامون موضوعات رسیده جلسات متعددی تشکیل می‌دهند که باید با اجماع نظر نمایندگان حاضر در کارگروه منجر به حصول نتیجه گردد. دبیران موظف به حضور در این جلسات و تهیه صورت جلسه از آن‌ها هستند. گزارشات صورت جلسه که در سایت شورای گفتگو نیز منعکس می‌گردد میزان کارایی جلسات را نشان می‌دهد.

۲. پیگیری و هماهنگی جلسه:

کارگروه‌ها در موارد نیاز، برای بررسی موضوعات رسیده تشکیل جلسه می‌دهند. دبیران کارگروه‌ها وظیفه هماهنگی و دعوت از افراد منتخب برای شرکت در جلسه را بر عهده دارند. فرآیند انتخاب افراد حاضر در جلسات در ادامه توضیح داده شده است.

۳. ارتباط دبیران با رابط همکار در وزارتخانه و سایر نهادها برای هماهنگی جلسات عمومی:

وظیفه اصلی شورای هماهنگی ایجاد فضای تعامل بین مسئولان حکومتی و بخش خصوصی است و این مهم بدون همکاری خود این نهادها ناممکن می‌نماید. به همین جهت افرادی تحت عنوان رابط در وزارتخانه‌ها، قوه مقننه و سایر نهادهای حکومتی در نظر گرفته شوند که مسئولیت همکاری با دبیرخانه در این زمینه را به عهده گیرند. بنابراین دبیرخانه این وظیفه هماهنگی را با کمک رابط‌هایی که توسط خود این نهادها به دبیرخانه شورا معرفی می‌شوند به انجام می‌رساند.

نکته حائز اهمیت آن است که رابطین معرفی شده از طرف نهادهای گوناگون باید دسترسی دائمی به مقام شرکت‌کننده در جلسات عمومی شورای گفتگو را داشته باشند و بتوانند ارتباط خوبی میان نهاد خود و دبیرخانه شورای گفتگو برقرار نمایند. از این‌رو مناسب است رابطین دستگاه‌های دولتی از معاونین وزارتخانه‌ها انتخاب شوند.

۴. ارتباط با نمایندگان بخش خصوصی جهت هماهنگی حضور در جلسات عمومی شورای گفتگو:

که شامل، رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، دبیر کل اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران، شهردار تهران و هشت نفر از مدیران عامل شرکت‌های برتر خصوصی و تعاونی از بخش‌ها و رشته‌های مختلف می‌شود.

۵. جمع‌آوری و طبقه‌بندی موضوعات:

شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی محفل مناسبی برای بیان مشکلات بخش خصوصی در مسیر تولید و یافتن راه حل برای آنها است و فلسفه تاسیس شورا نیز از اساس همین بوده است. چنین فرصتی بدون شک، سیلی از

مشکلات و چالش‌هایی که بخش خصوصی در حال حاضر با مواجهه است را به سمت شورا سرازیر خواهد نمود. برای جلوگیری از بروز مشکلات ناشی از تعدد موارد مطرح شده و همچنین جلوگیری از هدر رفتن فرصت طرح مشکلات مهم، بدون شک باید موضوعات طبقه بندی و اولویت دهی شوند.

دبیران کارگروه‌ها باید موضوعات رسیده به دبیرخانه را در حوزه‌های کلی نظیر کلان، بانک، بیمه و عناوین دیگر طبقه بندی نمایند و سپس موضوعات را برای پایش اولیه به کمیته راهبری ارسال نمایند.

۶. ارسال خبرهای کارگروه‌ها به روابط عمومی:

برای بررسی موضوعات رسیده به کارگروه‌ها، بنا به نظر روسای کارگروه‌ها اقدامات مختلفی صورت می‌گیرد که از آن جمله می‌توان به نظرخواهی از افراد مطلع یا تشکیل جلسات حضوری اشاره کرد.

دبیران کارگروه‌ها موظفند علاوه بر ارسال صورت جلسات کارگروه‌ها، در صورت تشکیل جلسه، کلیه اقدامات و فعالیت‌های صورت گرفته در کارگروه را در گزارش‌هایی به طور شفاف به روابط عمومی ارسال نمایند تا روی سایت شورای گفتگو قرار گیرد. این گزارش شامل اظهار نظر کلیه صاحب‌نظران، تلاش‌ها و اقدامات صورت گرفته برای برقراری ارتباط با اشخاص، مسئولان و مجامع مختلف است به نحویکه آحاد بخش خصوصی در جریان کامل امور قرار گیرند و بتوانند انتقادات، پیشنهادها و نظراتشان را پیرامون فرآیندهای طی شده و بهبود آن ارائه نمایند.

۷. اعزام به ماموریت در صورت لزوم:

به تشخیص روسای کارگروه‌ها اقدامات متفاوتی برای بررسی همه جانبه موضوعات رسیده به کارگروه‌ها می‌تواند انجام گیرد. از جمله در صورت لزوم دبیران به ماموریت‌های اداری در سطح شهر، استان و یا کل کشور فرستاده خواهند شد.

۸. جمع‌آوری، طبقه بندی و ویرایش آراء بخش خصوصی از سایت شورای گفتگو و ارسال برای اعضا کارگروه‌ها: همزمان با تشکیل کارگروه‌ها، روی سایت شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی کارگروه‌های مجازی ایجاد می‌شوند که محدودیت کارگروه‌های اصلی را نداشته و کلیه فعالان اقتصادی می‌توانند با اطمینان از دیده شدن و انعکاس نظراتشان در کارگروه‌ها و جلسه عمومی شورای گفتگو، پیرامون موضوعات رسیده به کارگروه‌ها اظهار نظر نمایند.

دبیران کارگروه‌ها موظفند همه روزه، تا قبل از نهایی شدن موضوعات در کارگروه‌ها، نظرات مطرح شده در کارگروه‌های مجازی را استخراج نمایند و پس از مطالعه، طبقه‌بندی و تهیه خلاصه‌ای از آن‌ها، جمع‌بندی خود را برای کارگروه ارسال نمایند. همچنین یک نسخه از این جمع‌بندی باید روی سایت قرار گیرد.

ذکر این نکته قابل توجه است که همه افراد قابلیت دسترسی و مشاهده مذاکرات صورت گرفته در کارگروه‌های مجازی را دارند و هدف از تهیه جمع‌بندی مذکور صرفه جویی در زمان اشخاصی است که مسیر این گفتگوها را دنبال می‌کنند. در عین حال برای روسای کارگروه‌ها، بدلیل اشتغال به امور گوناگون، امکان بررسی و استخراج کلیه نظرات ارائه شده وجود ندارد. به همین دلیل مسئولیت این امر به دبیران کارگروه‌ها واگذار گردیده است.

- وظایف روابط عمومی

روابط عمومی دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مسئولیت خطیری در امر اطلاع رسانی و انعکاس اخبار شورای گفتگو بر عهده دارد که در همین راستا وظایفی برای آن در نظر گرفته شده است.

۱. نگهداری و بروز رسانی سایت شورای گفتگو
۲. اطلاع رسانی
۳. هماهنگی و کلیه امور مربوط به برگزاری همایش و نشست‌ها
۴. شرکت در جلسات عمومی با دریافت برنامه از دبیرخانه (خبرنگار)
۵. دریافت اخبار کارگروه‌ها از دبیران و قرار دادن روی سایت
۶. پیگیری به منظور بروز رسانی اخبار کارگروه‌ها
۷. ارتباط با رسانه‌ها نظیر ارباب جراید، رادیو و تلویزیون

- وظایف پشتیبانی

حسابداری:

- نگهداری حساب‌ها و امور اجرایی تخصیص بودجه
- تهیه گزارش مالی
- پیگیری انجام امور مرتبط با انتشارات محدود (نظیر تکثیر و یا چاپ جزوات و ...)

تشریفات:

- انجام امور خرید و هماهنگی برگزاری جلسات کارگروه‌ها
- هماهنگی نیروی خدمات دبیرخانه برای برگزاری جلسات

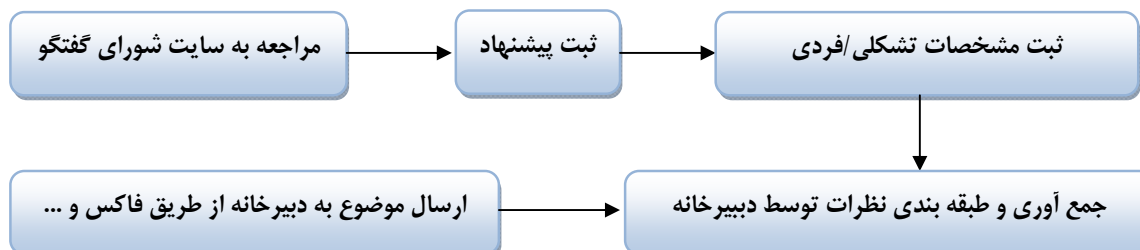
• فرآیندها

الف- دریافت موضوعات

موضوعات پیشنهادی به دبیرخانه می‌تواند از طریق کانال‌های زیر باشد:

۱. کمیته راهبری
۲. دولت، مجلس شورای اسلامی و قوه قضاییه
۳. هر تشکل، صاحب‌نظر و فعال در بخش خصوصی

ب- نحوه پیشنهاد موضوع به دبیرخانه توسط تشکل‌ها، صاحب‌نظران و فعالان بخش خصوصی

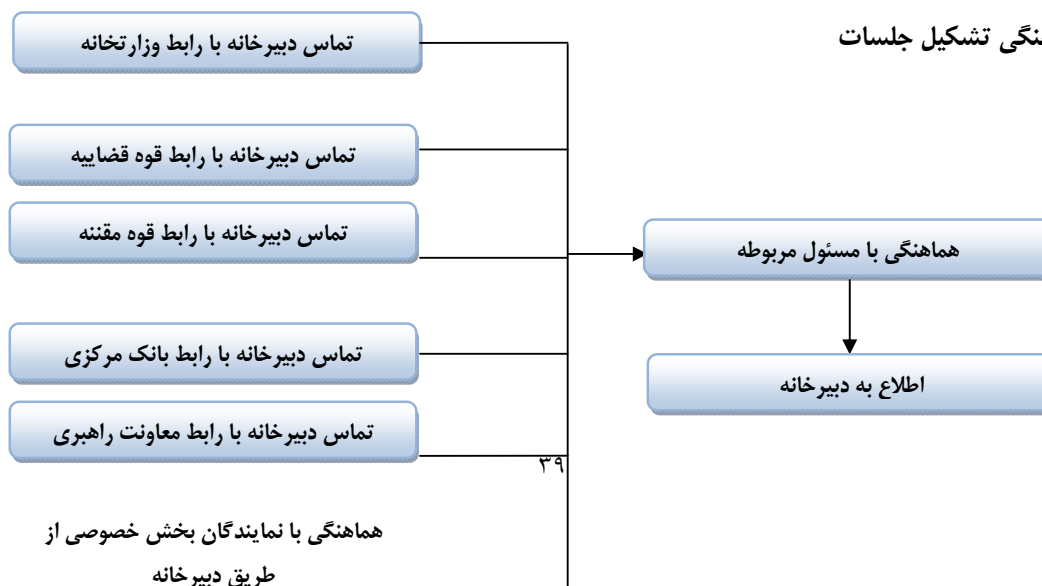
در سایت شورای گفتگو قسمتی برای طرح موضوعات جدید پیش‌بینی گردیده است. هر موضوع جدیدی که از طریق سایت، فکس و یا سایر وسایل ارتباط جمعی به دبیرخانه می‌رسد جهت بررسی اینکه آیا مشکل بخش قابل توجهی از فعالان بخش خصوصی را تشکیل می‌دهد یا خیر، روی سایت قرار داده و به رای گذاشته می‌شود. در این مرحله اطلاعات کامل پیشنهاد دهنده دریافت می‌گردد.

ج- جمع آوری آراء سایت شورای گفتگو

موضوعاتی که مورد تأیید کمیته راهبری قرار گرفته و به دبیرخانه ارسال می‌شوند، همزمان با ارسال به کارگروه‌ها، روی سایت شورای گفتگو در فضای کارگروه‌های مجازی مطرح می‌گردند. مشخصات کامل افرادی پیرامون موضوع مطروحه به اظهار نظر می‌پردازند دریافت می‌گردد تا از میان افراد مذکور برای حضور در جلسات تالار دعوت بعمل آید. دبیرخانه شورای گفتگو موضوعات پیشنهادی را مورد مطالعه و طبقه‌بندی قرار می‌دهد و لیست تهیه شده برای تأیید به کمیته راهبری ارسال می‌نماید.

سایت شورای گفتگو می‌تواند قابلیت ایجاد حساب کاربری داشته باشد تا به کرات اطلاعات افراد در حوزه طرح موضوع و ارائه نظرات وارد سایت نگردد و در عین حال افراد بتوانند با سرعت و سهولت بیشتری به اظهار نظر بپردازند.

د- هماهنگی تشکیل جلسات

هماهنگی با نمایندگان بخش خصوصی از طریق دبیرخانه

در هر نهاد و یا سازمان عضو شورای گفتگو فردی عنوان رابط همکار با دبیرخانه گفتگو معرفی می‌گردد و جهت انجام هماهنگی‌های مختلف با اعضای شورای عالی میان دبیرخانه و این افراد هماهنگی و همکاری‌های لازم باید انجام گیرد. این اشخاص باید دسترسی دائم و بدون واسطه با اعضای شورا داشته باشند تا هماهنگی‌ها و جریان اطلاعات با سرعت و سهولت انجام گیرد.

۵- پیگیری مصوبات شورای عالی گفتگو

مصوبات شورای عالی گفتگو به دبیرخانه این شورا ارسال می‌شود و روی سایت شورای گفتگو قرار می‌گیرد. نتایج پیگیری‌ها نیز توسط گزارش‌های ادواری به اطلاع شورا رسانده می‌شود و روی سایت هم قرار می‌گیرد.

• محل دبیرخانه

مکان مناسبی برای دبیرخانه جهت استقرار دبیران، تشکیل جلسات کارگروه و تشکیل جلسات کمیته راهبری باید پیش-بینی گردد. این مکان باید دارای اتاق‌های متعدد (حداقل ۳ اتاق با ظرفیت ۱۵ تا ۲۰ نفر) برای تشکیل جلسات کارگروه‌ها، مکانی برای استقرار دبیران و سایر کارمندان دبیرخانه باشد.

• بودجه دبیرخانه

فعالیت‌ها و وظایف تعیین شده برای دبیرخانه شورا نیازمند تامین بودجه است. از این‌رو شناسایی هزینه‌ها جهت تامین بودجه بسیار ضروری است. از جمله هزینه‌های عمده دبیرخانه که در فصل قبل نیز به آن پرداخته شد، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. حقوق و دستمزد (مشاوران، نیروهای اجرایی، کارشناسان فنی، خبرنگار و ...)
۲. هزینه مکان
۳. هزینه تجهیزات اولیه
۴. هزینه‌های اداری شامل تکثیر و ...
۵. هزینه‌های آموزش
۶. هزینه سایت
۷. هزینه انتشارات و برگزاری کارگاه‌های آموزشی
۸. هزینه‌های پذیرایی

۹. هزینه مشاوره‌ها

۱۰. سایر

۴. کارگروه‌ها

همان‌طور که در فصل اول اشاره شد کارگروه‌ها می‌توانند بر اساس معیارهای متفاوتی از قبیل بخش‌های اقتصادی، سیاست‌گذاری‌ها و یا موقعیت جغرافیایی شکل گیرند. در ایران با توجه به شرایط اقتصادی و مقتضیات کشور این تقسیم‌بندی بر اساس بخش‌های مختلف در اقتصاد کشور صورت پذیرفته است. همچنین در کشورهای مختلف بر حسب نیازهای موجود، کارگروه‌ها به صورت دائمی یا موقتی شکل می‌گیرند. در ایران بر اساس اهمیت موضوعات مطرحه در کارگروه‌ها می‌توانند موقتی یا دائمی باشند بدین معنا که اگر موضوعی طی مدت زمانی طولانی جزء دغدغه‌های اصلی بخش خصوصی نباشد، کارگروه مربوط به آن موضوع به طور خودکار منحل می‌گردد.

• ساختار

در مورد ساختار کارگروه‌ها، با توجه به حضور دبیرخانه و کارگروه‌های شورای گفتگو در اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و نظر به حضور کمیسیون‌های تخصصی اتاق ایران که نوعی هم‌پوشانی با کارگروه‌ها دارند برای جلوگیری از اتلاف هزینه و نیرو مناسب است که کمیسیون‌های ۱۵ گانه اتاق، کمیسیون‌های شورای گفتگو باشند. البته باید توجه داشت که این وظیفه بسیار وقت‌گیر است و کمیسیون‌ها باید مستمع همه افراد و شرکت‌ها از بخش خصوصی باشند. لذا باید شرکت در جلسات کمیسیون‌های اتاق برای این افراد بسیار سهل و آسان باشد.

• وظایف

- وظایف رئیس کارگروه

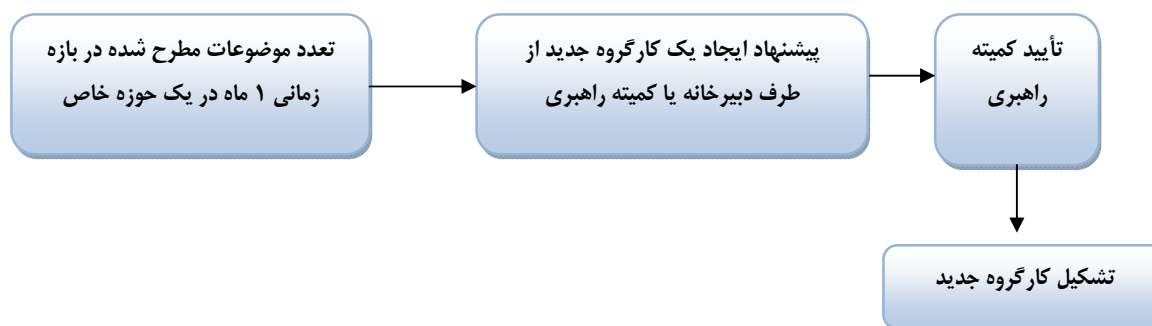
۱. پیشنهاد موضوعات و دغدغه‌های بخش خصوصی به دبیرخانه جهت تایید توسط کمیته راهبری
 ۲. تشکیل جلسات کارگروه و اداره جلسات
- * ممکن است موضوعات رسیده به کارگروه چند موضوع مختلف باشد. بنابراین، این امر به تشخیص رئیس کارگروه بستگی دارد که تیم‌های گفتگوی یکسان و یا متفاوتی برای بررسی موضوع تشکیل دهد.
۳. جمع‌بندی و ارائه مصوبه نهایی مورد تایید کارگروه به کمیته راهبری با ذکر نام مخالفان و دلایل مخالفت
 ۴. معرفی افراد مطرح کننده مشکل مورد بررسی قرار گرفته برای شرکت در جلسات عمومی شورای گفتگو

- وظایف اعضای کارگروه

کسانی که برای گفتگو پیرامون موضوع یا موضوعات مختلف به کارگروه‌ها دعوت می‌شوند، موظفند در جلسات کارشناسی شرکت نموده و ارائه نظر نمایند. در همین خصوص چنانچه مایل به شرکت نبوده و یا امکان شرکت در جلسات برای آن‌ها فراهم نباشد، باید به هنگام هماهنگی‌های اولیه مراتب را به دبیرخانه اعلام نمایند تا فرصت جایگزینی و حضور سایر اشخاص برای بیان نظراتشان فراهم گردد.

• فرآیندها

الف- تشکیل کارگروه‌های ویژه/ موردی

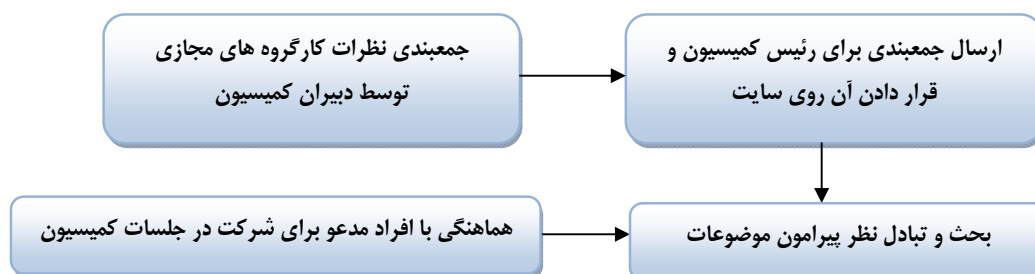
موضوعات رسیده به دبیرخانه، توسط دبیران طبقه‌بندی می‌شوند. چنانچه موضوعات مطرح شده در یک حوزه خاص مثلاً در حوزه نظام بانکی کشور به کرات ظرف ۱ ماه مطرح شده باشند، به پیشنهاد دبیرخانه و با تأیید کمیته راهبری کارگروه جدیدی تشکیل خواهد شد. امکان تشکیل کارگروه‌ها بر اساس پیشنهاد اعضای کمیته راهبری و تأیید اعضا نیز وجود دارد.

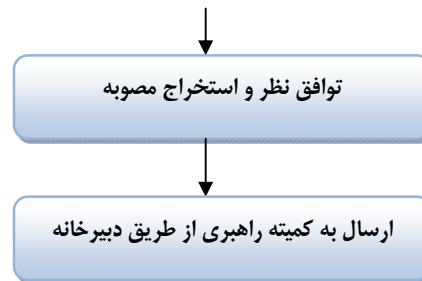
ب- تشکیل کارگروه‌های مجازی

هر کارگروهی که در حوزه‌های تخصصی تشکیل می‌شود، فضایی روی سایت شورای گفتگو تحت عنوان کارگروه مجازی به آن اختصاص می‌یابد و موضوعات مطرح شده در کارگروه‌های حقیقی در این فضای مجازی نیز مطرح می‌گردند تا نظرات تمامی فعالان بخش خصوصی استحصال گردد.

ج- موضوعات مطرح شده در جلسات کارگروه

فرآیند بررسی پیشنهادها و نظرات در کمیسیون‌های اتاق در شکل زیر خلاصه شده است.

همچنین مطالب مطرح شده توسط فعالین بخش خصوصی که از کارگروه‌های مجازی استحصال گردیده و در اختیار اعضای کمیسیون‌ها قرار داده می‌شوند، توسط این اشخاص در جلسات گفتگو مطرح می‌گردد. از آنجاییکه آراء و نظرات بخش خصوصی در کارگروه‌های مجازی برای همگان قابل دسترسی است، سایر طرف‌های گفتگو نیز می‌توانند به موارد مهم مطرح شده در کارگروه‌های مجازی اشاره نمایند و مواردی را که مد نظر رئیس کارگروه قرار نگرفته است، در جلسات عنوان و یادآوری نمایند. مکانیسم جمع‌آوری نظرات و آراء کارگروه‌های مجازی در قسمت فرآیندهای دبیرخانه، جمع‌آوری آراء کارگروه‌های مجازی قبلاً توضیح داده شد.

• انحلال کارگروه

با فیصله یافتن موضوع، پیشنهاد اعضا یا با تصمیم کمیته راهبری کارگروه ویژه منحل خواهد شد. همچنین چنانچه ظرف مدت ۲ ماه موضوعی به کارگروه ارجاع نشود، کارگروه مذکور خود بخود منحل خواهد گردید.

۵. نحوه تشکیل و آغاز به کار دبیرخانه شورای گفتگو

برای تشکیل سیستم منسجمی که به طور دائم قادر به دریافت موضوعات و تشکیل جلسات گوناگون باشد، پس از تشکیل کمیته راهبری و ایجاد دبیرخانه، به چهار ماه زمان نیاز است تا اولین جلسه شورای عالی تشکیل گردد^۱. مراحل و مدت زمان اجرای هر یک در جدول زیر آمده است:

^۱ اولین جلسه عمومی شورای گفتگو احتمالاً در فروردین سال ۱۳۹۰ تشکیل خواهد شد.

فعالیت ها	ماه ۱			ماه ۲			ماه ۳			ماه ۴						
	هفته															
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
تشکیل کمیته راهبری																
تشکیل دبیرخانه و سایت																
دریافت نظرات و مشکلات از طریق سایت																
طبقه بندی و ارسال به کمیته راهبری جهت تصویب کارگروه																
شناسایی کلیه تشکل ها و انجمن های فعال در حوزه های تعیین شده																
معرفی کاندیداهای واجد شرایط جهت ریاست کارگروه به دبیرخانه																
انتخاب رئیس کارگروه ها توسط کمیته راهبری																
ارسال موضوعات برای روسای کارگروه																
معرفی افراد متخصص برای دعوت به کارگروه																
هماهنگی و دعوت افراد به کارگروه توسط دبیرخانه																
تشکیل نخستین جلسات کارگروه ها																
...																
نخستین جلسه عمومی شورای گفتگو																

"مروری کلی بر ساختار شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در ایران"

کمیته راهبری:

کمیته راهبری شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی دارای ۷ عضو است. رئیس اتاق بازرگانی، ریاست کمیته و رئیس اتاق تعاون قائم مقام کمیته راهبری خواهد بود. سایر اعضا عبارتند از: رئیس شورای اصناف کشور، یک استاد خبره دانشگاه در حوزه اقتصاد یا رشته مرتبط، یک نفر حقوقدان خبره، یک مقام آگاه دولتی مانند رئیس نهاد «دفتر برنامه

ریزی و معاونت راهبری ریاست جمهوری»، دو نفر از هشت نفر فعال بخش خصوصی شرکت کننده در جلسات عمومی شورا و یک نفر از روسای کارگروه‌ها بسته به موضوع مورد بحث.

وظایف این کمیته شامل: انتخاب اولیه موضوع، تعیین اولویت در پردازش موضوعات، پایش نهایی مصوبات کارگروه‌ها، انتخاب رئیس دبیرخانه، نظارت بر دبیرخانه، پیشنهاد موضوع و دغدغه‌های بخش خصوصی به کارگروه‌ها و در صورت نیاز شرکت در جلسات کارگروه‌ها، شرکت در جلسه عمومی شورای گفتگو و انتخاب و دعوت از اعضای مدعو بخش خصوصی برای حضور در جلسه عمومی شورای گفتگو.

دبیرخانه:

دبیرخانه شورا در اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران است. دبیرخانه چهار حوزه را در بر می‌گیرد که شامل ریاست دبیرخانه، حوزه دبیری، روابط عمومی و پشتیبانی است که هر یک وظایف جداگانه‌ای دارند.

وظایف رئیس دبیرخانه: انتخاب و استخدام کارمندان، نظارت بر کلیه امور دبیرخانه، هماهنگی امور دبیرخانه، تنظیم و تخصیص بودجه، تعیین خط مشی و نظارت بر فعالیت روابط عمومی.

وظایف دبیران: شرکت در جلسات کارگروه‌ها و تهیه دستور جلسات، پیگیری و هماهنگی جلسه، ارتباط دبیران با رابط همکار در وزارتخانه و سایر نهادها برای هماهنگی جلسات عمومی، ارتباط با نمایندگان بخش خصوصی جهت هماهنگی حضور در جلسات عمومی شورای گفتگو، جمع‌آوری و طبقه‌بندی موضوعات، ارسال خبرهای کارگروه‌ها به روابط عمومی، اعزام به ماموریت در صورت لزوم جمع‌آوری، طبقه‌بندی و ویرایش آراء بخش خصوصی از سایت شورای گفتگو و ارسال برای اعضا کارگروه‌ها.

وظایف روابط عمومی: نگهداری و بروز رسانی سایت شورای گفتگو، اطلاع رسانی، هماهنگی و کلیه امور مربوط به برگزاری همایش و نشست‌ها، شرکت در جلسات عمومی با دریافت برنامه از دبیرخانه (خبرنگار)، دریافت اخبار کارگروه‌ها از دبیران و قرار دادن روی سایت، پیگیری به منظور بروز رسانی اخبار کارگروه‌ها، ارتباط با رسانه‌ها نظیر ارباب جراید، رادیو و تلویزیون

وظایف پشتیبانی: پشتیبانی در دو حوزه تشریفات و حسابداری انجام وظیفه می‌کند.

کارگروه‌ها: در مورد ساختار کارگروه‌ها، با توجه به حضور دبیرخانه و کارگروه‌های شورای گفتگو در اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و نظر به حضور کمیسیون‌های تخصصی اتاق ایران که نوعی هم‌پوشانی با کارگروه‌ها دارند برای جلوگیری از اتلاف هزینه و نیرو مناسب است که کمیسیون‌های ۱۵ گانه اتاق، کمیسیون‌های شورای گفتگو باشند.

وظایف رئیس کارگروه: پیشنهاد موضوعات و دغدغه‌های بخش خصوصی به دبیرخانه جهت تایید توسط کمیته راهبری، تشکیل جلسات کارگروه و اداره جلسات، جمع‌بندی و ارائه مصوبه نهایی مورد تایید کارگروه به کمیته راهبری با

ذکر نام مخالفان و دلایل مخالفت، معرفی افراد مطرح کننده مشکل مورد بررسی قرار گرفته برای شرکت در جلسات عمومی شورای گفتگو.

وظایف اعضای کارگروه: کسانی که برای گفتگو پیرامون موضوع یا موضوعات مختلف به کارگروه‌ها دعوت می‌شوند، موظفند در جلسات کارشناسی شرکت نموده و ارائه نظر نمایند. در همین خصوص چنانچه مایل به شرکت نبوده و یا امکان شرکت در جلسات برای آن‌ها فراهم نباشد، باید به هنگام هماهنگی‌های اولیه مراتب را به دبیرخانه اعلام نمایند تا فرصت جایگزینی و حضور سایر اشخاص برای بیان نظراتشان فراهم گردد.

پیوست اول

موردکاوی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

۱. ترکیه: شورای هماهنگی به منظور بهبود محیط سرمایه‌گذاری در ترکیه^۱

"شورای هماهنگی جهت بهبود محیط سرمایه‌گذاری در ترکیه"^۲ به منظور ارتقای قدرت رقابت‌پذیری و در راستای جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در این کشور آغاز به کار کرد. این شورا با تعیین مقرراتی که از یک طرف قدرت رقابت‌پذیری را افزایش می‌دهد و از طرف دیگر با پیشگیری از موانع اداری که سرمایه‌گذاران ملی و بین‌المللی در تمامی مراحل سرمایه‌گذاری با آن روبرو می‌شوند، به سیاستگذاری می‌پردازد.

^۱ www.publicprivatedialogue.org/case_studies/

^۲ Coordination Council for the Improvement of Investment Environment in Turkey (YOIKK)

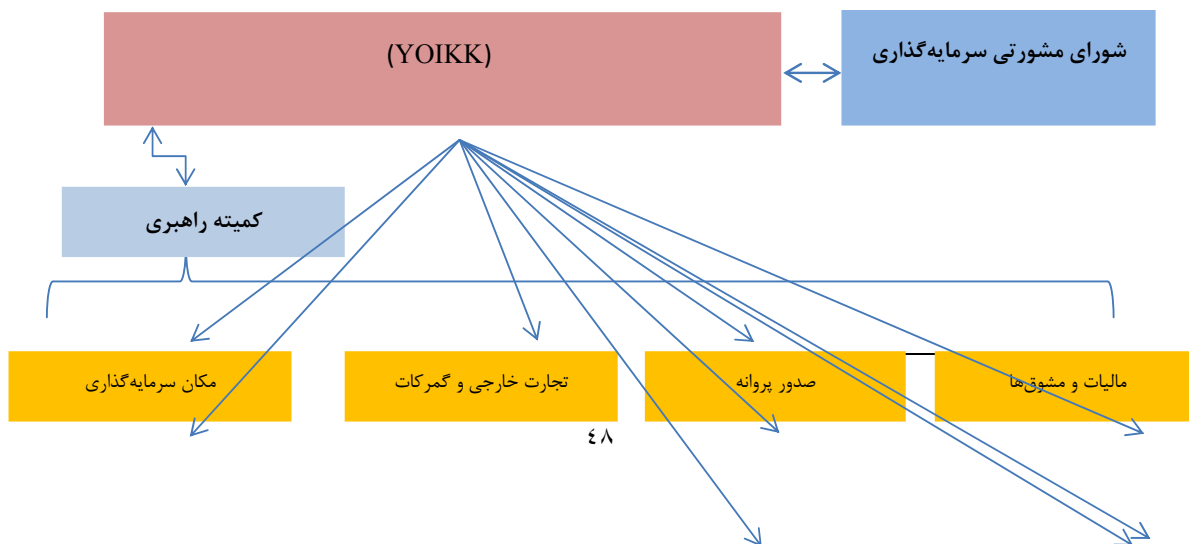
دبیرخانه این شورا در معاونت خزانه‌داری تشکیل شده است.^۱

• ساختار شورای هماهنگی

این شورا متشکل از معاونین وزارتخانه‌ها و سازمان‌های ذیل است:

۱. وزارت دارایی
۲. وزارت صنعت و تجارت
۳. معاونت سازمان برنامه‌ریزی دولتی
۴. معاونت خزانه‌داری
۵. معاونت تجارت خارجی

و روسای کمیته‌های فنی YOIKK و چهار سازمان غیر دولتی به نمایندگی از بخش خصوصی که عبارتند از: اتاق بازرگانی ترکیه، انجمن صنعتگران و بازرگانان، مجمع صادرکنندگان ترکیه، انجمن سرمایه‌گذاران بین‌المللی.

تاسیس شرکت	استخدام	حقوق مالکیت معنوی	تدوین و تصویب قوانین مرتبط با سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
تحقیق و توسعه	نظارت صنفی	تشویق سرمایه‌گذاری	سازمان‌های با مقیاس کوچک و متوسط

شورای هماهنگی متشکل از ۱۲ کمیته فنی است که هر یک به مسائل خاصی در زمینه وضعیت سرمایه‌گذاری در ترکیه رسیدگی می‌کنند. کمیته‌های فنی بر موارد ذیل تمرکز دارد:

۱. تاسیس شرکت
۲. استخدام
۳. صدور پروانه
۴. مکان سرمایه‌گذاری
۵. مالیات و مشوق‌ها
۶. تجارت خارجی و گمرکات
۷. حقوق مالکیت معنوی
۸. تشویق سرمایه‌گذاری
۹. تدوین و تصویب قوانین مرتبط با سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
۱۰. شرکت‌های کوچک و متوسط
۱۱. حاکمیت شرکتی
۱۲. تحقیق و توسعه

• **کمیته راهبری شورای هماهنگی جهت بهبود محیط سرمایه‌گذاری :**

در ماه می سال ۲۰۰۵، "کمیته راهبری" تاسیس شد تا پیگیر و هماهنگ‌کننده کارهای شورا و کمیته‌های فنی آن باشد.

کمیته راهبری به طور مرتب جلسات ماهانه‌ای را تحت ریاست معاونت وزارت خزانهداری ترتیب داده و متشکل از افراد ذیل است:

۱. قائم مقام معاون نخست وزیری

۲. قائم‌مقام معاون سازمان برنامه‌ریزی دولتی
۳. قائم‌مقام معاون وزارت دارایی
۴. قائم‌مقام معاون وزارت صنعت و بازرگانی
۵. قائم‌مقام معاون وزارت تجارت خارجی
۶. دبیرکل اتحادیه اتاق بازرگانی ترکیه
۷. دبیرکل انجمن صنعتگران و بازرگانان
۸. دبیرکل مجمع صادرکنندگان ترکیه
۹. دبیرکل انجمن سرمایه‌گذاران بین‌المللی

۲. اوکراین : وزارتخانه توسعه بین‌المللی^۱ در اوکراین^۲

• سابقه تاریخی

بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، کشور اوکراین از اضمحلال اقتصادی و اجتماعی در رنج بوده است، به طوری که تولید ناخالص داخلی آن در سال ۲۰۰۲ تنها ۶۵ درصد از رقم تولید ناخالص داخلی سال ۱۹۹۰ را تشکیل می‌داد. با این حال در طی این مدت اقتصاد غیر رسمی و زیرزمینی که دولت هیچ نظارتی بر آن ندارد رشد قابل توجهی داشت و برآوردها حاکی از آن بود که ۶۰ درصد از کل تولید ناخالص داخلی واقعی، حاصل از فعالیت‌های اقتصادی غیر رسمی

^۱ Department for International Development

^۲ www.publicprivatedialogue.org/papers/Reforming_the_Business_Enabling_Environment.pdf

و زیرزمینی است. توسعه بخش خصوصی و به‌ویژه بنگاه‌های کوچک و متوسط در مقایسه با کشورهای اروپای مرکزی مجاور بسیار آهسته‌تر بوده است.

رابطه تنگاتنگی که بین مقامات دولتی و بنگاه‌های اقتصادی که قبلاً در تملک دولت بوده و اخیراً خصوصی‌سازی شده‌اند وجود دارد، خود توصیف‌کننده اقتصاد سیاسی این کشور است. خصوصی‌سازی بنگاه‌های دولتی موجب ظهور گروه اندک اما قدرتمندی شده است که قادر است بر دستور کار دولت در مسائل مربوط به بخش خصوصی اعمال نفوذ کند.

به‌طور کلی مقامات دولتی خواه در سطح ملی یا منطقه‌ای درک ضعیفی از نیازها و مشکلاتی داشته‌اند که بنگاه‌های کوچک و متوسط با آن روبه‌رو بوده‌اند. اتاق‌های بازرگانی با اینکه سازمان‌های بخش خصوصی تلقی می‌شوند، اما اغلب از کانال حکومت منطقه‌ای روابط مستحکمی با دولت برقرار کرده‌اند.

• درخواست برای گفتگوی بخش خصوصی و دولت

در اوایل سال ۲۰۰۰ میلادی فشار سازمان‌های اعطاء‌کننده کمک‌های مالی و تا حدی دولت و همچنین درک این واقعیت که محیطی مناسب و مطلوب برای فعالیت بنگاه‌های کوچک و متوسط در اوکراین وجود ندارد، موجب شد تا درخواست برای گفتگوی بخش خصوصی و دولت افزایش یابد. رئیس‌جمهور تازه انتخاب شده، یوشنکو، که در آن زمان نخست‌وزیر بود، در آغاز کار درگیر این موضوع شد. برخی مناطق با حمایت‌های سازمان‌های اعطاء‌کننده کمک‌های مالی گفتگوی بین بخش خصوصی و دولت را پذیرفته‌اند. در اوکراین شرقی، سازمان‌های اعطاء‌کننده کمک‌های مالی هدایت مسیر را بر عهده گرفته‌اند.

• مداخلات وزارتخانه توسعه بین‌المللی در گفتگوی بخش خصوصی و دولت

در سابقه گفتگوی بخش خصوصی و دولت در اوکراین، این وزارتخانه دو مداخله عمده انجام داد که حائز اهمیت شمرده می‌شود:

- تقویت اتاق‌های بازرگانی ایالت‌های دونتسک و لوهانسک

- پروژه بازسازی اجتماعی و اقتصادی ایالت دانباس

• تقویت اتاق‌های بازرگانی ایالت‌های دونتسک و لوهانسک

وزارتخانه توسعه بین‌المللی از سال ۲۰۰۱ به بعد تحت این پروژه تقریباً ۲۵۰,۰۰۰ پوند (در طی سه سال) به فعالیت‌های مرتبط با گفتگوی بخش خصوصی و دولت کمک کرده است. اهدافی که این پروژه دنبال کرده است عبارتند از:

- صدایی رسا برای بخش خصوصی و کسب و کار در مناطق مورد نظر ایجاد کند و به عنوان وزنه‌ای تعادلی برای دولت عمل نماید.

- سازمانی موثر برای ارائه خدماتی در جهت توسعه کسب و کار ایجاد کند.

- جهت بهبود محیطی توانمند برای فعالیت بخش خصوصی و کسب و کار چانه زنی کردند.

ساختار و حیطه گفتگوی بخش خصوصی و دولت: اصولاً ساختار گفتگوی بخش خصوصی و دولت حول و حوش گروه‌های کانونی (گروه کانونی گروهی است که به یک تولیدکننده یا فروشنده در بررسی محصول آن‌ها کمک می‌کند) و میزگردهایی جهت حمایت از کسب و کارها در سه شهر از ایالت دانتسک بوده است و همچنین اتاق بازرگانی دونتسک شعبی در این شهرها و نیز در بخش کیرووسکی شهر دونتسک دارد. فعالیت‌های جانبی دیگر عبارتند از: پرورش مهارت‌های روسای دو اتاق بازرگانی در زمینه مذاکره کردن و اعمال نفوذ و تاثیرگذاری؛ تقویت مهارت‌های مدیریتی مدیران ارشد و میانه دو اتاق؛ آموزش مدیران ارشد به منظور بازکردن باب گفتگو با دولت؛ و توانمندسازی کارمندانی که در حال طی کردن دوره آموزشی هستند به منظور آموزش دادن به اعضای اتاق که چگونه مسائل را با دولت مطرح کنند.

دستاوردها: استفاده از افرادی آموزش دیده که به امر گفتگو سرعت می‌بخشند از آن جهت حائز اهمیت بوده است که به سهم بنگاه‌های بخش خصوصی در گفتگو توازن می‌دهند و تضمین می‌کنند که بنگاه‌های کوچک‌تر بخش خصوصی نیز فرصتی برای رساندن صدایشان داشته باشند. در مجموع در بدنه دولت سطح شناخت از بنگاه‌های کوچک و متوسط بهبود یافته و مدت زمانی که صرف فرآیند ثبت بنگاه‌ها می‌شد در چندین شهر از ایالت دونتسک کاهش یافته است.

• پروژه بازسازی اجتماعی و اقتصادی در دانباس:

وزارتخانه توسعه بین‌المللی در طی ۵ سال (از سال ۲۰۰۲ به بعد) متعهد به پرداخت ۶ میلیون پوند به پروژه بازسازی اجتماعی و اقتصادی بوده است.

ساختار و حیطه گفتگوی بخش خصوصی و دولت: شماری از ساختارهای مربوط به گفتگوی بخش خصوصی و دولت که طرح شده‌اند عبارتند از:

- این برنامه گروه‌های کانونی در چهار سطح ایجاد کرده است تا به استراتژی‌های اجتماعی - اقتصادی توسعه بخشد. استراتژی‌هایی که به منظور بهبود محیط کسب و کار و توانمندسازی آن طراحی شده‌اند. کارمندان اوکراینی که در تکنیک‌های سرعت بخشیدن، تسهیل و مشارکت امور آموزش دیده‌اند، هدایت این گروه‌های کانونی را برعهده دارند.

- همچنین چهار گروه تشکیل شده است تا به‌طور ویژه مسائل مربوط به وضعیت قوانین و مقررات را در هریک از چهار بخش محلی مورد بحث قرار دهد. این گروه‌ها در کاهش تنش بین بخش خصوصی و دولت و یافتن زمینه مشترک بین آن دو و رسیدن به راه‌حلی مشترک موفق بوده‌اند.

- بین بخش خصوصی، حکومت منطقه‌ای و بدنه تنظیم مقررات و بدنه اقتصادی، یک گروه مشاوره به ریاست فرماندار ایالت تشکیل شده است. همچنین گروه‌هایی در سطح چهار بخش محلی به ریاست شهردار و رئیس

حکومت منطقه‌ای شکل گرفته‌اند. در این راستا کمک‌های مالی به منظور یافتن شیوه‌هایی برای افزایش رشد اقتصادی توسط بنگاه‌های کوچک و متوسط صورت می‌گیرد.

دستاورد‌ها: گروه مشاوره در از بین بردن موانع و اطمینان دادن به بخش خصوصی سودمند بوده است.

• کلیاتی از درس‌های فراگرفته شده:

۱. گفتگوی بخش خصوصی و دولت باید بر پایه یک فرآیند پیوسته بنا نهاده شود و به صورت فعالیتی در حد یک پروژه تلقی نشود. اصلاح شرایط و فراهم آوردن محیطی توانمند برای فعالیت کسب و کار یک فرآیند مستمر است و این استمرار شرط پایدار ماندن گفتگوی بخش خصوصی و دولت است.
۲. گفتگوی بخش خصوصی و دولت بایستی در تمامی سطوح دولتی صورت‌گیرد، اما این گفتگو به احتمال زیاد در پایین‌ترین سطحی که بخش خصوصی و دولت با یکدیگر تعامل دارند موثرتر واقع می‌شود.
۳. تسهیل‌کنندگان آموزش دیده محلی در امر گفتگو بسیار مهم هستند.
۴. جلسات باید بر محور دستور کار توافق شده باشد.
۵. در تعداد دفعات برگزاری جلسات باید دقت کرد تا موجبات تشویق شرکت در جلسه را فراهم آورد.
۶. گفتگوی بخش خصوصی و دولت باید بر محور مسائلی باشد که بیشترین اثر را بر کسب و کار و فعالیت بخش خصوصی می‌گذارد - دلیلی برای مطرح کردن مسائل جانبی که توان تغییر دادن آنان وجود ندارد، نیست.

۳. بلغارستان: اثر گفتگوی بخش خصوصی و دولت در بلغارستان^۱

• هدف از گفتگوی بخش خصوصی و دولت

سیاست‌های دولت اثر مستقیمی بر استراتژی‌های بخش خصوصی و رقابت‌پذیری دارد. مزیت رقابتی تنها به انگیزه‌های بخش خصوصی بستگی ندارد، بلکه به ماهیت مداخلات دولت نیز وابسته است. در این حالت، دولت به عنوان فعال اصلی اقتصادی یا یک تسهیل‌کننده رفتار می‌کند. تجربه نشان داده است که اگر دولت به‌طور مستقیم در

^۱ www.publicprivatedialogue.org/case_studies/

اقتصاد مداخله‌کننده، صاحبان کسب و کار به جای آنکه به نیروهای بازار تکیه کنند به دولت متکی می‌شوند تا دولت مزایا و امتیازاتی فراهم آورد. اما اگر دولت در بازار مداخله نکند و اجازه رقابت آزاد را دهد، شرکت‌های خصوصی به تلاش و انرژی خود اتکا خواهند کرد. با توجه به اینکه سیاست‌های اصلی دولت برای ایجاد محیطی رقابت‌پذیر و اعمال استراتژی‌هایی در جهت رقابتی شدن کسب و کار از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است، پایداری گفتگوی بخش خصوصی و دولت نیز به همان اندازه حائز اهمیت شمرده می‌شود.

• ابزار گفتگو

از سال ۱۹۹۷ به بعد، محیط کسب و کار در بلغارستان تاحدی در نتیجه بهبود گفتگوی بخش خصوصی و دولت پیشرفت کرده و این گفتگوها به صورت رسمی (از طرق قانونی) و غیررسمی انجام می‌شود. علاوه بر این، نهادهای بین‌المللی (نظیر بانک جهانی، اتحادیه اروپا، آژانس توسعه بین‌الملل ایالات متحده) بر نهادهای دولتی فشار آورده‌اند تا نظرات و رهنمودهای گروه‌های ذینفع را در زمینه تغییرات قانونی جویا شوند و در نتیجه به اصلاح قوانین و مقرراتی که بیشتر مناسب حال بخش خصوصی است، بپردازند. دولت در واکنش به درخواست سازمان‌های غیردولتی و بخش خصوصی، توصیه نهادهای بین‌المللی و لزوم همکاری خودش در ایجاد و بسط قوانین، مقررات و سیاست‌ها، قصد جدی خود را برای رسمی کردن رویه‌ها به منظور باز کردن باب گفتگو با بخش خصوصی نشان داده است.

ساختار گفتگو به قواعد و رویه‌های رسمی و غیررسمی بستگی دارد.

• گفتگوهای رسمی

دولت به‌طور مرتب در کمیته‌های مشورتی که در قوانین یا تصویب نامه‌ها به تصویب رسیده‌اند، اصلاحات اجتماعی و اقتصادی مد نظر خود را را به بحث می‌گذارد. بعضی از این مقررات شامل فهرست اعضای شرکت‌کننده در این کمیته‌ها می‌شود (نظیر شورای ملی گردشگری که شامل متصدیان گردشگری، هتل‌داران و رستوران‌داران، شرکت‌های هواپیمایی "ملی"، شهرداری‌ها، و آژانس‌های گردشگری ملی، منطقه‌ای و محلی است). در موارد دیگر، رئیس کمیته‌ها برطبق مقررات قانونی، نمایندگان را انتخاب می‌کنند (نظیر قانون کار؛ قانون توسعه منطقه‌ای). علاوه بر این، در گروه‌های کاری یک که وزرا و سازمان‌ها و ادارات دولتی تشکیل می‌دهند، مقامات دولتی با بنگاه‌های اقتصادی بخش خصوصی و کسب و کار و اتحادیه‌های کارگری جلسه تشکیل می‌دهند تا در مورد مشکلات گوناگون گفتگو کنند (نظیر گروه کاری مربوط به مشکلات بخش کشاورزی که در رابطه با پیوستن به اتحادیه اروپا بوده است). در تمامی این موارد، دولت حقوق گروه‌های ذینفع در فرآیند تصمیم‌گیری را تنظیم می‌کند.

این کمیته‌های مشورتی رسمی به منافع و درخواست‌های مختلف بخش خصوصی رسیدگی می‌کنند و در طی جلسات، گروه‌های ذینفع را از پیش‌نویس مقررات و آئین‌نامه‌ها مطلع می‌سازند. به‌عنوان مثال، کمیته مشورتی در وزارت اقتصاد، هر ماه تشکیل جلسه می‌دهد تا شرکت‌کنندگان را از قوانین و مقررات آتی مطلع کند. در بیشتر موارد، این کمیته‌ها نه تنها گروه‌های ذینفع را مطلع می‌کنند بلکه طرح‌های مختلفی را که برای ایجاد تغییرات قانونی پیشنهاد شده‌اند با آن‌ها مطرح می‌کنند. نشست‌هایی که در نهادهای تخصصی برگزار می‌شود، شرایطی برای گروه‌های مختلف ذینفعی که در

کمیته‌های مشورتی فاقد نماینده هستند فراهم می‌آورد تا از موقعیت خود دفاع کنند. به عنوان نمونه، در ماه فوریه سال ۲۰۰۱، چندین نهاد دولتی و شرکت‌هایی که در تملک دولت هستند نظیر کمیته حمایت از مصرف‌کنندگان و شرکت مخابرات بلغارستان در یک جلسه شورای ملی حمایت از مصرف‌کنندگان شرکت کردند (شرکت‌های خصوصی از طریق انجمن حمایت از مصرف‌کنندگان می‌توانستند معرفی شوند) که در طی آن مقررات قانونی را که بایستی از اطلاعات شخصی و انتشار غیر قانونی آنان حفاظت کند، مورد بحث قرار دادند. ساختار بعضی از این کمیته‌ها به گونه‌ای است که نه تنها با مقامات دولتی در مورد سیاست‌های بخشی به رایزنی می‌پردازند و مقررات را به بحث می‌گذارند، بلکه قوانین مربوط به استاندارد محصولات و اصول رسمی فعالیت‌های مالی و کنترل کیفیت را به دقت شرح می‌دهند. فعالیت هیأت‌های بخش خصوصی که در جهت حمایت از تلاش‌های دولت و به منظور اجرای قوانین صورت می‌گیرد، تنها به شرکت در این کمیته‌ها منحصر نمی‌شود بلکه شامل برگزاری جلسات با وزرا و مقامات دولتی نیز می‌شود که البته این جلسات به طور مرتب برگزار نمی‌شود. برخی از این نشست‌های رسمی برای مطرح نمودن فعالیت‌های خاص با گروه‌های ذینفع برگزار می‌شود.

دولت همچنین در برخی موارد گروه‌های بخش خصوصی را وارد برنامه‌های بین‌المللی می‌کند. حضور تولیدکنندگان، بیمه‌گران فعال در زمینه بیمه ریسک، بانک‌ها و دیگر نهادهای مالی برای اجرای چنین برنامه‌هایی ضروری محسوب می‌شوند. در این موارد، مقامات دولتی نه تنها هیأت‌های بخش خصوصی را از منابع مالی بین‌المللی مطلع می‌سازند بلکه به آن‌ها آموزش می‌دهند تا چگونه درخواست کمک مالی کنند. مقامات دولتی به این نکته پی بردند که گروه‌های علاقمند به چنین برنامه‌هایی قادر به بهبود بخشیدن نتایج پروژه‌های اقتصادی بودند. بدین دلیل، دولت به شرح دقیق قوانین و رویه‌ها کوشید و بنابراین در جهت توسعه پایدار منطقه‌ای و بخشی به ترویج برنامه‌های بین‌المللی پرداخت. تلاش وزارتخانه مربوطه بر ستادهای اطلاع‌رسانی و مناظرات عمومی متمرکز می‌شود. آن‌ها می‌کوشند تا در چنین فعالیت‌هایی با گروه‌های مختلف دیدار کنند و به میزان علاقمندی آنان پی ببرند.

از سال ۱۹۹۸ به بعد، نهادهای دولتی چندین بار کوشیدند تا رویه‌های گفتگوی بخش خصوصی و دولت را در سطح محلی بهبود بخشند. در سال ۱۹۹۹، دولت قانون توسعه منطقه‌ای را پذیرفت. هدف از این قانون بهبود شرایط به منظور توسعه پایدار منطقه‌ای بود. تحت این قانون، فرمانداران و شوراهای بخش (مقاماتی که با فرآیند انتخابات، برگزیده نمی‌شوند) ملزم به شناسایی نیازهای بنگاه‌های اقتصادی و تعیین اولویت‌های منطقه‌ای در برنامه‌های منطقه‌ای و محلی شدند. دولت همچنین منابع مالی این سیاست‌ها و اولویت‌های سرمایه‌گذاری را تصویب کرد. برخی از این برنامه‌های منطقه‌ای به طور عمده از طریق بودجه مرکزی تامین مالی می‌شدند اما میزان بودجه اختصاص یافته به مناطق مختلف متفاوت بود. از آنجایی که هیچ قاعده حقوقی وجود ندارد تا نحوه توزیع منابع مالی را در میان مناطق مشخص کند، نه تنها ارزیابی ضوابط رسمی مالی برای تامین مالی برنامه‌های مختلف منطقه‌ای دشوار است بلکه بررسی میزان اثرگذاری آن بر جوامع محلی نیز با مشکل همراه است.

رویه‌های قانونی مختلف به گروه‌های ذینفع محلی این امکان را می‌دهد تا بر فرآیند تصمیم‌گیری اثر بگذارند. به عنوان مثال، بودجه‌های مرکزی و محلی، تامین‌کننده مالی برنامه‌های گوناگونی بودند که در جهت توسعه پایدار منطقه‌ای حرکت می‌کردند. اما اکثر این پروژه‌های منطقه‌ای حتی به وسیله سازمان‌ها و ادارات منطقه‌ای یا گروه‌های

ذینفع تهیه نمی‌شدند بلکه این برنامه‌ها به نهادهای غیرانتفاعی در خارج از این مناطق محول و اولویت‌های منطقه را این نهادها که در صوفیه و وارنا واقع بودند تعیین می‌کردند.

• گفتگوهای غیررسمی

برخی از گفتگوهای بخشی خصوصی و دولت که در بلغارستان صورت می‌پذیرند، قانونمند نیستند و نیمه‌رسمی تلقی می‌شوند. مقامات دولتی اغلب در نمایشگاه‌ها و سمینارهایی که وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و ادارات دولتی برگزار می‌کنند، با شرکت‌های خصوصی دیدار می‌کنند. ادارات دولتی چندین مرتبه در سال در نقاط مختلفی از جهان نشست‌های عالی رتبه‌ای برگزار می‌کنند که شرکت‌های خصوصی در آن‌ها شرکت می‌کنند. نمایندگان آنان معمولاً به نشست‌هایی دعوت می‌شوند که در آن‌ها مباحث گوناگونی مطرح می‌شود. در این مکان‌ها گروه‌های ذینفع قادر به ملاقات با مقامات دولتی و بحث و گفتگو با آنان در مورد مقررات آتی و برنامه‌های داخلی و بین‌المللی هستند.

هیأت‌های بخش خصوصی دارای فعالیت‌هایی هستند که دربرگیرنده گفتگو با دولت نیز می‌شود. از نمونه این فعالیت‌ها می‌توان به نشست‌های عمومی و سمینارهایی اشاره کرد که اتاق صنایع بلغارستان و اتاق بازرگانی و صنایع بلغارستان و پروژه حقوقی کانون وکلای دادگستری آمریکا در اروپای مرکزی و آسیا در زمینه قانون تدارکات و خرید بخش عمومی (این قانون، مقررات مربوط به خرید کالا، خدمات و نیروی کار از سوی بدنه بخش عمومی و برخی از بخش‌های ارائه‌کننده خدمات همگانی را تنظیم می‌کند) برگزار کردند و همچنین این فعالیت‌ها شامل میزگردها و دوره‌های آموزشی سازمان‌های غیردولتی در خصوص پیش‌نویس قانون مربوط به فعالیت سازمان‌های غیردولتی می‌شود. در موارد دیگر، سازمان‌های غیرانتفاعی که درخواست کمک بلاعوض می‌کنند، برای اجرای برنامه‌ها به حمایت مقامات دولتی نیاز دارند. حتی برخی از نهادهای ارائه‌کننده کمک‌های بلاعوض، موافقت حداقل دو نهاد یا دستگاه دولتی را لازم می‌دانند تا این نهادها اطمینان دهند که آگاهی وسیعی از مطالعات تحقیقی و التزام به اجرای برنامه دارند. در موارد دیگر نهادهای بین‌المللی، دولت را ملزم می‌کنند تا هیأت‌های بخش خصوصی را از اصلاحات اقتصادی مطلع کنند و این الزامات تا حدی به دلیل شکایات، تحلیل‌ها و توصیه‌های بخش خصوصی به این نهادها بوده است. چنین نهادهای غیرانتفاعی نه تنها بر فرآیند خصوصی‌سازی نظارت می‌کنند بلکه همچنین تهیه مطالب و برگزاری جلسات هیأت‌های بخش خصوصی و دولت را بر عهده دارند.

با تمام این اقدامات، هیأت‌های بخش خصوصی این ساختار از گفتگو را موثر نمی‌پندارند. شکایات بخش خصوصی بیشتر در مورد آن دسته از تصمیمات دولت است که هزینه‌های بیشتری بر فضای کسب و کار تحمیل می‌کند. برخی از افراد از این شکایت دارند که مقامات دولتی آنان را به نشست‌ها دعوت نمی‌کنند و برخی دیگر نتایج نشست‌ها را به این دلیل رضایت‌بخش نمی‌دانند که دولت در فرآیند مشورت، برای گروه‌های دیگر اولویت خاصی قائل می‌شود. این مشکلات تا حدی از آنجا ناشی می‌شود که رویه‌های اعمال شده برای دعوت از هیأت‌های بخش خصوصی در فرآیند تصمیم‌گیری روشن نیستند. با این‌که به نظر می‌رسد که گروه‌های کاری از مشارکت هیأت‌های بخش خصوصی در فرآیند تصمیم‌گیری استقبال می‌کنند، اما رویه به‌کار گرفته شده به حد کافی موثر نیست تا تمامی گروه‌های ذینفع را وارد فرآیند تصمیم‌گیری کند. روش معمول آن است که وزرای مسئول، شرکت‌کنندگان در گروه‌های کاری و گروه-

هایی که وظیفه تهیه پیش‌نویس قوانین را بر عهده دارند، انتخاب می‌کنند و از آنجایی که برخی از گروه‌های ذینفع لزوماً حق داشتن نماینده در این گروه‌ها را ندارند، اغلب برقراری تماس‌های غیررسمی با مقامات دولتی را ترجیح می‌دهند. در نتیجه مقامات دولتی به این باور می‌رسند که ملزم نیستند بنگاه‌های بخش خصوصی و انجمن‌ها را از برنامه‌ها و مقررات و آئین‌نامه‌های آتی مطلع کنند و بنگاه‌ها و انجمن‌هایی که برای شرکت در گفتگو انتخاب می‌شوند باید آگاه باشند که مورد التفات دولت قرار گرفته‌اند. از طرفی هیات‌های بخش خصوصی که دعوت شدند این تصور را ندارند که بهبود رویه‌ها و وارد کردن سایر گروه‌های ذینفع در فرآیند تصمیم‌گیری به نفع خود آنان هم است. رویکردی که بخش خصوصی نسبت به دولت و نقش آن در دستیابی به مزایای رقابت‌پذیری متصور است، بر استراتژی‌های بخش خصوصی و فرآیند تصمیم‌گیری تاثیر بسزایی دارد.

در سطح بین‌المللی، رویه‌هایی از مقبولیت برخوردارند که در مرحله پیش‌نویس قوانین و مقررات، تمامی گروه‌های ذینفع را در نظر می‌گیرند. روش ارزیابی اثر آئین‌نامه و مقررات (سندی است که پیش از معرفی آئین‌نامه جدید دولت ایجاد می‌شود) شامل مشورت با هیات‌های ذینفع می‌شود (این شیوه در انگلستان، ایالات متحده آمریکا، ژاپن و سایر کشورهای توسعه‌یافته بکار گرفته می‌شود). در چنین مواردی دولت باید منافع و هزینه‌های گروه‌هایی را که تحت تاثیر تصمیمات دولت قرار می‌گیرند، ارزیابی کند. آن دسته از مقررات و آئین‌نامه‌هایی که برای دوره معینی اجرا می‌شوند نیز می‌توانند برنامه‌های بخش عمومی را توسعه دهند و رویه‌های کنونی را اصلاح کنند، اما نهادهای دولتی باید در انقضای مدت مقرر این قوانین، به بازبینی هزینه‌های مستقیم و غیر مستقیم اجرای این قوانین، اثر آن بر عوامل بازار، مزایای اجرای آن و اثراتی که انتظار می‌رود بر جای بگذارند، بپردازند (این شیوه در استرالیا و ایالات متحده آمریکا تجربه شده است).

• حقوق بیان‌کننده منافع بخش خصوصی

از آنجایی که در بلغارستان گروه‌های معینی حق وارد شدن به گفتگوی بخش خصوصی و دولت را دارند و برخی دیگر احساس می‌کنند که از این گفتگو کنار گذاشته شده‌اند، اکنون مباحثی بر سر حقوقی که بیان‌کننده منافع بخش خصوصی باشد، مطرح است. در طی سال‌های گذشته، نهادهای دولتی دریافته‌اند که یکی از مأموریت‌های دولت حمایت از منافع بخش خصوصی است زیرا که گروه‌های بخش خصوصی قدرت کافی برای انجام این کار را ندارند. قسمتی از این فعالیت‌ها، انتخاب آن دسته از هیات‌های بخش خصوصی است که قادر باشند بر سیاست‌های دولت تاثیر بگذارند. برای شناسایی چنین گروه‌هایی که نماینده منافع بخش خصوصی باشند، مقامات دولتی به شمار خاصی از اعضا و دفاتر منطقه‌ای اختیار می‌دهند. در اکثر موارد، اتاق صنایع بلغارستان و اتاق بازرگانی و صنایع بلغارستان به عنوان نمایندگان بخش خصوصی و کسب و کار بلغارستان شناخته می‌شوند. این نهادها برپایه ساختارهای از پیش تثبیت شده استوارند. دفاتر نمایندگی شرکت‌های خارجی ملزم به ثبت شرکت خود در اداره ثبت شرکت‌ها هستند که بر طبق قانون سرمایه‌گذاری خارجی، اتاق بازرگانی و صنایع بلغارستان سرپرستی آن را برعهده دارد. از آنجایی که اطلاعات به‌طور مرتب به‌روز رسانی نمی‌شوند و تنها هنگامی که شرکت مربوطه از اتاق بازرگانی و صنایع بلغارستان خواستار ارائه خدمتی شود، پرونده شرکت به‌روز رسانی می‌شود، دفتر ثبت منعکس‌کننده برنامه و هدف شرکت است و فعالیت

واقعی آن را نشان نمی‌دهد. بین اتاق صنایع بلغارستان و اتاق بازرگانی و صنایع بلغارستان تفاوت روشنی وجود ندارد. آن‌ها در طراحی و تهیه پیش‌نویس لوایح و دیگر اسناد قانونی که با اصلاحات ساختاری مرتبط می‌شوند، شرکت می‌کنند. همچنین هر دو نهاد بر طبق قانون کار "نماینده" کارفرمایان تلقی می‌شوند و نیز می‌توانند در کمیته‌های مختلف شرکت کنند. تقریباً هر کمیته‌ای که برای هیات‌های مختلف فرصتی فراهم آورد تا بتوانند بر فرآیند تصمیم‌گیری تاثیر بگذارند، می‌تواند در برگزیده نمایندگان اتاق بازرگانی و صنایع بلغارستان و اتاق صنایع بلغارستان (یا اعضای آنان) باشد.

مقامات دولتی بر این باورند که نهادهای بخش خصوصی از قدرت کافی برای دفاع از منافع خود برخوردار نیستند و بر این اساس، اگر هیات‌های بخش خصوصی منافع بخش اقتصادی یا صنعت را مورد ملاحظه قرار دهند، قدرتمندتر خواهند گشت. از سویی در حالتی که یک بخش اقتصادی چند نماینده داشته باشد، مقامات دولتی معتقدند که هیات‌های بخش خصوصی نمی‌توانند بر سر منافع خود به توافق برسند. مقامات دولتی قبول دارند که روشن نیست منافع ارائه شده بیانگر چه سطحی (سطح منطقه‌ای یا بخشی) هستند. به این دلیل، باید مقررات قانونی وجود داشته باشد که بیان‌کننده آن باشد که چه نهادهایی می‌توانند معرفی‌کننده یک صنعت خاص باشند. اگر قرار باشد دولت تعیین کند که چه کسانی ذینفع هستند و چه کسانی می‌توانند به اطلاعات مربوط به مقررات گنجانده شده در پیش‌نویس دسترسی داشته باشند، همواره این ادعا وجود خواهد داشت که دولت تبعیض قائل شده و از منافع گروه خاصی حمایت می‌کند. بنابراین، دولت باید در شیوه‌های تصمیم‌گیری، شفافیت ایجاد کند و به شرکت‌کنندگان بخش خصوصی اجازه دهد تا بر ابزارهای سیاست‌گذاری تاثیر بگذارند، اما دولت نمی‌تواند در مورد منافع بخش خصوصی و قدرت آنان قضاوتی کند زیرا بخش خصوصی منافع خود را بهتر تشخیص می‌دهد. مقررات و آئین‌نامه‌ها تنها ابزارهای سیاست‌گذاری هستند که در عمل امکان ارزیابی آنان وجود دارد.

این رویکرد خاص نسبت به منافع بخش خصوصی را می‌توان در چندین قانون مشاهده کرد. پیش‌نویس قانون مربوط به سازمان‌هایی که در یک بخش اقتصادی مشابه فعالیت می‌کنند آماده است، اما هنوز به تصویب نرسیده است. این پیش‌نویس به منظور شناسایی نهادهایی تهیه شد که می‌توانند به‌عنوان سخنگوی تمام سازمان‌هایی که در یک بخش اقتصادی مشابه فعالیت دارند عمل کنند. با این حال، به دلیل آن که این سازمان‌ها رقیب یکدیگر محسوب می‌شوند، اغلب منافع متفاوتی دارند. اخیراً، دولت بلغارستان شورای سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی را تشکیل داده است. هدف از این شورا، انتخاب شرکت‌کنندگانی بود که می‌توانستند "خواسته‌های جامعه مدنی را در مسائل گوناگون مربوط به توسعه اجتماعی و اقتصادی" بیان کنند. هیات‌های شرکت‌کننده در شورا به آن شکل که قانون کار آنان را مدنظر قرار داده، "مشروع" هستند. مشاوران از بین کارمندان دولت و سازمان‌های رسمی کارفرمایان و کارکنان، دو نماینده از بخش کشاورزی، یک نماینده از صنعتگران و یک نماینده از سازمان‌های تخصصی، یک نماینده از سوی بانوان و دو نماینده از نخبگان انتخاب می‌شوند. رویکرد دولت، انتخاب هیات‌های بخش خصوصی است تا در فرآیند تصمیم‌گیری به حساب آورده شوند.

چنین رویکردهایی نسبت به منافع بخش خصوصی را می‌توان با در نظر گرفتن گرایش‌های دولت نسبت به گروه‌های ذینفع، توضیح داد. نهادهای دولتی بر این باورند که اگر قوانین، "مزایای خاصی" را برای شرکت کردن در

کمیته‌های دولتی در نظر بگیرند، شکایات بخش خصوصی کمتر خواهد شد. مقامات دولتی ترجیح می‌دهند تا در مورد مسائلی خاص با چندین نفر تماس بگیرند و از بین گزینه‌های مطرح شده، انتخاب انجام دهند. آن‌ها بر این باورند که منافع بخشی برای تمام شرکت‌هایی که در یک بازار خاص از جایگاه خوبی برخوردارند، یکسان است. این رویکرد را می‌توان در مقررات حقوقی مشاهده کرد. قانون کار، با توجه به اصلاحات جدید ماه می ۲۰۰۱، تصریح می‌کند که در صورت تقاضای نماینده سازمان‌ها، دولت می‌تواند قراردادهای جمعی نیروی کار را به یک بخش معین از اقتصاد تعمیم دهد. به این معنا که بعد از آنکه نمایندگان (سازمان‌هایی که در یک بخش خاص فعالیت می‌کنند و اتحادیه‌های کارگری) بر سر شرایط قرارداد به توافق رسیدند و از وزارتخانه مربوطه درخواست کردند تا قرارداد را به کل بخش تعمیم دهد، شرکت‌های بخش خصوصی فعال در یک بخش خاص را می‌توان مجبور به اجرای قوانین قراردادهای جمعی کرد. در واقع، این قوانین حقوقی، رویکرد دولت به منافع بخش خصوصی را به‌طور خلاصه بیان می‌کنند که فرض بر این است که منافع تمام شرکت‌های فعال در یک بخش یا صنعت خاص نه تنها یکسان است (حتی منافع شرکت‌های بخش خصوصی و شرکت‌هایی که در تملک دولت هستند) بلکه منافع شرکت‌های ذینفع نیز توسط فردی غیر از خود شرکت می‌تواند مورد حمایت قرار گیرد.

قوانین حقوقی بر تلاش‌های بخش خصوصی به منظور شرکت در گروه‌های کاری و کمیته‌های مشورتی تاثیرگذار است. هیات‌های بخش خصوصی سعی کرده‌اند قواعد بازی را تغییر دهند و بنابراین آئین‌نامه‌ها، مقررات و برنامه‌ها را با مقامات دولتی مورد بحث قرار می‌دهند. اخیراً، دولت مقررات قانون کار را در مورد شرایطی که یک سازمان باید داشته باشد تا نماینده بخش خصوصی تلقی شود، اصلاح کرد و بر اساس آن تعیین شد که چه سازمان‌هایی می‌توانند بر فرآیند تصمیم‌گیری دولت تاثیرگذار باشند. این اصلاحات، قید می‌کند که انجمن‌های کارفرمایان باید در بیش از نیمی از بخش‌ها حداقل از ۵۰ سازمان برخوردار باشند و دست‌کم ۱۰,۰۰۰ کارمند داشته باشند تا در سطح ملی به عنوان نماینده به رسمیت شناخته. انجمن کارفرمایان بلغارستان تلاش‌های زیادی به منظور اصلاح این مقررات قانونی انجام داده است. آن‌ها بر این باورند که این مقررات، قابلیت بخش خصوصی را در حمایت از منافع مطرح شده منعکس نمی‌کند و پیشنهاد داده‌اند که درآمد شرکت‌های عضو سازمان و تعداد کارمندان به‌عنوان معیاری برای منافع مطرح شده به کار گرفته شود. این طرح پیشنهادی سعی داشت تا قوانین مختلفی را تنظیم کند که رقابت را در چنین بخش‌های ارائه‌کننده خدماتی محدود سازد.

• موضوعات گفتگو

برخی از مباحثات بر مقررات قانونی کلی مرتبط با نظام‌های مالیاتی، صدور پروانه، اصلاحات اجتماعی و بهداشتی و اجرای آنان تمرکز می‌کنند. اکثر چنین فعالیت‌های بخش خصوصی به‌طور قابل توجهی به بهبود شیوه‌های اعمال مالیات، ازجمله کاهش مالیات، به کارگیری رویه‌های مناسب‌تر و شفاف‌تر برای مدیریت دارایی و سایر موارد کمک می‌کنند. درخواست‌های بخش خصوصی بیشتر بر پایه این اصل است که تمامی گروه‌های فعال در بازار باید تحت یک قانون عمل کنند و همه در برابر قانون از تساوی یکسانی برخوردارند. آن‌ها رویه‌های حقوقی را توسعه می‌بخشند و به فرآیند فراهم‌آوردن شرایط مناسب‌تر اقتصادی کمک می‌کنند.

با این که برخی از مباحث، بهبود محیط کسب و کار را هدف قرار دادند، تلاش‌هایی از سوی هیات‌های بخش خصوصی صورت گرفته است تا از نهادهای دولتی برای کسب مزایای " رقابت‌پذیری " و پیشی گرفتن از رقبا استفاده کنند. اگر دولت مزایا و حمایت‌های مختلفی را تایید و تصویب کند، چنین تلاش‌هایی ممکن است افزایش یابد. اقدام معمول در این موارد، تماس گرفتن با وزرا و دیگر مقامات رسمی به‌طور خصوصی است. اما اینها مسائلی هستند که موضوع گفتگوی دولت و بخش خصوصی قرار نمی‌گیرند، زیرا گروه‌هایی که تحت تاثیر این مسائل قرار می‌گیرند، مطرح شدن این مسائل در فرآیند گفتگو را سودمند نمی‌پندارند. گفتگو در مورد این مسائل ممکن است پرهزینه باشد و موثر واقع نشود و شاید موجب پذیرفته شدن استراتژی‌هایی شود که قوانین حقوقی را به اجرا در نیاورد.

اگر نهادهای دولتی و شرکت‌های خصوصی بر سر حقوق و وظایف خود به توافق نرسند، این گفتگوها نمی‌تواند موثر واقع شود. دولت باید خدمات عمومی بهتری ارائه دهد و هزینه‌های کسب و کار را پایین آورد. با این حال، مقامات دولتی بر این باورند که برای حمایت از کسب و کار باید به جای ارائه خدمات بهتر، ارائه خدمات پشتیبانی (به‌عنوان مثال، ارائه خدمات متنوع به طور متمرکز در یک محل) را گسترش دهند. به احتمال زیاد به همین دلیل، دولت موفقیت بخش خصوصی را به حساب موفقیت خود می‌گذارد، درحالی که علت ناتوانی اجرایی خود را تا حدی بخش خصوصی می‌داند. به‌عنوان مثال، دولت موفقیت شرکت‌ها در کسب گواهینامه ایزو را از آن خود می‌داند درحالی که کسب گواهینامه ایزو در زمره سیاست‌های بخش خصوصی است نه سیاست‌های دولت. هیات‌های بخش خصوصی محدوده وظایف نهادهای دولتی در بازار را روشن نمی‌کنند. برخی از گروه‌های بخش خصوصی هنوز بر دولت اتکا دارند تا برای آنها موقعیتی در بازار فراهم آورد. انجمن کارفرمایان بلغارستان در سال ۲۰۰۵ بیان داشت که تولید ناخالص داخلی برای تضمین رشد و شکوفایی اقتصاد در بلندمدت کافی نیست. شرکت‌های رقابت‌پذیر، شرکت‌هایی محسوب می‌شوند که محصولات و تکنولوژی جدید ابداع می‌کنند و به اقتصاد ملی ارزش افزوده می‌بخشند. انجمن صنعتی بلغارستان خواستار اتخاذ سیاست‌های نوآورانه، صنعتی و تجاری در جهت توسعه بخش‌های رقابت‌پذیر شد، اما طرح‌های پیشنهادی آنان بر پایه این فرض استوار بود که کارآفرینان از مزیت رقابت‌پذیری خود آگاهی ندارند و از این‌رو نمی‌توانند بدون مداخله دولت موفق شوند، به این معنا که این دولت است که ثروت خلق می‌کند و در بازار آزاد رقابت می‌کند.

• مثال‌ها

✓ شورای سه‌جانبه: آئین‌نامه‌ها و مقررات متعددی، حقوق برخی از هیات‌های بخش خصوصی را برای شرکت در فرآیند قانون‌گذاری به رسمیت شناخته است. انجمن‌ها و سازمان‌های رسمی مختلفی از کارفرمایان و کارکنان (تحت قانون کار)، از این حق قانونی برخوردار هستند که دولت در چهارچوب شورای سه‌جانبه، با آنها در زمینه موضوعات اجتماعی رایزنی کند. این انجمن‌ها و سازمان‌ها عبارتند از: انجمن صنعتی بلغارستان، اتاق بازرگانی و صنایع بلغارستان و اتحادیه‌های کارگری. این شورا نه تنها می‌تواند بر مسائل اجتماعی بلکه بر دیگر عواملی که بر اصلاحات اجتماعی تاثیر می‌گذارند، نظارت کند (به‌عنوان مثال، ساختار بودجه). در سال ۲۰۰۰، این شورای

مشورتی تقریباً هفت بار تشکیل جلسه داد و درباره تعیین حداقل دستمزد، متوسط دستمزد و حقوق بخش خصوصی، مشکلات نیروی کار و مقررات مربوط به بنگاه‌هایی که در تملک دولت قرار دارند، فعالیت‌های دولت در جهت کاهش بیکاری و توسعه منطقه‌ای تصمیم‌گیری نمود. در یک جلسه از شورا، نمایندگان بخش خصوصی و کسب و کار و اتحادیه‌های کارگری نظرات خود را در مورد مخارج دولت ابراز کردند. همانطور که انتظار می‌رفت، منافع هر دو گروه متفاوت بود. در این جا می‌توان این نتیجه را گرفت که شرکای اجتماعی با این هدف تشکیل جلسه می‌دهند تا در مورد سیاست‌های بخش عمومی که قادر است هزینه اصلاحات اقتصادی را پایین آورد، تصمیم‌گیری کنند.

✓ شورای مشورتی سرمایه‌گذاری خارجی: این شورای مشورتی آن دسته از سیاست‌های بخش عمومی را مطرح می‌کند که مروج سرمایه‌گذاری خارجی، برنامه‌های ملی و بخشی هستند که از شرکت‌های خارجی حمایت می‌کنند و مشکلات خاصی که در مقررات قانونی مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی وجود دارد را به بحث می‌گذارند. نمایندگان شرکت‌های خارجی، بانک‌ها، مشاوران و سازمان‌های بین‌المللی در جلسات این شورا شرکت می‌کنند. این امر به بهبود قوانین حقوقی و جریان کار کمک می‌کند. به عنوان مثال، دولت به طور رسمی گزارشات انجمن کسب و کار بین‌المللی بلغارستان را می‌پذیرد و آن را به تمام وزارتخانه‌ها و ادارات و سازمان‌ها و مقامات دولتی که با اعضای این انجمن پیرامون مسائل گوناگون و ارائه راه‌حل برای آن‌ها جلسه برگزار نمودند، ارائه می‌دهد. به نظر می‌رسد که مقامات دولتی، برخی از این طرح‌ها را برای اصلاح قوانین و مقررات (به‌عنوان مثال، تغییرات حقوقی قانون تجارت در خصوص مدیریت بنگاه‌ها و طرح‌های پیشنهادی برای توسعه بازار سرمایه) پذیرفته‌اند اما بر سر برخی از پیشنهادات توافق حاصل نشد، زیرا مقامات دولتی دلیل می‌آورند که برخی از این پیشنهادات با سیاست‌های دولت (در سطح ملی و بخشی)، قوانین حقوقی موجود، منافع اجتماعی مغایرت دارند یا برآمده از تفسیرهای نادرست از قانون (به‌عنوان مثال قانون حمایت از رقابت) هستند. واکنش دولت به خواسته‌های بخش خصوصی را می‌توان برای شناخت تفاوت‌های سیاست‌گذاری بین این دو بخش مورد استفاده قرار داد. بسیاری از طرح‌های پیشنهادی بخش خصوصی، تنها گزینه‌هایی را مورد توجه قرار می‌دهند که مربوط به آئین‌نامه مستقیم دولت می‌شوند. این مشکلات، به‌خصوص اگر هزینه‌های مداخله دولت بیشتر از منافع آن باشد، از طرق دیگر رفع می‌شوند. با این حال، یافتن ابزارهایی غیر از طرح‌های پیشنهادی (به‌عنوان مثال، اجرای مقررات قانونی موجود، اصلاح یا تکمیل قوانین موجود و وضع قوانین ثانویه) دشوار است. به نظر می‌رسد که طرح‌های پیشنهادی بخش خصوصی برای سیاست‌های دولتی محدودیتی تعیین نمی‌کند. این موضوع از جنبه سیاسی ممکن است خطرناک باشد. نتایج حاصل از چنین استراتژی‌هایی از جانب بخش خصوصی حتی ممکن است این باشد که دولت با شدت بیشتری تلاش کند بازار را کنترل کند. به‌منظور ارزیابی طرح‌های پیشنهادی بخش خصوصی در زمینه‌های مختلف، باید استانداردهای یکسانی به کار گرفته شود. رویکرد چنین اصولی نسبت به مسائل مختلف باید رویکرد بازار باشد. بدین ترتیب، ارزیابی این مساله که آیا طرح‌های پیشنهادی بخش خصوصی و اظهار نظر بخش خصوصی در مورد سیاست‌های دولت باید در فرآیند تصمیم‌گیری به حساب آورده شود، به آسانی میسر خواهد شد.

تمام این نظرات ابراز شده در مورد طرح‌های پیشنهادی بخش خصوصی، در واقع نظرات دولت در مورد بخش خصوصی و امور مملکتی را روشن می‌سازد. بسیاری از مقامات دولتی هنوز بر این عقیده هستند که گروه‌های بخش خصوصی در فعالیت‌های خود در بازار بی‌اخلاقی می‌کنند. بر پایه این عقیده، دولت باید جلوی تمایل بخش خصوصی را در سوءاستفاده کردن از رقبا، کارکنان و مصرف‌کنندگان بگیرد. مقررات مربوط به نیروی کار که شامل تعداد زیادی از قوانین اجباری برای کارفرمایان است، نمونه‌ای از نوع رویکردی است که دولت به بنگاه‌های اقتصادی دارد. در واقع، باید انتظار داشت که تنها آن دسته از طرح‌های پیشنهادی بخش خصوصی توسط دولت پذیرفته شوند که با هدف دولت مغایرت نداشته باشند، به عنوان مثال، از مصرف‌کنندگان در برابر کارآفرینان زیان آور و از کارکنان در برابر کارفرمایان نادرست حمایت کند. ساختار گفتگو در بلغارستان در فراهم آوردن محیط بهتری برای کسب و کار و افزایش مسئولیت بخش خصوصی و کسب و کار در مسائل اقتصادی و سیاسی حائز اهمیت است. از آنجایی که منافع بخش خصوصی در سیاست‌های دولت به‌طور مناسبی مورد توجه قرار نمی‌گیرند، هیات‌های بخش خصوصی بر این باور نیستند که باید مسئول نتیجه حاصل از فرآیند گفتگو باشند. این مشکل تنها به تلاش‌های دولت در کنترل بازار محدود نمی‌شود بلکه به نظرات مختلف سیاست‌های دولت مرتبط است. اعضای انجمن کسب و کار بین‌المللی بلغارستان بر این نکته اصرار می‌ورزند که دولت در اداره بخش عمومی اصول بازار را بپذیرد. مقامات دولت خود را مسئول کالاهای عمومی می‌دانند، اما تعریف روشنی از این نوع کالا ارائه ندهاده‌اند. با این حال پذیرش اصول کلی نظیر مداخله محدود دولت در بازار و امکان فعالیت آزادانه هیات‌های بخش خصوصی، می‌تواند مشکل سوءتفاهم‌ها و اختلافات را رفع کند.

• استراتژی‌های بخش خصوصی

رهبران سیاسی همواره تحت فشار قرار دارند تا از منافع خاصی حمایت به عمل آورند. در کشورهای کم‌درآمد، گرایش شرکت‌هایی که از استراتژی بقا و حفظ موجودیت استفاده می‌کنند، بر این است که به نهادهای سیاسی فشار آورند تا به هزینه قربانی کردن شرکت‌های رقابت‌پذیر، از آن‌ها حمایت کنند. تفاوت میان این شرکت‌ها تنها از نظر استراتژی و جایگاه آنان در بازار نیست بلکه گرایش آنان به اصول بازار و نهادهای دولتی نیز به نوبه خود بر عملکرد بازاری آنان تاثیر می‌گذارد. شرکت‌های رقابت‌پذیر برای پیشی گرفتن از رقبای خود بر نیروهای بازار تکیه می‌کنند. آن‌ها بر این باورند که نهادهای دولتی باید از حقوق افراد و دارایی‌های بخش خصوصی و اجرا شدن قراردادهای حمایت به عمل آورند. سایر شرکت‌ها (شرکت‌هایی که از استراتژی بقا و حفظ موجودیت پیروی می‌کنند) این نظر را دارند که نهادهای دولتی باید به آن‌ها مزایای خاصی اعطا کنند.

گرایش‌های این شرکت‌ها را می‌توان تا حدی با در نظر گرفتن سابقه آنان توضیح داد. در حقیقت بسیاری از انجمن‌های کسب و کار و بخش خصوصی وارثین دوران حکومت کمونیستی هستند. در آن دوران آنان در همکاری با انجمن‌های بین‌المللی، نقش واسطه را داشتند. در دوران اصلاحات و گذار اقتصادی وظیفه آنان حفظ این قراردادهای همکاری بود تا ساختار را به عنوان ابزاری غیرمستقیم و نامرئی برای کنترل بخش‌های مختلف اقتصادی زنده نگه دارند. گروه

دیگری شامل سازمان‌های تخصصی می‌شود که یک شرکت پیشتاز یا بازرگانان برجسته آن را تاسیس نموده‌اند تا منافع خاص خود را در یک بخش معین پیش ببرند. با ایجاد این انجمن، آن‌ها یا به نماینده واقعی تمام بنگاه‌هایی که در این بخش فعالیت می‌کنند، تبدیل می‌شوند یا انگیزه تاسیس یک انجمن دیگر را پیدا می‌کنند.

استراتژی‌های بخش خصوصی را می‌توان با در نظر گرفتن نگرشی که آنان نسبت به نقشی که دولت در حصول مزیت‌های رقابت‌پذیری و شکوفایی اقتصادی دارند، توضیح داد. مادامی که شرکت‌های خصوصی نتوانند به مزیت‌های رقابت‌پذیری دست یابند، نهادهای دولتی به مداخله در بازار تشویق می‌شوند. هنگامی که بخش خصوصی از طریق ساز و کار بازار (به‌عنوان مثال، ارائه خدمات خاص، بهبود کیفیت محصولات و غیره) هدف را بهبود بخشیدن جایگاه خود در بازار بگذارند، آنگاه تصور آنان از نقش دولت بر پایه محدود کردن اختیارات نهادهای دولتی خواهد بود. یافته‌های حاصل از بررسی آماری که بنیاد اقتصاد بازار آن را انجام داد، نشان داد که تقریباً ۲۰ درصد از پاسخ‌دهندگان بخش خصوصی بر این باورند که می‌توانند بدون دخالت دولت مزیت رقابتی کسب کنند. شرکت‌های خصوصی تنها زمانی می‌توانند به طور رقابت‌پذیری عمل کنند که مزیت‌های رقابت‌پذیری خود را توسعه بخشند و از نهادهای دولتی و ارتباطات شخصی برای حمایت از آن دسته از سیاست‌های اقتصادی استفاده کنند که مروج رشد اقتصادی و بهبود دهنده فضای کسب و کار باشد.

۴. مالزی: همکاری دولت و بخش خصوصی برای توسعه مالزی^۱

در گزارش رقابت‌پذیری جهانی سال ۱۹۹۵ که مجمع جهانی اقتصاد و انستیتو بین‌المللی مدیریت واقع در ژنو آن را منتشر کرد، بر رشد رقابت‌پذیری مالزی تاکید شده بود. مالزی در این گزارش از بین ۴۸ کشور مورد بررسی به رتبه بیست و یکم و از میان کشورهای غیرعضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی به رتبه سوم دست یافته بود و از هشت ملاک مورد استفاده برای ارزیابی رقابت‌پذیری جهانی (یعنی، قدرت اقتصاد داخلی، جهانی‌شدن، دولت، تامین مالی، زیرساخت، مدیریت، علم و تکنولوژی و مردم) در بسیاری از موارد عملکرد قابل ملاحظه‌ایی داشته است.

^۱ <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/EROPA/ARPA-JulDec1997-Karim.pdf>

همچنین این نکته حائز اهمیت است که مالزی از نظر حیطة اختیارات دولت، از کل کشورهای مورد بررسی رتبه چهارم و از میان کشورهای منطقه آسیا رتبه سوم و از نظر شفافیت، رتبه اول را در جهان کسب کرد. در صورتی که دولت و بخش خصوصی و سازمان‌های غیردولتی و جامعه علمی نقش خود را در توسعه کشور ایفا نمی‌کردند، کشور مالزی به این موفقیت‌ها دست پیدا نمی‌کرد. در کل، باید هم دولت مالزی و هم بخش خصوصی این کشور را مورد تحسین قرار داد زیرا که کشوری را که کمتر از چهار دهه پیش به شدت فقیر و اقتصاد آن بر پایه بخش کشاورزی بود، به یک کشور صنعتی در حال شکوفایی و رقابت‌پذیری تبدیل نموده‌اند.

• همکاری دولت و بخش خصوصی برای توسعه

با در نظر گرفتن این نکته که امروزه فضای جهانی بیش از پیش در حال رقابتی شدن است، کشور مالزی که برای کسب درآمد به تجارت بین‌الملل وابسته است، دلیل محکمی برای بالا بردن سطح رقابت‌پذیری خود دارد. در حالی که، خدمات کشوری (خدماتی که مراجع و نهادهای دولتی ارائه می‌دهند و شامل خدماتی که نیروی نظامی و قوه قضائیه و مقننه ارائه می‌دهند، نمی‌شود) نقش مهمی را در سوق دادن کشور به رقابت‌پذیری بین‌المللی ایفا می‌کند، دولت بر این باور است که تنها مشارکت قوی بخش عمومی (یعنی دولت و خدمات کشوری) و بخش خصوصی می‌تواند تحقق یافتن این آرمان را تضمین کند. دولت و بخش خصوصی می‌توانند از طریق همکاری نزدیک با یکدیگر، منابع کمیاب، مهارت‌ها، تکنولوژی و دیگر عواملی را که برای رشد و توسعه کشور مهم تلقی می‌شوند را یکپارچه کنند و بدین ترتیب امتیاز رقابت‌پذیری را که کشور مالزی برای حفظ نقش خود در اقتصاد بین‌الملل به آن نیاز دارد، تقویت کنند. دولت مالزی با پی بردن به منافعی که یک کشور می‌تواند از همکاری نزدیک بین دولت و بخش خصوصی به دست آورد، در سال ۱۹۸۳ مفهوم جدیدی را به ادبیات توسعه اقتصادی کشور خود معرفی کرد: " مالزی در قالب یک شرکت ". این مفهوم در حالی که بیانگر یک رویکرد جدید نسبت به توسعه کشور مالزی است، خواستار همکاری بیشتر بخش خصوصی و دولت است و کشور مالزی را به صورت یک شرکت یا واحد تجاری در نظر می‌گیرد که دولت و بخش خصوصی به‌طور مشترک مالک آن هستند. دولت و بخش خصوصی به عنوان شرکای توسعه اقتصادی و سهامداران شرکتی تحت عنوان مالزی، باید از نزدیک با یکدیگر کار کنند و تفاهمی دوجانبه ایجاد کنند تا مدیریت موفقیت‌آمیز اقتصاد کشور را تضمین کنند.

فلسفه این مفهوم در این است که همکاری دولت و بخش خصوصی برای موفقیت توسعه اقتصادی کشور، عاملی کلیدی محسوب می‌شود. منطلق همکاری نزدیک دولت و بخش خصوصی در این نکته است که بین دولت و بخش خصوصی وابستگی ذاتی متقابلی وجود دارد. بخش خصوصی بازوی تجاری و اقتصادی کشور را تشکیل می‌دهد در حالی که دولت چارچوب و جهت اصلی سیاست‌گذاری را تعیین می‌کند تا شرایط را برای فعالیت مناسب بخش خصوصی فراهم آورد. هرچه موفقیت بخش خصوصی بیشتر باشد، تعداد بنگاه‌های خصوصی تجاری بیشتر خواهد شد، فرصت‌های اشتغال بیشتر خواهد شد و درآمد دولت افزایش خواهد یافت. به عبارت دیگر دولت با انجام مسئولیت‌های

اصلی خود، درآمدهای بیشتری به دست می‌آورد. بنابراین، مشارکت بخش خصوصی و دولت برای همگان از جمله مردم و کل کشور سودمند است.

از زمان مطرح شدن مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت" توسط نخست وزیر مالزی دکتر ماهاتیر محمد در سال ۱۹۸۳ تا به امروز، این مفهوم از یک هدف استراتژیک به یک حقیقت عملی تبدیل شده است، البته این امر در سایه برنامه‌های توسعه و اقدامات بعدی صورت پذیرفت و موجب آن شد که همگان بپذیرند که بخش خصوصی باید نقش فعال‌تری را در توسعه مالزی ایفا کند. در تدوین برنامه بلندمدت توسعه با نام "دورنمای ۲۰۲۰" بر اهمیت این سیاست‌گذاری برای تبدیل مالزی به یک کشور صنعتی تاکید و این وفاق ملی تقویت شد. دومین برنامه بلندمدت اجمالی (۱۹۹۱-۲۰۰۰) نیز مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت" را به عنوان یک استراتژی کامل برای دستیابی به یک اقتصاد رقابتی، پویا، پر قدرت و قابل انعطاف مهم می‌شمرد. انتظار می‌رود که همکاری دولت و بخش خصوصی به عنوان یک استراتژی، در بلندمدت رشد اقتصادی بالایی ایجاد کند، رشدی که کشور مالزی برای رسیدن کامل به وضعیت پیش‌بینی شده برای سال ۲۰۲۰ و تبدیل به یک کشور توسعه‌یافته لازم دارد.

• ویژگی‌های اصلی مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت"

مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت" به‌طور اساسی بر پایه ایجاد یک رابطه رضایت‌بخش دو جانبه بنا می‌شود و بر وابستگی متقابل بخش خصوصی و دولت به‌عنوان اجزاء اصلی یک نهاد واحد (مالزی به عنوان یک واحد کلی) تاکید می‌ورزد. دولت و بخش خصوصی با کنار گذاشتن خصومت‌های دیرینه و روابط رقابت‌آمیز خود تشویق می‌شوند تا به شراکایی همسو در امر توسعه کشور مالزی تبدیل شوند.

مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت" از دولت و بخش خصوصی می‌خواهد تا طرز فکر و رفتار جدیدی نسبت به یکدیگر داشته باشند. به‌علاوه، این هدف را در نظر می‌گیرد که دولت از نزدیک با جامعه کسب و کار و بخش خصوصی کار کند تا شرایطی را فراهم آورد که بخش خصوصی به آرامی و بدون اشکال فعالیت‌های خود را انجام دهد. در این حالت، مسئولیت اصلی دولت این خواهد بود که محیطی مساعد فراهم آورد تا در چارچوب قوانین و مقررات معین، انگیزه ایجاد رشد سریع اقتصادی بوجود آید.

در این راستا خدمات کشوری مالزی بخشنامه اداری شماره ۹ توسعه را در سال ۱۹۹۱ با عنوان رهنمودهای اجرای خطمشی مالزی در قالب یک شرکت صادر کرد. اجرای موفقیت‌آمیز این خطمشی تا حد زیادی به توانایی دولت و بخش خصوصی بستگی دارد که بر پایه روحیه همکاری و تفاهم متقابل و توافق با یکدیگر ارتباط برقرار و آن را حفظ کنند. بخش خصوصی باید درک کاملی از سیاست‌ها، اهداف، قوانین و مقررات و سیستم و رویه‌های سازمان‌ها و ادارات مختلفی داشته باشد که با آنها سروکار دارد. از سوی دیگر، دولت باید پاسخگوی نیازها و اهداف کلی بخش خصوصی باشد و این وظیفه را بر عهده دارد که تضمین دهد که بر سر راه بخش خصوصی بی‌مورد مانعی قرار نگیرد.

دولت برای نیل به این هدف، اقدامات مختلفی انجام داده تا این اطمینان حاصل شود که بخش خصوصی نقش اصلی را در توسعه ایفا خواهد نمود. در واقع این اقدامات برای فراهم آوردن محیطی است که محرک رشد اقتصادی باشد و

در عین حال رقابت‌پذیری کشور را در بازارهای بین‌المللی بهبود بخشد. برپایه خط‌مشی "مالزی در قالب یک شرکت" خدمات کشوری مالزی به‌منظور تسهیل توسعه بخش خصوصی، چهار اقدام اصلی زیر را بر عهده دارد:

- ۱- تقویت ارتباطات کاری دولت و بخش خصوصی
- ۲- بهبود کیفیت خدمات ارائه شده دولت به بخش خصوصی
- ۳- بهبود انتشار اطلاعات
- ۴- بالا بردن آگاهی کارکنان دولت از خط‌مشی "مالزی در قالب یک شرکت"

• تقویت ارتباطات کاری دولت و بخش خصوصی

مشورت و همکاری جامع و پرقدرت بخش خصوصی و دولت به منظور فراهم آوردن محیطی که محرک بنگاه‌های بخش خصوصی و فضای اعتماد سازی در اقتصاد باشد، بسیار حیاتی محسوب می‌شود. ایجاد توافق عمومی بین بخش خصوصی و دولت به‌خصوص در تدوین آن دسته از سیاست‌ها و استراتژی‌های دولت که به طور مستقیم بر بخش خصوصی تأثیرگذار است، از اهمیت بسزایی برخوردار است. از طرف دیگر اطلاعاتی که بخش خصوصی ارائه می‌دهد و بازخورد آنان، برای فرآیند تدوین سیاست‌ها حائز اهمیت است.

دولت مالزی نقش اصلی در ترویج امر مشورت و همکاری دولت و بخش خصوصی را برعهده داشته است و بدین منظور سه مکانیزم ساختاری را وضع کرده است که عبارتند از، تشکیل هیات‌های مشورتی، ترغیب به برگزاری جلسات گفتگو در سطوح مختلف تشکیلات دولت و انجام فعالیت‌های مشترک رسمی و غیررسمی.

این سه مکانیزم در زیر شرح داده می‌شوند.

- هیات‌های مشورتی

دولت، تشکیل هیات‌های مشورتی را برای ترویج مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت" اساسی می‌پندارد. انتظار می‌رود که از تعامل این هیات‌های مشورتی و همکاری، شبکه‌ای برای مشورت، گفتگو و همکاری ایجاد شود تا اجازه حضور تمامی بخش‌ها و زیربخش‌های اقتصادی را در فرآیند مشورت میسر سازد.

در دستگاه خدمات دولتی، چند هیات مشورتی تشکیل شده است. در بالاترین سطح، کمیته مقامات رسمی مالزی در قالب یک شرکت قرار دارد که مرکب از رده‌های بالای وزارت‌خانه‌ها و ادارات دولتی مربوطه، روسای بخش خصوصی مانند روسای اتاق‌های بازرگانی و صنایع و دیگر انجمن‌های کسب و کار، سازمان‌های غیردولتی و رسانه‌های گروهی است. همچنین هیات‌های مشورتی در اکثر وزارت‌خانه‌ها و ادارات و سازمان‌های دولتی در سطوح فدرال، ایالتی و بخشی تشکیل شده‌اند. ذکر این نکته ضروری است که تشکیل چنین هیات‌های مشورتی طبق بخشنامه شماره ۹ توسعه، الزامی است.

از واکنش‌های نشان داده شده نسبت به تشکیل این هیات‌ها چنین برمی‌آید که این هیات‌ها نقشی اصلی را در جریان آزاد اطلاعات داشته‌اند و مسیر همکاری و تفاهم بیشتر دولت و بخش خصوصی را هموار نموده‌اند. به‌عنوان مثال،

انجمن‌های کسب و کار نظیر اتاق بین‌الملل بازرگانی و صنایع مالزی و اتحادیه تولیدکنندگان مالزی نسبت به مسائلی که به خصوص به تجارت، کسب و کار و سرمایه‌گذاری مربوط می‌شوند واکنش اساسی نشان داده‌اند که این واکنش‌ها موجب شد که دولت دست به یک سلسله اصلاحات اجرایی بزند که برای بخش خصوصی مفید بوده است.

- جلسات گفتگو

علاوه بر هیات‌های مشورتی، وزارت‌خانه‌ها و سازمان‌ها و ادارات دولتی نیز در سطوح فدرال، ایالتی و بخشی به طور مرتب به برگزاری جلسات گفتگو با بخش خصوصی می‌پردازند تا موجبات مطرح شدن آزاد مسائل مربوط به سیاست‌های دولت، قوانین، مقررات و رویه‌ها را فراهم آورند، مسائلی که بر عملکرد جامعه کسب و کار بخش خصوصی اثر می‌گذارد. همچنین برگزاری این جلسات برای تدوین و اجرای سیاست‌های آتی دولت مفید است زیرا دولت از واکنش بخش خصوصی نسبت به سیاست‌های کنونی خود آگاه می‌شود. در مالزی، قدمت گفتگوی رسمی بخش خصوصی و دولت دست‌کم به تشکیل شورای مشورتی صنعتی در سال ۱۹۹۷ برمی‌گردد اما این تعامل در سال ۱۹۸۳ تحت لوای مفهوم "مالزی در قالب شرکت" قرار گرفت. از آن تاریخ به بعد رشد قابل توجه مالزی مرهون این سیاست بوده است. منافع حاصل از اجرای این سیاست مواردی نظیر درک و آگاهی کامل از استراتژی‌ها، سیاست‌ها و رویه‌های دولت، مورد توجه قرار گرفتن نظرات بخش خصوصی در تعیین استراتژی‌ها، سیاست‌ها و رویه‌ها و در مقابل افزایش رضایت همگانی و شفافیت و کارایی بازار در امر تصمیم‌گیری و اقدامات دولت (از طریق کاهش هزینه‌های معاملات)، ایجاد توازن میان ثبات سیاست‌های دولت و تغییر سیاست‌ها بوده است.

وزارت اقتصاد و دارایی نمونه خوبی از یک وزارت‌خانه است که با بخش خصوصی جلسات گفتگو برگزار می‌کند. این جلسات که ریاست آن را وزیر اقتصاد و دارایی بر عهده دارد، درصدد است تا اطلاعات و واکنش‌های سازمان‌های غیردولتی، گروه‌های جامعه مدنی و نمایندگان بخش خصوصی را کسب کند. سپس طرح‌های پیشنهاد شده و واکنش‌های بخش خصوصی نسبت به سیاست‌های اتخاذ شده دولت در این جلسات، به عنوان یک داده اطلاعاتی در تهیه بودجه سالانه مورد استفاده قرار می‌گیرند. وزارت تجارت بین‌الملل و صنایع، وزارت تجارت داخلی و امور مصرف‌کنندگان، وزارت مسکن، سازمان محیط زیست، اداره اراضی و معادن و وزارت کشاورزی نیز به برگزاری جلسات گفتگوی سالانه مبادرت می‌ورزند. ریاست عالی‌ترین شورای دولتی یعنی شورای کسب و کار را نخست‌وزیر بر عهده دارد، جلسه گفتگوی مربوط به بودجه سالانه برعهده وزیر دارایی و امور اقتصادی و فرآیند گفتگو با صنایع را وزیر تجارت و صنایع بر عهده دارد. انجمن‌های کارفرمایان تمام گروه‌های مهم قومی، و بنگاه‌هایی که در تملک دولت هستند، نمایندگان بخش خصوصی را تشکیل می‌دهند، درحالی‌که شرکت‌های چندملیتی نمایندگان سرمایه‌گذاران خارجی هستند. برخی از مجامع مهم نظیر شورای کسب و کار، نهادهای علمی و رسانه‌های جمعی نیز از نماینده برخوردار هستند. اما تا همین اواخر، کارگران هیچ نماینده‌ای نداشتند. این امر حاکی از آن بود که مانند دیگر کشورهای آسیای شرقی، در ابتدا نسبت به اتحادیه‌های کارگری عدم‌اطمینان وجود داشته است و توانایی آنها در نگرشی ملی درمورد مسائل، نادیده گرفته می‌شد. اما به تدریج نیروی کار در گفتگوها شرکت داده می‌شوند زیرا رهبران

آنان با حکومت هم‌رای هستند و همچنین در شرایطی که معضل کمبود نیروی کار وجود دارد، مشارکت آنان بسیار حائز اهمیت تلقی می‌شود.

مساله دیگر مربوط به حدود همکاری است. در مواردی که دولت نقش ایجاد کننده توازن را بر عهده دارد و از منافع گروه‌های دیگر و کسب و کار حمایت می‌کند، این ارتباطات باید با حفظ فاصله انجام شود. مشارکت ممکن است با این ریسک همراه باشد که پرسنل خدمات کشوری و بنگاه‌های بزرگ تجاری به نفع خود و به هزینه عموم مردم یا به هزینه گروه‌هایی نظیر بنگاه‌های کوچک و متوسط که از جریان اصلی همکاری کنار گذاشته شده‌اند، دست به تبانی و سازش بزنند. هنگامی که دو طرف گفتگو از یک گروه اجتماعی - قومی باشند و تعاملات اجتماعی نظیر جلسات اجتماعی و ورزشی تبلیغ می‌شوند، خطر بوجود آمدن فساد اداری و تنظیم و اجرای مقررات به نفع یک گروه خاص بیشتر می‌شود. برای محفوظ داشتن قراردادهای، پروانه‌های کار، مجوز واردات و غیره ممکن است با افراد ذیصلاح تماس حاصل شود. باید همچنین این نکته مورد توجه قرار گیرد که بسیاری از پرسنلی که به تنظیم مقررات می‌پردازند و بسیاری از مدیران بنگاه‌هایی که خصوصی شده‌اند، از همکاران قبلی همان ادارات و سازمان‌های دولتی هستند. این خطر در مالزی تشخیص داده شد و در دستورالعمل‌های عمومی معیارهای یک رفتار قابل قبول از سوی کارکنان دولتی تعیین گردید.

محدودیت‌هایی که بر سر توسعه مشارکت وجود دارد عمدتاً بر پایه رویکرد نگرشی و سازمانی است. فرهنگ عمومی دولت ممکن است بر پایه پرهیز از ریسک، مخفی‌کاری و بدگمانی نسبت به بخش خصوصی استوار باشد. تغییر این نگرش می‌تواند این فرهنگ را دگرگون کند و شکاف بین بخش خصوصی و دولت را از بین ببرد اما تغییر این نگرش در سطح گسترده فرآیندی بلندمدت است بخصوص در کشورهایی که در گذشته از برنامه‌ریزی متمرکز دستوری استفاده می‌کردند و در آنها فعالیت کارآفرینان به تازگی مشروعیت یافته است. گفتگوی موفق بخش خصوصی و دولت می‌تواند برای تقویت شفافیت، پاسخگویی و بی‌طرفی خدمات کشوری سودمند باشد.

- انجام فعالیت‌های مشترک رسمی و غیررسمی

دولت و بخش خصوصی به عنوان قسمتی از تلاش‌هایی که در جهت تقویت روابط همکاری خود انجام می‌دهند، تشویق به سازمان‌دهی فعالیت‌های مشترک است که موجبات درک و همکاری بیشتر را فراهم آورده و با سهیم شدن اطلاعات و تجارب خود در زمینه‌های مختلف، از یکدیگر حمایت می‌کنند. چندین فعالیت رسمی نظیر برگزاری سمینارها، دوره‌های آموزشی و ماموریت‌های تجاری خارج از کشور به‌طور مشترک سازمان‌دهی شده است. واکنش‌های نشان داده شده نسبت به انجام چنین فعالیت‌های مشترکی حاکی از آن است که این فعالیت‌ها به تقویت همکاری بخش خصوصی و دولت کمک شایانی کرده‌اند. به‌خصوص که این فعالیت‌ها با این هدف پایه‌ریزی شده بودند که به شخصیت‌های برجسته بخش خصوصی و دولت اجازه دهند تا از نزدیک با یکدیگر آشنا شوند و روحیه همگرایی در آنان بوجود آید که در نتیجه همکاری آنان را در سطح رسمی تسهیل می‌کند.

• بهبود کیفیت خدمات ارائه شده دولت به بخش خصوصی

مکانیزم مشورتی به‌تنهایی نمی‌تواند تضمین‌کننده اجرای موفقیت‌آمیز خط‌مشی "مالزی در قالب یک شرکت" باشد. بهبود قوانین و مقررات اجرایی و سیستم‌ها و رویه‌ها جزء جدایی‌ناپذیر، برای ایجاد همکاری‌های بیشتر محسوب می‌شوند. دولت با شناخت وابستگی متقابل ساختارها، نظام‌ها و رویه‌ها و آگاه ساختن کارکنان از مسئولیت‌هایشان، به اقدامات خود در جهت بهبود این عوامل اجرایی ادامه می‌دهد تا با هدف حمایت از فعالیت‌های بخش خصوصی و تشویق آنان به انجام این فعالیت‌ها به ارائه خدماتی موثر، به موقع و سریع بپردازد.

بدین منظور، دولت به بررسی نظام‌های اجرایی و رویه‌هایی می‌پردازد که نیازمند رفع قوانین و مقررات دست و پاگیر و زائد و کاهش رویه‌های بوروکراسی و تشریفات اداری است که اغلب مانعی برای فعالیت‌های موثر بخش خصوصی محسوب می‌شوند. بدین منظور برنامه‌های گوناگونی برای اصلاح تشکیلات اداری معرفی شده است که برخی از آنان عبارتند از تسهیل مقررات و قوانین، یا بهبود خدمات پیشخوان، اجرای قرارداد ارباب‌رجوع، رسمی کردن فرهنگ انجام کارها در محیط کار بدون استفاده از کاغذ یا استفاده معقول از کاغذ و اجرای مجموعه استانداردهای ایزو ۹۰۰۰ می‌باشد.

• در میان گذاشتن اطلاعات و انتشار آن

دولت به این نکته پی برده است که برای آنکه بخش خصوصی بتواند به درک کافی از جنبه‌های گوناگون، قوانین، مقررات، رویه‌ها و فرآیندها برسد که با اداره دولت مرتبط است و نیز شناختی از انواع خدماتی پیدا کند که مراکز دولتی ارائه می‌دهند، باید جریان آزاد اطلاعات را برای بخش خصوصی امکان‌پذیر سازد. به همین منظور کتاب راهنمای رویه‌ها تهیه و تکثیر گردیده است و بواسطه استفاده از فناوری اطلاعات، اطلاعات مربوط به حیطة دولت بیشتر در دسترس قرار گرفته است.

گام بزرگی را که کشور مالزی برای ارائه اطلاعات جامع مربوط به دولت برداشته بود، انتشار کتاب "پرداختن به خدمات کشوری مالزی" بود. این کتاب که برای اولین بار در سال ۱۹۹۳ منتشر گردید، شامل اطلاعات بسیار مهم مربوط به خدمات کشوری است که بخش خصوصی به آن نیاز داشت.

اکنون مراکز دولتی بیش از پیش از فناوری اطلاعات استفاده می‌کنند تا به شیوه موثرتری به انتشار اطلاعات برای جامعه کسب و کار بپردازند.

دولت مالزی همچنین تاسیس شبکه یکپارچه ارتباطات از راه دور دولتی را تصویب کرده است تا شبکه‌ها و کانال‌های جریان اطلاعات را یکپارچه سازد. این شبکه که قادر به پیوند دادن سیستم‌های اداری در سطوح فدرال، ایالتی و بخشی به طور الکترونیکی است، به ستون تشکیلات دولتی کارآمد و موثرتری تبدیل خواهد شد. تصور بر این است که این شبکه به یک کانال اطلاعاتی برای انتشار اطلاعات مربوط به فرصت‌های سرمایه‌گذاری و توسعه صنعتی در کشور تبدیل شود و کارایی و اثربخشی ارتباطات بین ادارات و سازمان‌ها و نیز ارتباطات درون ادارات و سازمان‌ها را بهبود بخشد و در نتیجه ارتباطات کاری بخش خصوصی و عموم مردم را با مراکز دولتی تسهیل نماید.

دولت علاوه بر ارائه اطلاعات از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی، ادارات و سازمان‌های خود را به انتشار کتاب راهنما و جزواتی برای استفاده عموم ترغیب می‌کند. به خصوص بر مراکزی نظیر وزارت تجارت بین‌الملل و صنایع، وزارت تجارت داخلی و امور مصرف‌کنندگان، اداره مهاجرت، اداره حقوق و عوارض گمرکی سلطنتی و نهادهای محلی تاکید می‌شود که ارتباط زیادی با بخش خصوصی دارند. هدف از تهیه این کتب راهنما، ارائه اطلاعات و توضیح قوانین و مقررات و دیگر موارد به عموم به ویژه بخش خصوصی است. دولت بر این باور است که بخش خصوصی از انتشار چنین کتب راهنمایی بی‌اندازه منتفع خواهد شد زیرا در ارتباطات خود با مراکز دولتی آن‌ها را مرجع قرار می‌دهند.

• بالا بردن درک دولت از مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت"

عامل مهم دیگری که به اجرای موفقیت‌آمیز "خط‌مشی مالزی در قالب یک شرکت" کمک کرده است، تضمینی بوده است که خدمات کشوری داده است مبنی بر این‌که کارکنان دولت اهمیت همکاری با بخش خصوصی را درک می‌کنند. برپایه مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت"، برنامه‌های آموزشی گوناگونی سازمان‌دهی شده است که اکثر آن‌ها را موسسه ملی مدیریت بخش عمومی اداره می‌کند. سایر موسسات آموزشی دولتی نیز در برنامه‌های آموزشی خود طرحی را بر اساس "مالزی در قالب یک شرکت" قرار داده‌اند.

به عنوان بخشی از تلاش‌های صورت گرفته به منظور توسعه فرصت‌های آموزشی، به‌خصوص برای پشتیبانی از گروه‌های ارائه‌کننده خدمات سیستم امتیاز آموزش نیز معرفی شده است. تحت این سیستم، موسسه ملی مدیریت بخش عمومی، یک بسته آموزشی در مورد "مالزی در قالب یک شرکت" تهیه کرده است و به مراکز دولتی ارائه داده است تا بر پایه آن دوره‌های آموزشی مراکز خود را بنا کنند. این سیستم نه تنها استاندارد شدن دروس دوره آموزش را تضمین می‌دهد بلکه مراکز دولتی را قادر می‌سازد تا برای کارکنان خود برنامه‌های آموزشی ترتیب دهند. بنابراین، در یک دوره کوتاه امکان برگزاری برنامه‌های آموزشی بیشتری وجود دارد.

این برنامه‌ها همچنین شرکت‌کنندگان را نسبت به انتظارات بخش خصوصی، بیشتر آگاه کرده و از این‌رو موجب تفاهم بیشتر بین بخش خصوصی و دولت می‌شود.

• مسائل و توصیه‌ها

موفقیت کشور مالزی در حفظ رشد پویای اقتصادی تا حد زیادی حاصل همکاری نزدیک دولت و بخش خصوصی و تلاش‌های بی‌وقفه خدمات کشوری برای انجام اصلاحات اداری بوده است. با این حال، اجرای "خط‌مشی مالزی در قالب یک شرکت" مشکلات و موانع خود را داشته است. در ادامه برخی از این مسائل مطرح می‌شود و توصیه‌های مرتبط با حل این مسائل ارائه می‌شود.

• نیاز به توضیح مفهوم مالزی در قالب یک شرکت

هنگامی که برای اولین بار اصطلاح "مالزی در قالب یک شرکت" معرفی شد، بخش خصوصی و دولت درک کاملی از این مفهوم نداشتند و این امر موجب بوجود آمدن تفاسیر و تصورات غلط گوناگون گردید. پیش از آنکه این مفهوم به

طور رسمی توضیح داده شود، انتقادات درباره آن شروع شده بود، انتقاداتی مبنی بر این که با بخش خصوصی یا حتی دولت در چارچوب خدمات کشوری در این زمینه هیچ مشورتی صورت نگرفته بود. به نظر می‌رسد که عدم مشورت در این زمینه به مشکل اولیه در جهت پذیرش این مفهوم تبدیل شده است.

با نگاهی به گذشته، باید از ابتدا روشن شده باشد که اجرای این مفهوم تنها به دولت مربوط نمی‌شود بلکه همچنین بخش کسب و کار و تمامی گروه‌های مرتبط با آن، از جمله نیروی کار را درگیر اجرای آن می‌کند. اگر قرار بر این است که این مفهوم به‌طور کامل پذیرفته شود و تمامی بخش‌ها از آن حمایت کنند، دولت باید به‌طور مداوم بر نیاز همکاری بخش خصوصی و دولت تأکید ورزد تا این اطمینان داده شود که کشور به پیشرفت ادامه می‌دهد و در فضای اقتصاد جهانی که به سرعت در حال تغییر است، به رقابت می‌پردازد.

• نیاز به تغییر در نگرش

برای آن که همکاری بخش خصوصی و دولت به طرز موفقیت‌آمیزی انجام شود هر دو طرف باید نگرش خود را تغییر دهند. با این حال، در مباحث مربوط به مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت"، اغلب این گرایش وجود دارد که فرآیند تغییر در نگرش، خدمات دولتی را هدف گیرد. در اینجا باید بر این نکته تأکید شود که برای آنکه مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت" پذیرفته شود و به‌طور موثری به آن عمل شود، باید هر دو طرف گفتگو در نگرش خود تغییری ایجاد کنند. بنا بر سنت، دولت به‌عنوان تنظیم‌کننده فعالیت‌های کسب و کار، به اعمال نظارت می‌پردازد، اما به‌هنگام انجام وظایف خود باید از اعمال هرگونه محدودیت بی‌مورد برای بخش خصوصی خودداری کند. بدین منظور باید در طرز فکر کارکنان دولت تغییری صورت پذیرد تا این نگرش را که به بخش خصوصی مرحمت می‌کنند، کنار بگذارند. بنابراین، منافع بالقوه‌ای که می‌تواند از همکاری بخش خصوصی و دولت حاصل شوند، باید به روشنی توضیح داده شوند. از سوی دیگر، بخش خصوصی به منظور حداکثر کردن سود خود، اغلب برای بدست آوردن مشوق‌هایی نظیر یارانه و اعتبارات مالیاتی به اعمال نفوذ بر نمایندگان مجلس پرداخته‌اند، اما این عمل ممکن است همواره به نفع مردم تمام نشود. بخش خصوصی نیز به‌عنوان محرک اصلی رشد اقتصادی کشور باید در نگرش خود تغییر ایجاد کند و در اقدامات خود باید بیشتر بر خود اتکا و موثرتر و کارآمدتر عمل کند.

• نیاز به افزایش مشارکت صنایع کوچک و متوسط

تحقق مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت"، مستلزم ارتباط نزدیک دولت و بخش خصوصی و کسب و کار است که به‌طور ناخواسته به روابط نزدیک بین قدرت حاکمه، دیوان‌سالاری و شرکت‌های بزرگی ختم می‌شود که از سازمان‌یافتگی بیشتری برخوردارند. هنگامی که چنین ارتباطات مستحکمی در اقتصاد بوجود آید، این ارتباطات ممکن است به نتایج نابعایی نظیر ظهور کارتل‌ها و انحصارگران و فساد اداری در رده‌های بالا منجر شود. همچنین این احتمال وجود دارد که برخی از ذینفعان بزرگ اقتصادی قادر شوند تا با دولت ارتباط بسیار نزدیکی برقرار و از امتیاز دسترسی به اطلاعات استراتژیک برخوردار شوند و در نتیجه از مزیتی غیرمنصفانه نسبت به دیگران سود برند.

همچنین این نگرانی وجود دارد که از آنجایی که شرکت‌های بزرگتر، به‌طور کلی از سازمان‌دهی بهتر و از جایگاهی مناسب برای ورود به فرآیند گفتگو با دولت برخوردارند، صنایع کوچک و متوسط ممکن است دارای نماینده مناسبی در فرآیند گفتگو نباشند. حتی تصمیمات اصلی سیاست‌گذاری ممکن است بر ضد آن‌ها تمام شود. بنابراین باید آگاهانه تلاش‌هایی صورت گیرد تا صنایع کوچک و متوسط به جریان اصلی همکاری بخش خصوصی و دولت وارد شوند تا این اطمینان داده شود که آنان دچار خسران نمی‌شوند. در همین حال، با حرکت در جهت همکاری بیشتر، باید تلاش‌های مشترکی در جهت کنترل فساد اداری صورت گیرد.

• نتیجه‌گیری

در خاتمه، برپایه واکنش‌ها و اقدامات متعاقبی که بخش خصوصی و دولت در چهارچوب مفهوم "مالزی در قالب یک شرکت" انجام داده‌اند، نمی‌توان این حقیقت را انکار کرد که مکانیزم همکاری بخش خصوصی و دولت به موفقیت کشور مالزی کمک کرده است. نرخ رشد بالای اقتصادی بیش از هشت درصد در سال‌های اخیر گواهی بر موفقیت تلاش‌هایی است که همکاری بخش خصوصی و دولت تحت لوای مفهوم مالزی در قالب یک شرکت صورت داده‌اند. کشور مالزی این اطمینان را دارد که مشارکت سود بخش دولت و بخش خصوصی، این کشور را تا سال ۲۰۲۰ به یک کشور کاملاً توسعه یافته تبدیل خواهد کرد. دولت تحت این مفهوم، به عنوان یک شریک فعال، به ایفای نقش خود به عنوان یک تسهیل‌دهنده و پیشگام ادامه می‌دهد و گاهی به اصلاح و ساده‌سازی رویه‌ها و وظایف اجرایی در فرآیند توسعه می‌پردازد و ارتباط نزدیک و مطلوب خود را با بخش خصوصی حفظ می‌کند و به آن به عنوان موتور اصلی رشد اقتصادی حرکت می‌بخشد.

پیوست دوم

نهادهای و سازمانها

در این فصل به معرفی نهادهای و سازمانهایی که گفتگو تا کنون در آنها صورت گرفته و یا پتانسیل گفتگو در آنها وجود دارد و سامانههای نظرسنجی آنها می‌پردازیم. در حقیقت سامانههای نظرسنجی، تنها پل ارتباطی میان مردم و سازمانها بوده و به نوعی انعکاس دهنده نظراتی است که در صورت دیده شدن می‌توان آن را نوعی گفتگو در سطح ابتدایی دانست. از سویی کلیه مراکز و نهادهای یاد شده توانایی ابراز نظر و تاثیر در فرآیند گفتگو را داشته و به عبارتی صدای آنها اعم از دولتی و خصوصی باید در این فرآیند شنیده شود.

وزارت اقتصاد

- گمرک

- قرار دادن فرم نظر سنجی در سایت
- فرم‌های شکایت و درخواست مردمی
- نظام پیشنهادات (پیشنهاد‌های کارکنان گمرک را دریافت می‌دارد)

- سازمان خصوصی سازی

- معاونت آماده سازی و اصلاح ساختاری بنگاه‌ها
 - دفتر امور شرکت‌ها و اصلاح ساختار بنگاه‌ها
 - دفتر امور آماده سازی و قیمت گذاری
 - مدیریت توانمند سازی بخش غیر دولتی
- معاونت واگذاری و امور سهام
 - دفتر امور عرضه و بازاریابی
 - دفتر امور واگذاری بنگاه‌ها
 - دفتر امور سهام تخصیصی و عدالت

- سازمان امور مالیاتی

- دفتر روابط عمومی و اطلاع رسانی مالیاتی
- دادستانی انتظامی مالیاتی
- شورای حل اختلاف مالیاتی
- معاونت نظارت، امور حقوقی و قراردادها
- معاونت عملیاتی
 - دفتر خدمات مؤدیان
 - معاونت فنی و حقوقی

- سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی

- اداره کل امور مالی و نظارت بر وام‌ها و تسهیلات خارجی
- دفتر وام‌ها و مجامع و موسسات بین المللی
- دفتر فنی سرمایه‌گذاری‌های خارجی
- دفتر روابط اقتصادی خارجی

- معاونت اقتصادی

- دفتر تحقیقات و سیاست‌های بخش‌های تولیدی
- دفتر تحقیقات و سیاست‌های پولی و بازرگانی و خدمات
- دفتر تحقیقات و سیاست‌های مالی

بانک مرکزی

- شورای پول و اعتبار ---» رئیس اتاق بازرگانی و اتاق تعاون

- پژوهش‌ها

معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

وزارت صنایع و معادن

- موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
- سازمان گسترش و نوسازی ایران
- سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران
- سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور
- سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی کشور
- شرکت دخانیات ایران
- صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک
- صندوق ضمانت سرمایه گذاری صنایع کوچک
- بانک صنعت و معدن ایران

- دفتر امور صادرات و بین‌الملل

- دفتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات

- معاونت امور صنایع و اقتصادی

- دفتر صنایع برق، الکترونیک و فن آوری اطلاعات
- دفتر صنایع ماشین سازی و نیرو محرکه
- دفتر صنایع نساجی
- دفتر صنایع غیر فلزی
- دفتر امور اقتصادی

- معاونت امور معادن و صنایع معدنی
 - دفتر صنایع معدنی
- معاونت برنامه ریزی و توسعه فن‌آوری
 - دفتر نظارت و ارزیابی
 - دفتر آمار و فرآوری داده‌ها
 - مرکز امور صنایع نوین
- معاونت حقوقی، امور مجلس و استان‌ها

وزارت تعاون

- حوزه وزارت
- دفتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات
- دفتر ارزشیابی و امور استان‌ها
- معاونت پژوهش، آموزش و کارآفرینی تعاونی‌ها
 - دفتر تحقیقات و ارتقاء بهره‌وری بخش تعاون
 - دفتر آموزش و ترویج
 - دفتر کارآفرینی و اشتغال
- معاونت تشکیل، توسعه و نظارت تعاونی‌ها
 - دفتر تعاونی‌های تولیدی و خدماتی
 - گروه تعاونی‌های تولیدی (صنعتی و معدنی)
 - گروه‌های تعاونی عمرانی (تولید مسکن، فعالیت‌های پیمانکاری عمرانی و مشابه این موارد)
 - گروه تعاونی‌های کشاورزی
 - گروه تعاونی خدماتی
 - دفتر تعاونی‌های توزیعی
 - گروه تعاونی‌های توزیعی تامین نیاز مصرف‌کنندگان (مصرف، مرز نشینان، خدمات اجتماعی)
 - گروه تعاونی‌های مسکن
 - گروه تعاونی‌های اعتبار قرض الحسنه
 - گروه تعاونی‌های توزیعی تامین نیاز مشاغل

○ دفتر تعاونی‌های نوع جدید (تعاونی‌های سهامی عام، فراگیر ملی، سهام عدالت و ...)

▪ گروه تعاونی‌های سهامی عام

▪ گروه تعاونی‌های فراگیر ملی و سهام عدالت

○ دفتر راهبری حسابرسی و بهبود روشهای مالی تعاون

▪ گروه راهبری حسابرسی و بررسی‌های مالی تعاونی‌ها

▪ گروه تدوین سیستم‌ها و روش‌های مالی تعاونی‌ها

- ادارات کل تعاون استان‌ها

- اتاق تعاون

- بانک توسعه تعاون

وزارت بازرگانی

- واحد ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات

- معاونت توسعه بازرگانی داخلی

○ دفتر برنامه ریزی، تامین، توزیع و تنظیم بازار

○ دفتر هماهنگی امور خدمات بازرگانی

○ مرکز امور اصناف و بازرگانان

○ دفتر توسعه بازار کالا و خدمات بر استانداردهای مصرف

○ دفتر امور اجرایی ستاد بسیج اقتصادی

- معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی

○ دفتر مطالعات اقتصادی و بهره‌وری

▪ مدیر گروه سیاست‌های حمایتی و قیمت

▪ مدیر گروه تولید و امور بخشی

▪ مدیر گروه پول و ارز

▪ مدیر گروه تجارت خارجی

○ دفتر آمار و اطلاعات

○ دفتر برنامه ریزی و توسعه

▪ گروه برنامه ریزی بهره‌وری و توسعه

▪ گروه برنامه ریزی بازرگانی داخلی

▪ گروه برنامه ریزی بازرگانی خارجی

- گروه آمایش بازرگانی و برنامه
- معاونت امور بین الملل
 - دفتر نمایندگی تام الختیار تجاری
 - دفتر امور بین الملل و سازمان های تخصصی
- سازمان بازرگانی استان ها

مؤسسات وابسته

- سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولیدکنندگان
 - ناظران افتخاری
 - دفتر بررسی و تعیین قیمت
 - دفتر بررسی های اقتصادی
 - دفتر نظارت بر کالای سرمایه ای و خدمات زیر بنایی
 - دفتر نظارت بر کالاهای فلزی و معدنی
 - دفتر نظارت بر کالاهای غیرفلزی
 - دفتر نظارت بر خدمات زیر بنایی
 - معاونت نظارت بر کالای مصرفی و خدمات عمومی
 - دفتر نظارت بر محصولات کشاورزی و مواد غذایی
 - دفتر نظارت بر محصولات بهداشتی و خدمات عمومی
 - دفتر نظارت بر خدمات بازرگانی
 - معاونت بازرسی و رسیدگی به تخلفات
- سازمان توسعه تجارت
- موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی
- شرکت بازرگانی دولتی ایران
 - مرکز پژوهش های غلات
 - معاونت بازرگانی داخلی
 - اداره کل هماهنگی توزیع و فروش

- توزیع و فروش کالا
- اداره تشخیص و صدور
- اداره امور مناطق و عوامل توزیع
 - اداره کل هماهنگی خرید داخلی
 - اداره خرید غلات
 - اداره خرید خواروبار و ...
 - دفتر هماهنگی و نظارت بر امور آرد و نان
 - گروه تخصیص و سهمیه بندی
 - گروه امور تولید آرد
 - معاونت بازرگانی خارجی
 - معاونت برنامه ریزی
 - دفتر طرح و برنامه
- گروه بررسی‌های اقتصادی و بازرگانی
 - صندوق ضمانت صادرات ایران
 - گزارش و تحقیق
 - دفاتر کارگزاری
 - فرم شکایات و درخواست‌های مردمی
 - مرکز تجارت الکترونیک
 - شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی ج.ا.ایران
 - معاونت امور نمایشگاهی
- مدیریت امور نمایشگاه‌های داخلی
- مدیریت امور نمایشگاه‌های خارجی
- مدیریت امور بازاریابی
 - ستاد تعزیرات آرد و نان
 - شرکت سهامی فرش
 - شرکت خدمات انفورماتیک راهبر

وزارت جهاد کشاورزی

وزارت کار و امور اجتماعی

- معاونت روابط کار
 - بازرسی کار
 - تنظیم و نظارت بر روابط کار و نظام‌های جبران خدمت
 - اداره کل حمایت از پایداری مشاغل و بیمه بیکاری
 - سازمان‌های کارگری و کارفرمایی
 - مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار
- معاونت توسعه و مدیریت منابع
- معاونت سرمایه انسانی و توسعه منابع اشتغال
 - توسعه اشتغال و سیاستگذاری بازار کار
 - هدایت نیروی کار و کاربایی‌ها
 - اشتغال اتباع خارجی
 - توسعه کارآفرینی و بهره‌وری نیروی کار
 - مرکز آمار و اطلاعات بازار کار
- قائم مقام وزیر در امور بین الملل
 - امور بین الملل
- دفتر ارزشیابی و پاسخگویی به شکایات
- ادارات کل استان‌ها
- سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای
- موسسه کار و تأمین اجتماعی
- صندوق مهر امام رضا(ع)

وزارت نفت

وزارت نیرو

- شرکت مادر تخصصی توانیر
- شرکت مادر تخصصی منابع آب ایران
- شرکت مادر تخصصی ساتکاب

- شرکت مادر تخصصی آب و فاضلاب کشور
- دانشگاه صنعت آب و برق
- پژوهشگاه نیرو
- موسسه تحقیقات آب
- دفتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات
- معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی
- دفتر بررسی‌های اقتصادی و توسعه صادرات
- دفتر تنظیم مقررات و توسعه رقابت در بازار آب و برق

اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

واحدهای اتاق

- مرکز تحقیقات و بررسی‌های اقتصادی
- مرکز تحقیقات و اطلاع رسانی اتاق اسلامی
- مرکز داوری اتاق ایران
- کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین الملل
- کمیته ایرانی اتاق بازرگانی و صنعت اکو
- معاونت بین الملل
- روابط تجاری دوجانبه
- روابط تجاری چندجانبه
- خدمات تجاری بین المللی
- امور تشکل ها
- امور گمرکی
- کارنه تیر
- معاونت استان ها
- امور شعب
- اداره کل روابط عمومی
- شورای اطلاع رسانی
- واحد خبر

کمیسیون‌ها

۱. کمیسیون اقتصاد کلان، بانک و بیمه
۲. کمیسیون انرژی

۳. کمیسیون تجارت	۹. کمیسیون صادرات
۴. کمیسیون حقوقی، قضایی و اخلاق کسب و کار	۱۰. کمیسیون صنعت
۵. کمیسیون تشکل‌ها	۱۱. کمیسیون کار آفرینی و بازار سرمایه
۶. کمیسیون حمل و نقل ترانزیت و امور گمرکی	۱۲. کمیسیون معادن
۷. کمیسیون سازمان جهانی تجارت و سازمان‌های بین‌المللی	۱۳. کمیسیون کشاورزی و صنایع تبدیلی
۸. کمیسیون سند چشم انداز و سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی	۱۴. کمیسیون گردشگری
	۱۵. کمیسیون ICT

اتاق‌های مشترک

۱. ایران و آلمان	۶. ایران و ایتالیا	۱۱. ایران و فرانسه
۲. ایران و ارمنستان	۷. ایران و بلژیک	۱۲. ایران و کانادا
۳. ایران و استرالیا	۸. ایران و روسیه	۱۳. ایران و لیبی
۴. ایران و افغانستان	۹. ایران و سوئد	۱۴. ایران و چین
۵. ایران و انگلیس	۱۰. ایران و عراق	

شوراهای مشترک

۱. ایران و آفریقا	۶. ایران و ترکیه	۱۱. ایران و مالزی
۲. ایران و اسپانیا و پرتغال	۷. ایران و سوریه	۱۲. ایران و هلند
۳. ایران و الجزایر	۸. ایران و عربستان	۱۳. ایران و هند
۴. ایران و امارات	۹. ایران و عمان	۱۴. ایران و ژاپن
۵. ایران و بحرین	۱۰. ایران و قطر	۱۵. ایران و تایلند

تشکل‌ها

- تشکل‌های استانی (۳۲)

۱. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان آرد استان‌های خراسان رضوی، شمالی، جنوبی	۲. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات کشاورزی آذربایجان شرقی

۳. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرآورده‌های عسل استان کهگیلویه و بویر احمد
۴. اتحادیه تولیدکنندگان صنایع دستی استان سمنان
۵. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان استان مرکزی
۶. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات نساجی و پوشاک آذربایجانشرقی
۷. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات کشاورزی استان اصفهان
۸. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان چرم آذربایجان شرقی
۹. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان گل و گیاه و میوه و تره بار استان مازندران
۱۰. اتحادیه تولیدکنندگان کالاهای صنعتی و صادراتی استان آذربایجانشرقی
۱۱. اتحادیه حق العمل کاران گمرکی بندرعباس
۱۲. اتحادیه صادرکنندگان کالاهای صنعتی و معدنی استان فارس
۱۳. اتحادیه صادرکنندگان استان اردبیل
۱۴. اتحادیه صادرکنندگان استان خراسان شمالی
۱۵. اتحادیه صادرکنندگان استان سمنان
۱۶. اتحادیه صادرکنندگان استان مازندران
۱۷. اتحادیه صادرکنندگان استان گلستان
۱۸. اتحادیه صادرکنندگان استان گیلان
۱۹. اتحادیه صادرکنندگان اهواز
۲۰. اتحادیه صادرکنندگان ایلام
۲۱. اتحادیه صادرکنندگان تولیدات کشاورزی استان اردبیل
۲۲. اتحادیه صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی استان خراسان رضوی
۲۳. اتحادیه صادرکنندگان خدمات و مهندسی استان فارس
۲۴. اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی
۲۵. اتحادیه صادرکنندگان دام زنده استان کرمانشاه
۲۶. اتحادیه صادرکنندگان زعفران استان خراسان
۲۷. اتحادیه صادرکنندگان نخود استان کرمانشاه
۲۸. اتحادیه صادرکنندگان کردستان
۲۹. اتحادیه صادرکنندگان کفش صنعتی استان آذربایجان شرقی
۳۰. اتحادیه صادرکنندگان کفشهای ماشینی استان قم
۳۱. انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی استان آذربایجان شرقی
۳۲. انجمن کارآفرینان نائین

- تشکل های ملی (۱۰۷)

○ گروه ها

■ اتحادیه ها

۱. اتحادیه بازرگانان تجهیزات پزشکی ایران

۲. اتحادیه بازرگانان و توزیع کنندگان چای کشور
۳. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان سالامبور و چرم
۴. اتحادیه تولید کنندگان و صادر کنندگان روغن نباتی ایران
۵. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران
۶. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان سیمان ایران
۷. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان فرش دستباف ایران
۸. اتحادیه تولیدی - صادراتی فرآورده‌های شیرین بیان ایران
۹. اتحادیه تولیدکنندگان و صادر کنندگان صنایع نساجی و پوشاک ایران
۱۰. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان نرم افزار ایران
۱۱. اتحادیه حفاران غیرنفتی
۱۲. اتحادیه حق العمل کاران گمرکی ایران
۱۳. اتحادیه صادرکننده روده ایران
۱۴. اتحادیه صادر کنندگان آبزیان ایران
۱۵. اتحادیه صادر کنندگان مبلمان منزل و اداری
۱۶. اتحادیه صادرکنندگان خشکبار ایران
۱۷. اتحادیه صادرکنندگان صنعت چاپ
۱۸. اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت ، گاز و پترو شیمی
۱۹. اتحادیه صادرکنندگان گیاهان دارویی و فرآورده های غذایی ایران
۲۰. اتحادیه صنایع بازیافت ایران
۲۱. اتحادیه مالکان کشتی
۲۲. اتحادیه وارد کنندگان دارو
۲۳. اتحادیه وارد کنندگان مکمل های رژیمی، غذایی، ویتامینی و گیاهی
۲۴. اتحادیه ایرانی اهل البیت (ع) برای توسعه تجارت
۲۵. اتحادیه تولید کنندگان و صادرکنندگان محصولات و مواد اولیه صنایع بیسکویت، شیرینی و شکلات ایران
۲۶. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان طلا ، جواهر و نقره و سنگهای قیمتی ایران
۲۷. اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های صنایع و معادن سرب و روی
۲۸. اتحادیه صنایع لوح های فشرده ایران
۲۹. اتحادیه صنایع هوایی و فضایی ایران
۳۰. اتحادیه ملی محصولات کشاورزی ایران

■ انجمن‌ها

۱. انجمن صنایع پروفیل در و پنجره یو پی وی سی ایران
۲. انجمن ملی خرمای ایران
۳. انجمن آرد سازان ایران
۴. انجمن آزمایشگاه های همکار آزمون و کالیبراسیون

۵. انجمن بهینه سازی مصرف انرژی
 ۶. انجمن توسعه و ترویج محصولات کشاورزی ارگانیک
 ۷. انجمن تولید کنندگان آب معدنی ایران
 ۸. انجمن تولید کنندگان فولاد ایران
 ۹. انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان مولیبدن
 ۱۰. انجمن تولیدکنندگان کلر ایران
 ۱۱. انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان ماکارونی ایران
 ۱۲. انجمن دارندگان نشان استاندارد
 ۱۳. انجمن دفاتر خدمات مسافرت هوایی و جهانگردی ایران
 ۱۴. انجمن دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی ایران
 ۱۵. انجمن سازندگان تجهیزات صنعتی ایران (ستصا)
 ۱۶. انجمن سازندگان قطعات و مجموعه های خودرو
 ۱۷. انجمن سرمایه گذاری های مشترک ایران و خارجی
 ۱۸. انجمن سنگ ایران
 ۱۹. انجمن شرکت های حمل و نقل بین المللی ایران
 ۲۰. انجمن شرکت های صنعت پخش ایران
 ۲۱. انجمن شرکتهای لیزینگ ایران
 ۲۲. انجمن شرکتهای مشاور سرمایه گذاری و نظارت بر طرحها
- سندیکاها
۳. سندیکای تولید کنندگان ظروف تفلون
 ۴. سندیکای تولید کنندگان لوله و پرو فیل فولادی
۲۳. انجمن شرکت های نمایندگی خدمات صنعت بیمه کشور
 ۲۴. انجمن صادر کنندگان محصولات فولادی ایران
 ۲۵. انجمن صنایع شوینده، بهداشتی و آرایشی ایران
 ۲۶. انجمن صنایع موتور ژنراتور ایران
 ۲۷. انجمن صنایع نساجی ایران
 ۲۸. انجمن صنایع و معادن سرب و روی ایران
 ۲۹. انجمن صنایع و معادن گچ کشور
 ۳۰. انجمن صنایع چینی ایران
 ۳۱. انجمن صنایع گالوانیزه ایران
 ۳۲. انجمن صنایع طیور ایران
 ۳۳. انجمن صنایع لوازم خانگی ایران
 ۳۴. انجمن صنعت ریخته گری
 ۳۵. انجمن مدیران صنایع
 ۳۶. انجمن مدیریت سبز ایران
 ۳۷. انجمن مدیریت منابع انسانی ایران
 ۳۸. انجمن مدیریت کیفیت ایران
 ۳۹. انجمن مراکز نمایشگاه های بین المللی استان - های کشور
 ۴۰. انجمن وارد کنندگان فرآورده های بهداشتی، آرایشی و عطریات ایران
 ۴۱. انجمن پایانه داران بنادر ایران
 ۴۲. انجمن پسته ایران
 ۴۳. انجمن کشتیرانی و خدمات وابسته

۵. سندیکای تولید کنندگان مجموعه و قطعات موتور سیکلت و دوچرخه ایران
۶. سندیکای تولید کنندگان موتور سیکلت ایران
۷. سندیکای تولید کنندگان کاغذ و مقوا
۸. سندیکای تولید کنندگان رایانه ایران
۹. سندیکای تولید کنندگان رنگ و رزین
۱۰. سندیکای تولید کنندگان مواد شیمیایی، داروئی و بسته بندی داروئی
۱۱. سندیکای شرکت های تولید کننده برق
۱۲. سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران
۱۳. سندیکای صنایع آسانسور و پله برقی ایران و خدمات وابسته
۱۴. سندیکای صنایع آلومینیوم ایران
۱۵. سندیکای صنایع کنسرو ایران
۱۶. سندیکای صنعت برق ایران
۱۷. سندیکای صنعت مخابرات ایران
۱۸. سندیکای تولید کنندگان و صادر کنندگان داروهای دامپزشکی ایران
۱۹. سندیکای شرکت های شناسایی و مکان یابی رادیویی

■ شوراها

۱. شورای ملی زیتون
۲. شورای بازرگانان ایران - سوریه
۳. شورای بازرگانان ایران و عمان
۴. شورای مشترک بازرگانان ایران و الجزایر
۵. شورای مشترک بازرگانان ایران و ترکیه
۶. شورای مشترک بازرگانی ایران و مالزی
۷. شورای ملی زعفران ایران
۸. شورای بازرگانی ایران و ژاپن

■ سایر

۱. ایران برای فردا - مجمع تولید و صادرات (IBF)
۲. جامعه ممیزی و بازرسی ایران
۳. خانه معدن ایران
۴. مجمع تشکل های فناوری ارتباطات و اطلاعات ایران
- شعب تشکل های ملی (۱۵)
۱. اتحادیه حق العمل کاران گمرکی (۲)
۲. اتحادیه صادر کنندگان و وارد کنندگان میوه و تره بار، سبزی و صیفی، گل و نهال ایران (۲)
۳. انجمن صادر کنندگان خشکبار ایران (۳)
۴. انجمن ملی خرمای ایران (۴)
۵. کانون انجمن های صنایع غذایی ایران
۶. کانون شبکه مشاوران مدیریت و مهندسی ایران
۷. کنفدراسیون (مجمع) صادرات ایران

ارتباط با نمایندگان اتاق در مجامع مختلف

در واقع گفتگوی میان دولت و بخش خصوصی در این هیأت‌ها، کمیته‌ها و نهادها قبلاً انجام گرفته است.

۱. شورای عالی بورس و اوراق بهادار (سازمان بورس و اوراق بهادار)
۲. شورای عالی اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ (وزارت امور اقتصادی و دارایی)
۳. کمیته فرعی شورایی اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴
۴. شورای پول و اعتبار (بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران)
۵. کمیسیون فرعی پول و اعتبار
۶. شورای عالی بیمه (بیمه مرکزی ایران)
۷. شورای عالی هماهنگی ترابری کشور (وزارت راه و ترابری)
۸. ۵-۱ کمیته فرعی شورایی ترابری
۹. شورای عالی خصوصی سازی (وزارت نیرو)
۱۰. شورای عالی اعطای گواهینامه و تندیس رعایت حقوق مصرف کنندگان (سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان)
۱۱. کمیته فنی اعطای گواهینامه رعایت حقوق مصرف کنندگان
۱۲. شورای عالی استاندارد (موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران)
۱۳. هیات واگذاری (وزارت امور اقتصادی و دارایی)
۱۴. ۹-۱ کمیته تخصصی هیات واگذاری
۱۵. هیات حمایت از صنایع (وزارت صنایع)
۱۶. ۱۰-۱ کمیته تدوین بسته حمایتی در بخش صنعت و معدن
۱۷. هیات‌های بدوی و تجدید نظر تشخیص مطالبات استان تهران (حل اختلاف - بعنوان نمایندگان
۱۸. هیات داورى موضوع ماده ۲۰ قانون برنامه سوم کشور (قوه قضائیه)
۱۹. هیات سرمایه گذاری خارجی
۲۰. هیات تعیین و تثبیت قیمت‌ها (سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان)
۲۱. هیات ارزیاب داخلی (موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران)
۲۲. هیات ارزیاب خارجی (موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران)
۲۳. هیات ارزیابی عملکرد دفاتر ستادی و گمرکات (گمرک ایران)
۲۴. کمیته ملی یونیدو (وزارت صنایع و معادن)
۲۵. کمیته ملی ادیفاکت (وزارت بازرگانی)
۲۶. کمیته ملی استاندارد (۲۰) کمیته کالاهای مختلف (موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران)
۲۷. کمیته ملی استانداردهای ایزو (موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران)
۲۸. کمیته ارزیابی و صدور مجوزهای نمایشگاهی (سازمان توسعه تجارت ایران)
۲۹. کمیته توسعه صادرات غیرنفتی (سازمان توسعه تجارت ایران)
۳۰. کمیته انتخاب و تشویق صادرکننده نمونه (سازمان توسعه تجارت ایران)
۳۱. کمیته سرمایه گذاری شورای عالی صنایع دریایی کشور (وزار صنایع و معادن)
۳۲. کمیته های برنامه پنجم توسعه

- ۱- ۲۶ سیاستهای کلی اصل ۴۴، کوچک سازی دولت و توانمندسازی بخش خصوصی (وزارت اقتصاد)
۳۳. ۲-۲۶ کارگروه نظام تدوین برنامه پنجم در بخش بازرگانی (وزارت بازرگانی)
۳۴. ۳-۲۶ کارگروه مشترک اقتصادی نظام تهیه و تنظیم برنامه پنجم (وزارت امور اقتصادی و دارایی)
۳۵. ۴-۲۶ کارگروه تخصصی شماره ۵ برنامه پنجم (وزارت نیرو)
۳۶. ۵-۲۶ کارگروه تخصصی صادرات غیرنفتی به ویژه خدمات مهندسی، مدیریت روابط اقتصادی خارجی، تامین منابع بین المللی و جذب سرمایه گذاری و تجارت داخلی (وزارت بازرگانی)
۳۷. ۶-۲۶ کارگروه تخصصی تجارت داخلی و خارجی و تنظیم بازار (وزارت بازرگانی)
۳۸. کمیته تولید و خدمات (وزارت کار)
۳۹. شورای رقابت موضوع ماده ۵۳ قانون اجرای سیاست- های کلی اصل ۴۴ (وزارت امور اقتصادی و دارایی)
۴۰. شورای سیاستگذاری گواهی الکترونیکی (وزارت بازرگانی)
۴۱. شوراهای مشورتی طرح تحول اقتصادی (وزارت اقتصاد و دارایی)
۴۲. ۱-۳۰ کارگروه اصلاح ساختار نظام مالیاتی
۴۳. ۲-۳۰ اصلاح نظام گمرکی
۴۴. ۳-۳۰ اصلاح نظام یارانه
۴۵. ۴-۳۰ شورای مشورتی بهره وری
۴۶. ۵-۳۰ اصلاح نظام توزیع کالاها و خدمات
۴۷. ۶-۳۰ اصلاح نظام بانکداری و ارزی
۴۸. ۷-۳۰ اقتصاد بین الملل
۴۹. شورای راهبردی سیاست خارجی (وزارت امور خارجه)
۵۰. شورای برنامه ریزی حمایت از معادن و صنایع معدنی کشور (معاونت امور معادن و صنایع معدنی)
۵۱. شورای سیاستگذاری ساختار محتوایی آموزه‌های مهارتی (وزارت کار و امور اجتماعی)
۵۲. شورای سیاستگذاری نشریه (سازمان توسعه تجارت ایران)
۵۳. ۱-۳۴ شورای تبلیغات
۵۴. کمیسیون مواد ۳۰ و ۳۶ قانون امور گمرکی (کمیسیون حل اختلاف گمرکی) (گمرک ایران)
۵۵. کمیسیون حل اختلاف مالیاتی استان تهران (سازمان امور مالیاتی کشور)
۵۶. کمیسیون حل اختلاف مالیاتی شهرستانها
۵۷. کمیسیون ماده یک آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات (وزارت بازرگانی)
۵۸. کمیسیون موضوع تبصره یک ماده ۱۴ قانون مقررات واردات و صادرات (وزارت بازرگانی)
۵۹. کمیسیون اقتصاد هیئت دولت (ریاست جمهوری)
۶۰. کمیسیون امور زیر بنایی، صنعت و محیط زیست (ریاست جمهوری)
۶۱. کمیسیون رسیدگی به تخلفات شرکتهای نمایندگی کشتیرانی (سازمان بنادر و کشتیرانی)
۶۲. کمیسیون حمایت از صادرات و سیاستهای تعرفه ای (سازمان توسعه تجارت ایران)
۶۳. کمیسیون اقتصاد (مجلس شورای اسلامی)
۶۴. ستاد مبارزه با قاچاق کالا ارز (ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز ریاست جمهوری)
۶۵. ستاد هماهنگی روابط اقتصادی خارجی (وزارت امور خارجه)
۶۶. کارگروه اقتصادی، سرمایه‌گذاری و بازرگانی شورایعالی امور ایرانیان خارج از کشور (وزارت امور اقتصادی و دارایی)
۶۷. کارگروه جذب و هدایت سرمایه گذاری و صدور خدمات فنی - مهندسی (جهاد کشاورزی)
۶۸. کارگروه تخصصی صنعت معدن (وزارت صنایع و معادن)
۶۹. کارگروه تخصصی اقدامات حفاظتی، جبرانی و ضد دامپینگ (سازمان توسعه تجارت ایران)
۷۰. کارگروه ماده ۱۵ (کارگروه حل اختلاف) (سازمان توسعه تجارت ایران)
۷۱. کارگروه اجرایی کردن موافقت نامه تجاری اکو (اکوتا) (وزارت بازرگانی)

۸۱. کارگروه تدوین پیش نویس لایحه قانون جدید امور گمرکی (گمرک جمهوری اسلامی ایران)
۸۲. کارگروه صادرات فرشهای کهنه نامرغوب و پیشنهاد محدود شدن صدور فرش کهنه (سازمان توسعه تجارت ایران)
۸۳. کارگروه کارشناسی ساماندهی خوشه ها و شبکه های صادرات گرای کسب و کار (وزارت بازرگانی)
۸۴. کارگروه کارشناسی شورای عالی صادرات غیر نفتی (سازمان توسعه تجارت)
۸۵. کارگروه موضوع بند یک مصوبه شماره ۱۳/۸/۸۶ مورخ ۳۸۱۹۴/ت/۱۲۹۳۹۸ کمیسیون اقتصاد (ریاست جمهوری)
۸۶. نماینده هماهنگی با بانک مرکزی
۸۷. سازمان ابرو و کمیته کارنه تیر
۷۲. کارگروه تخصصی برق، انرژی هسته ای، نفت و گاز (وزارت نیرو)
۷۳. ۵۳-۱ کمیته فرعی نفت و گاز
۷۴. کارگروه تخصصی فناوری اطلاعات (وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات)
۷۵. کارگروه لیست گواهی های باطل شده CRL
۷۶. کارگروه بررسی لایحه ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی (وزارت نیرو کار و امور اجتماعی)
۷۷. کارگروه تعیین ضرائب حمایت از کالاهای صادراتی (سازمان توسعه تجارت ایران)
۷۸. کارگروه مدیریت کیفیت صادرات (سازمان توسعه تجارت)
۷۹. کارگروه رفع موانع و مشکلات حمل دریایی کالاهای صادراتی (سازمان توسعه تجارت ایران)
۸۰. کارگروه اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی (معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور)

اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران

مجمع نمایندگان اتاق تعاون ایران متشکل است از روسای هیأت مدیره اتاق‌های تعاون استان‌ها، نمایندگان اتحادیه‌های استانی فاقد اتاق تعاون استان و نمایندگان اتحادیه‌های سراسری.

هیأت مدیره اتاق تعاون ایران متشکل است از ۷ نفر عضو اصلی که حتی الامکان از بین اعضاء تعاونی‌های کشاورزی و روستایی و عشایری، صنعتی، معدنی، عمران شهری و روستایی و توزیع برای مدت سه سال با رای کتبی انتخاب می‌شوند. همزمان دو نفر به عنوان اعضاء علی‌البدل هیأت مدیره انتخاب می‌گردند. اخذ رأی برای انتخاب اعضاء اصلی و علی‌البدل هیأت مدیره در یک نوبت بعمل می‌آید و حائزین اکثریت بعد از اعضاء اصلی به ترتیب آراء عضو علی‌البدل شناخته می‌شوند. انتخاب مجدد هر یک از اعضاء اصلی و علی‌البدل هیأت مدیره بلا مانع است.

هیأت بازرسی اتاق تعاون ایران متشکل از ۳ عضو می‌باشد که دو نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی‌البدل بوسیله مجمع نمایندگان برای مدت سه سال با رای کتبی انتخاب می‌شوند. حائزین اکثریت بعد از اعضاء اصلی به ترتیب آراء به عنوان عضو علی‌البدل شناخته می‌شوند. بازرس سوم توسط وزارت تعاون انتخاب و معرفی می‌شود. انتخاب مجدد اعضاء اصلی و علی‌البدل هیأت بازرسی بلا مانع است.

۱. کمیسیون‌های تخصصی

- صنایع دستی و فرش دستباف
- صنعت و معدن
- حمل‌ونقل
- مسکن و خدمات فنی و مهندسی
- مصرف و مرزنشینان
- کشاورزی
- تجارت

۲. اتاق‌های تعاون استانی

۳. اتحادیه‌ها و شرکت‌های تعاونی

عضویت اتاق تعاون در شوراهای و مجامع

در واقع گفتگوی میان دولت و بخش خصوصی در این هیأت‌ها، کمیته‌ها و نهادها قبلاً انجام گرفته است.
۱- عضویت در انجمن نظارت بر انتخاب تعاونیها و اتاق‌های ۱۸- عضویت در کمیسیون ماده (۱) قانون صادرات و

تعاون
واردات

۲- عضویت در کمیسیون (ماده ۵) بررسی صلاحیت ۱۹- عضویت در شورای رقابت

کاندیداهای هیئت مدیره اتاقها و تعاونیها

۳- کمیته تعیین میزان ارزش افزوده کالاها و خدمات

صادراتی

۴- کمیته صدور مجوز و ارزیابی نمایشگاهها

۵- عضویت در هیئت‌های حل اختلافات مالیاتی تعاونیها

۶- عضویت در کمیته انتخاب صادرکنندگان نمونه

۷- عضویت در هیئت داوران موضوع ماده (۲۰) قانون

برنامه سوم توسعه در خصوص شکایات مربوط به

واگذاری‌ها.

۸- مجمع شرکت سهامی نمایشگاههای بین‌المللی

ایران

۹- شورای سیاست‌گذاری سازمان توسعه تجارت ایران

۱۰- کمیسیون عالی همکاری‌های اقتصادی ایران و

عراق

۱۱- ستاد هماهنگی روابط اقتصاد خارجی

۱۲- ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز

۱۳- شورای عالی توسعه صادرات غیر نفتی کشور

۱۴- عضویت در شورای پول و اعتبار و کمیسیون

فرعی شورای پول و اعتبار

۱۵- شورای عالی بورس و اوراق بهادار

۱۶- عضویت در شوراهای اصل (۴۴) قانون اساسی و

کمیسیون تخصصی آن

۱۷- عضویت در هیات واگذاری و کمیته تخصصی

هیات واگذاری

قوه قضائیه

کمیسیون اقتصادی مجلس

کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس

کمیسیون صنایع و معادن مجلس

کمیسیون کشاورزی

شهرداری تهران

١. Abdul Karim, M.R., ١٩٩٦. Public-Private Sector Cooperation for Development in Malaysia. *Asian Review of Public Administration*, Vol. ٨, No. ١

Available at:

<http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/EROPA/ARPA-JulDec١٩٩٧-Karim.pdf>

٢. Dunder, M., ٢٠٠٩. Coordination Council for the Improvement of Investment Environment in Turkey(YOIKK).

Available at: www.publicprivatedialogue.org/case_studies/

٣. Herzberg, B. Wright, A., ٢٠٠٦. *The Public-Private Dialogue Handbook: A Toolkit For Business Environment Reformers*. the world bank group.

Available at: www.publicprivatedialogue.org/tools/PPDhandbookintro.pdf

٤. Mandova, P., ٢٠٠١. Effectiveness of Public-Private Dialogue in Bulgaria.

Available at: www.publicprivatedialogue.org/case_studies/

٥. *Public-Private Dialogue: Reforming the Business Enabling Environment*, ٢٠٠٥.

Bannock Consulting. P:٥٦- ٥٩

Available at:

www.publicprivatedialogue.org/papers/Reforming_the_Business_Enabling_Environment.pdf